

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ
ВОЈНА АКАДЕМИЈА

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ
ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ

Београд, новембар 2019. године

САЖЕТАК

Поступак самовредновања Војне академије Универзитета одбране у Београду је спровео Одбор за самовредновање Војне академије у периоду јул-новембар 2019. године. Чланове Одбора за самовредновање је именovalo Наставно-научно веће Војне академије на седници одржаној 20.06.2019. године.

За председника Одбора је именован пк доц. др Марјан Миленков, дипл. инж., који је руководио и координирао рад Одбора и израдио завршну верзију извештаја. Остали чланови Одбора су поступак самовредновања спроводили у оквиру тимова, следећег састава:

Тим 1 - пк ванр. проф. др Радован Каркалић, пк доц. др Иван Тот, дипл. инж. и пп доц. др Срђан Љубојевић, дипл. инж. (Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета; Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета; Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета; Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета).

Тим 2 - пк доц. др Бојан Милановић, дипл. инж., пп доц. др Јовица Богданов, дипл. инж., пп доц. др Небојша Христов, дипл. инж., мј доц. др Момир Станковић, дипл. инж. и мј Добривоје Мутавцић (Стандард 4: Квалитет студијског програма; Стандард 15: Квалитет докторских студија).

Тим 3 - пк доц. др Дејан Инђић, доц. др Јасмина Милошевић-Столић и мј Душко Тешић (Стандард 5: Квалитет наставног процеса).

Тим 4 - пп доц. др Веско Луковац, дипл. инж. и мј Бранко Николић (Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада).

Тим 5 - пк доц. др Мирослав Терзић, мј Дарко Јанковић и мј Душко Тешић (Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника).

Тим 6 - мј Данко Рондовић и кадет Соња Кандић (Стандард 8: Квалитет студената).

Тим 7 - пп Маринко Дивковић и пп др Слободан Радојевић (Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса).

Тим 8 - пк Ненад Милошевић и мј др Милан Михајловић (Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке).

Тим 9 - пп Драган Радојковић и мј Младен Трикош (Стандард 11: Квалитет простора и опреме).

Тим 10 - пп Драган Аврамовић (Стандард 12: Финансирање).

Тим 11 - пп Ђорђе Ђукић и кадет Душан Стошић (Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета).

Рад Одбора за самовредновање се одвијао у неколико фаза, а гантограм активности је урађен у софтверском пакету *MS Project* и дат је у прилогу извештаја (Гантограм активности самовредновања Војне академије - [ЛИНК](#)).

Извештај о самовредновању Војне академије је написан у складу са *Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма* („Сл. гласник РС“ број 13/19), *Упутством за припрему документације за извештај о самовредновању и оцењивању квалитета високошколских установа и студијских програма*, које је издало Национално тело за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Републике Србије, *Правилником о самовредновању* („СВЛ“ број 4/12) и *Правилником о обезбеђењу квалитета* („СВЛ“ број 4/12) које је издао Универзитет одбране у Београду, као и другим нормативним актима.

Овај Извештаја о самовредновању Војне академије представља редовни трогодишњи поступак самовредновања, који обухвата школске 2016/2017, 2017/2018 и 2018/2019. године.

У извештају су презентовани резултати самовредновања свих делатности Војне академије који су од виталног интереса за њено функционисање. Форма извештаја је урађена према стандардима и поступцима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа. У складу са прописаном формом извештаја, дати су одговори на испуњеност сваког стандарда појединачно, уз прилагање потребних доказа у виду документације. За сваки стандард појединачно приказани су уопштени закључци, као и предложене мере и активности за унапређење квалитета Војне академије.

У оквиру сваког стандарда дат је (а) опис стања, анализа и процена стандарда, (б) анализа предности, слабости, могућности које могу позитивно да утичу на побољшање стандарда, као и опасности и препреке које могу негативно да утичу на побољшање стандарда и укупну активност Војна академије (SWOT анализа), (в) предлог мера и активности за унапређење квалитета и (д) показатељи и прилози.

На основу овог извештаја Војна академија може да сагледа своје слабости, као и интерне и екстерне опасности и да, на основу својих снага и шанси, развија стратегију даљег развоја и унапређења квалитета студијских програма, наставе и ненаставног рада.

Војна академија чврсто стоји на путу да континуирано прати нове идеје, трендове и принципе у развоју европског високошколског образовања, настојећи да се са својим истраживачким и образовним активностима, програмима и концепцијом даље афирмише и буде препознатљива на регионалном и међународном плану, као научна, истраживачка и стручна високообразовна институција у области одбране и безбедности.

Овај извештај служиће и за спољашњу проверу квалитета Војне академије од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Републике Србије, односно Националног акредитационог тела (НАТ).

Одбор за самовредновање Војне академије

САДРЖАЈ

УВОД.....	4
Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета.....	9
Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета	15
Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета.....	20
Стандард 5: Квалитет наставног процеса	35
Стандард 6: Квалитет научноистраживачког и стручног рада	47
Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника	55
Стандард 8: Квалитет кадета и студената	62
Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.....	67
Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке.....	72
Стандард 11: Квалитет простора и опреме	76
Стандард 12: Финансирање.....	80
Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета	84
Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета.....	87
Стандард 15: Квалитет докторских студија.....	92

УВОД

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ВОЈНОЈ АКАДЕМИЈИ

Војна академија је високошколска јединица Универзитета одбране у Београду која обавља делатност високог образовања кроз академске студије првог, другог и трећег степена из више научних области у оквиру образовно-научних поља друштвено-хуманистичких наука, техничко-технолошких наука, природно-математичких наука и ИМТ студијских програма.

Војна академија обавља и научноистраживачки рад кроз основна, примењена и развојна истраживања која су у функцији унапређења и осавремењивања образовања у систему одбране.

Поред тога, Војна академија организује и реализује школовање слушалаца за резервне официре родова и служби Војске Србије, као и бројне курсеве стручног оспособљавања и усавршавања кадра за потребе Министарства одбране и Војске Србије и других институција. Такође, Војна академија учествује у организацији и реализацији каријерних облика усавршавања официра за обављање одређених дужности у Министарству одбране и Војсци Србије.

Војна академија поседује изузетну инфраструктурну и материјалну базу из различитих области која омогућава висококвалитетну реализацију наставе. Наставне просторије су опремљене савременим наставним средствима и у потпуности задовољавају услове за реализацију свих облика наставе. Највећи део наставе реализује се у два објекта површине 4.700 m² и 6.397 m². У наведеним објектима налазе се учионице, предаваонице, кабинети и лабораторије. Учионице, предаваонице, кабинети и лабораторије опремљени су опремом која се активно користи у наставном процесу. Опрема је разноврсна и у складу је са наменом наставног простора, као што су: шеме, пресеци делова и склопова, комплетни технички системи и разни симулациони софтвери и модели. Лабораторије су опремљене мерним уређајима, апаратурама и машинама неопходним за извођење наставе према плану и програму.

Војна академија располаже и са адекватним простором за смештај интернатског типа, као и простором за рад наставног и ненаставног особља, тј. Војна академија поседује комплетну пратећу инфраструктуру за несметан живот и рад кадета и свих запослених.

Значајни инфраструктурни капацитети Војне академија су Спортски центар површине 2.179 m² и спортски терени у кругу касарне површине 8.530 m², који обезбеђују све потребне услове за реализацију спортских садржаја. Спортски центар поседује базен, теретану са кардио центром, сале за борење, гимнастику и друге просторије за реализацију различитих спортских садржаја. Од спољашњих спортских терена Војна академија поседује фудбалско игралиште са атлетском стазом, терене за рукомет, мали фудбал, кошарку, одбојку, гимнастику и полигон пешадијских препрека, као и скијашки полигон на Копаонику који је намењен за обуку кадета у зимским условима. Војна академија, између осталог поседује изузетно модернизовану пиштољску стрељану површине 833 m², која у потпуности задовољава реализацију свих наставних садржаја из домена симулационог и бојевог гађања.

Војна академија поседује модерно опремљену библиотеку са читаоницом, која у својим фондовима има преко 828.000 наслова из области и предмета који се изучавају на академији. Поред тога, Војна академија поседује директан приступ интернет мрежи са протоком од 100 Mb/s.

2. ОСНИВАЊЕ И РАЗВОЈ ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ

Од када је Кнежевина Србија стекла аутономан положај у оквиру Турског царства било је више покушаја да се оснује војна школа. У децембру 1837. године почела је са радом Војна академија, али је убрзо њен рад прекинут. Неколико година касније Илија Гарашанин је предложио да се у Београду оснује *Артиљеријска школа* и на тај начин унапреди војна спрема Кнежевине Србије. Државни Савет усвојио је тај предлог, а кнез Александар Карађорђевић га је одобрио 18.03.1850. године. Пројекат за формирање школе израдио је Александар Франтишек Зах, који је постао и њен први управник. Артиљеријска школа је прва војна високошколска установа у Србији, чије традиције данас наставља Војна академија у Београду.

Искуства из Српско-Турских ратова (1876. - 1878. године) и увећање државне територије након Берлинског конгреса из 1878. године наметали су потребу да се Артиљеријска школа у Србији реорганизује. Министар војни, генералштабни потпуковник Јован Мишковић, одредио је комисију која је израдила *Пројект Закона о устројству Војне академије*. Народна скупштина је усвојила *Закон о устројству Војне академије*, а кнез Милан Обреновић га је потврдио 30.01.1880. године. Војна академија у Београду школовала је офицере све до Априлског рата 1941. године, уз повремене прекиде за време Балканских ратова и Првог светског рата.

У току Другог светског рата, одлуком Врховног штаба Народноослободилачке војске и Партизанских одреда Југославије, од 21.11.1944. године, основана је Војна академија Демократске Федеративне Југославије. Већ наредне године Војна академија је из основа реорганизована. Наредбом Генералштаба ЈА од 31.07.1945. године, Војна академија је расформирана као јединствена општевојна установа, а питомци наставили школовање у посебним Војним училиштима по видовима и родовима. У 15 Војних училишта, распоређених на читавој територији Демократске Федеративне Југославије настава је отпочела новембра 1945. године. Традицију Војне академије наставило је Пешадијско војно училиште које је било лоцирано у Сарајеву.

Пешадијско војно училиште је 1952. године премештено из Сарајева у Београд, и преименовано у Војну академију ЈНА, која је школовала офицере свих родова Копнене војске. Да би назив више одговарао намени, Војна академија ЈНА је 1964. године преименована у Војну академију Копнене војске. Упоредо са Војном академијом КоВ у Београду, развијале су се и остале Војне академије видова, родова и служби лоциране на простору бивше СФРЈ: Војна академија копнене војске, Војнотехничка академија, Ваздухопловна војна академија и Морнаричка академија. После 1992. године целокупно војно школство је лоцирано у Београду и реорганизовано тако да су у Војној академији школовани офицери родова, а у Војнотехничкој академији офицери служби. Јединствена Војна академија, намењена школовању официра свих родова и служби, формирана је 2006. године. Седиште Војне академије је у Београду у Касарни „Генерал Јован Мишковић”, у част некадашњег председника Српске Краљевске академије наука.

Основна концепција рада и плански развој војног образовања је резултирао да у данашње време Војна академија представља модерну високошколску научно-образовну институцију, која константно развија и унапређује студијске програме и програме каријерних облика усавршавања, пратећи образовне потребе Министарства одбране и Војске Србије, потребе партнерских земаља и друштвене заједнице, савремене трендове у европском образовном простору у области одбране и своје кадровске и материјалне капацитете.

3. ДЕЛАТНОСТ ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ

Циљ школовања у Војној академији је образовање и оспособљавање кадета и официра за одговарајуће дужности у роду - служби (у складу са мисијама и задацима Војске Србије) и стицање знања неопходних за даље усавршавање.

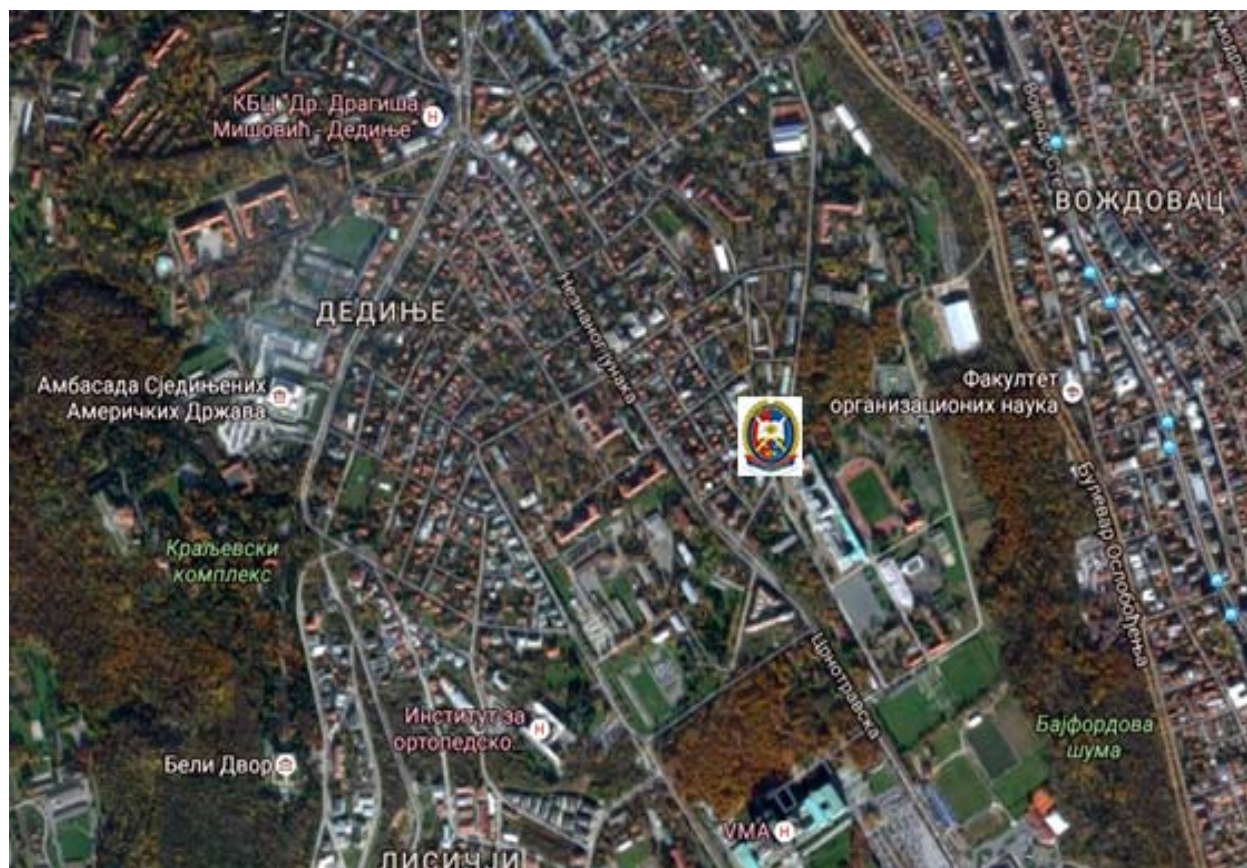
Војна академија је образовно-научна установа у којој се:

- стиче високо образовање на основним академским студијама, мастер академским студијама, специјалистичким академским студијама и докторским студијама;
- организује последипломско стручно (каријерно) усавршавање;
- школују слушаоци за резервне официре и
- организују основна, примењена и развојна истраживања значајна за подизање квалитета високошколске наставе, оспособљавање научног и наставног кадра и увођење кадета и студената у научни рад.

4. ЛОКАЦИЈА ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ

Седиште Војне академије је у Касарни „Генерал Јован Мишковић” у Београду, општина Вождовац, у насељу Бањица, улица Генерала Павла Јуришића Штурма 33. Касарна се налази на више катастарских парцела површине око 50 ха, и омеђена је улицама: Генерала Павла Јуришића Штурма, са севера; Булевар ослобођења, са истока; Црнотравска, са запада и стадионем ФК „Рад” са јужне стране.

Касарна се налази у јужном делу ширег градског језгра, окружена пријатним парковима и у близини познатих београдских културних, спортских и здравствених установа. У непосредној близини је и Војномедицинска академија, затим Спортски центар Бањица, стадиони фудбалских клубова Црвена Звезда и Партизан и многи други објекти.

Слика 1. Положај Војне академије

До ужег градског језгра потребно је око 10 минута вожње врло добро развијеном мрежом линија градског превоза (линије тролејбуса 40 и 41, као и аутобуса 59, 78 и 94). Аутомобилом се може стићи аутопутем Београд - Ниш, преко искључења код Мостарске петље или Аутокоманде.

У Касарни „Генерал Јован Мишковић” постоје смештајни капацитети интернатског типа, савремени спортски центар (фудбалски стадион са атлетском стазом и трибинама, затворени базен, теретана, више спортских сала, терени за кошарку, мали фудбал, тенис и друге спортове), као и сва потребна пратећа инфраструктура (ресторан, амбуланта, више угоститељских објеката) за несметан живот и рад кадета, студената, слушалаца, полазника, наставног и ненаставног особља.

5. МИСИЈА ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ

Мисија Војне академије је да кроз образовање, научноистраживачки рад и учешће у развоју друштвене заједнице, омогући највише академске стандарде и обезбеди стицање знања и вештина значајних за друштвени развој, тј.: *„Системом војног образовања изградити идентитет професионалног официра - лидера, часног, оданог, оспособљеног и спремног за интелектуалне и етичке изазове официјерског позива у служби отаџбине, Републике Србије“*.

Мисија Војне академије је дефинисана општим актима и *Стратегијом обезбеђења квалитета*, а остварује се постизањем високог квалитета запослених, савременом опремом и простором, као и одговарајућим амбијентом за учење, истраживање и развој. Да би остварила своју мисију, Војна академија је трајно опредељена да тежи унапређењу квалитета високог образовања и укључивању у јединствен европски и светски простор високог образовања у области одбране и безбедности.

Мисија Војне академије јесте оптимално задовољавање потреба за високошколским образовањем младих људи, научноистраживачким радом и преносом нових технологија, процеса и вештина у јединице и установе Војске Србије и Министарства одбране, односно привреду и друштвену заједницу, као и дугорочно задовољавање потреба заједнице за развојем компетентних људских ресурса ради одрживог развоја.

Мисија Војне академије је да као референтна образовно-научна установа у региону организује, спроводи и перманентно унапређује све видове и нивое високошколског образовања и научноистраживачки и стручни рад у пољима техничко-технолошких, природно-математичких и друштвено-хуманистичких наука, која су релевантна за интердисциплинарна и мултидисциплинарна подручја која развија.

6. ВИЗИЈА ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ

Војна академија ће настојати да својим образовним, научноистраживачким и уметничким активностима, програмима и концепцијом буде препозната на регионалном и међународном плану као водећа научноистраживачка, стручна и високообразовна институција.

Војна академија је чврсто опредељена да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета својих студијских програма, наставе, истраживања, уџбеника и литературе, опреме, ненаставне подршке и вредновања наставе од стране кадета, односно студената.

У циљу остварења ове визије Војна академија ће:

- неговати култ знања и академске честитости,

- пробудити у кадетима, односно студентима трајну љубав за учењем и усавршавањем,
- подржавати истраживачки дух кадета, студената, наставника и сарадника,
- афирмисати отвореност и разноликост и учити из ње,
- настојати да се као равноправни партнер укључи у европске образовне и истраживачке токове и постане лидер у реализацији квалитетног високообразовног процеса,
- да омогући стварање додате вредности у образовној и научноистраживачкој делатности на начин компатибилан са трендовима образовања у Европи и свету, уз максимално и стално иновирање наставних садржаја и примену савремених метода и техника у образовању и научноистраживачком раду,
- да обједињава сопствене научне, стручне и друге ресурсе и ресурсе из окружења, и обезбеди задовољство запослених одрживошћу саме установе, на дужи рок.

Такође, Војна академија је опредељена да обезбеди:

- висок квалитет наставе,
- висок квалитет наставног и другог особља,
- висок квалитет научноистраживачког рада,
- висок квалитет опреме,
- испуњење захтева кадета, односно студената и
- задовољење захтева друштва за потребама високообразованих и оспособљених официра различитих профила.

Дугорочни циљеви који се остварују спровођењем *Стратегије обезбеђења квалитета* су:

- континуирано унапређење квалитета високог образовања у Војној академији,
- повећање ефикасности студија применом мера за обезбеђење квалитета,
- континуирано унапређење квалитета студијских програма,
- континуирано унапређење квалитета наставе и наставног процеса,
- континуирано унапређење квалитета и обима научноистраживачких активности,
- континуирано унапређење квалитета простора и опреме,
- обезбеђивање значајне улоге кадета, односно студената у процесу обезбеђења и континуираног унапређења квалитета,
- коришћење савремених технологија у наставном и научноистраживачком раду,
- оптимално коришћење ресурса,
- систематско праћење, периодична провера и континуирано унапређење система квалитета у Војној академији.

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 1

Војна академија, као део Универзитета одбране у Београду (у даљем тексту: Војна академија), једна је од водећих наставних, научноистраживачких и стручних установа у пољу друштвено-хуманистичких, техничко-технолошких и природно-математичких наука у домену одбране и безбедности, која настоји да се развије у модерну европску високошколску установу, признату по својим наставним, научним и стручним достигнућима наставника и свршених кадета, односно студената.

Војна академија развија научноистраживачку делатност и остварује наставну и образовну делатност високог квалитета, у складу са *Законом о високом образовању* Републике Србије, поштујући вредности и принципе савременог европског универзитетског образовања и имајући у виду стандарде и смернице Националног савета за високо образовање, а у циљу задовољења потреба кадета, студената, запослених, Министарства одбране, Војске Србије и друштва у целини.

С тим у вези, наставно-научно веће Војне академије је 25.09.2008. године усвојило *Политику обезбеђења квалитета* Војне академије (Одлука Наставно-научног већа број 100/277, од 30.10.2008. године). Њоме је дефинисано обезбеђење квалитета академског и дипломског академског образовања у Војној академији и начин њиховог остваривања. *Политика обезбеђења квалитета* одражава мисију и вредности Војне академије, представља основу за рад и развој Војне академије и трајно уређивање унутрашњих односа, као и односа Војне академије са окружењем.

Имајући у виду чињеницу да *Стратегију обезбеђења квалитета* доноси орган управљања високошколске установе на предлог органа пословођења, *Стратегију обезбеђења квалитета Војне академије* Наставно-научно веће Војне академије усвојило је 31.01.2013. године (Одлука Наставно-научног већа број 43/55, од 06.02.2013. године). Ова *Стратегија обезбеђења квалитета* измењена је и допуњена 06.03.2013. године (Одлука Наставно-научног већа број 14/08, од 12.03.2013. године). У овом стратешком развојном документу из области обезбеђења квалитета академског високог образовања у Војној академији дефинисани су приоритети високог образовања у области обезбеђења квалитета у Војној академији, као и начин њиховог остварења.

Стратегија обезбеђења квалитета садржи опредељење Војне академије да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета својих студијских програма. Овим основним и општим развојним документом у области обезбеђења квалитета дефинисани су мисија, визија, циљеви, опредељења и принципи институционалног система обезбеђења и унапређивања квалитета, утврђене су области обезбеђења квалитета и субјекти система обезбеђења квалитета, као и мере за обезбеђење квалитета. Усвајањем *Стратегије обезбеђења квалитета* Војна академија се определила да континуирано прати нове идеје, трендове и принципе у развоју европског високошколског образовања, настојећи да се својим истраживачким и образовним активностима, програмима и концепцијом даље афирмише и буде препознатљива на регионалном и међународном плану, као научна, истраживачка, стручна високообразовна институција.

То значи да *Стратегија обезбеђења квалитета* Војне академије садржи мере за обезбеђење квалитета, субјекте обезбеђења квалитета (стручна тела, студенте, ненаставно особље) и њихова права и обавезе у том поступку, области обезбеђења квалитета (студијски програми, настава, истраживање, вредновање студената, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка, процес управљања), опредељење за изградњу организационе културе квалитета уз повезаност образовне, научноистраживачке, уметничке и стручне делатности у Војној академији.

Циљ *Стратегије обезбеђења квалитета* Војне академије јесте остваривање високих стандарда квалитета образовног, научноистраживачког и стручног рада, као и реализовање постављених циљева високог образовања и визије даљег развоја високог образовања у Војној академији. Области континуираног обезбеђења, контроле и унапређивања квалитета су: студијски програми, наставни процес, наставно особље, научноистраживачки рад, вредновање кадета, односно студената, уџбеници, литература и друга наставна средства, библиотечки и информатички ресурси, просторни капацитет и опрема, ненаставно особље, улога студената у процесу обезбеђења квалитета, процес управљања, финансирање и јавност и транспарентност рада.

Субјекти обезбеђења и континуираног праћења квалитета су: Савет Војне академије, начелник, декан, начелници департмана, продекани, секретар Војне академије, Наставно-научно веће, већа образовно-научних поља, Комисија за обезбеђење квалитета, Одбор за самовредновање, Одбор за организовање и спровођење кадетског, односно студентског вредновања, носиоци (руководиоци) студијских програма, наставници, истраживачи, сарадници, ненаставно особље, Кадетски парламент, кадети и студенти. Сви наведени субјекти обезбеђења квалитета Војне академије имају право и обавезу да учествују у процесу и поступцима обезбеђења и континуираног праћења квалитета.

У *Стратегији обезбеђења квалитета* Војне академије дефинисане су најважније мере за обезбеђење квалитета:

- дефинисање предмета и процеса рада, и на основу тога, успостављање и развој система менаџмента квалитета Војне академије;
- утврђивање области менаџмента квалитета: студијски програми, настава, наставно особље, истраживање, оцењивање кадета, односно студената, уџбеници и литература, библиотека, информациони ресурси, простор и опрема, ненаставно особље, процес управљања и јавност рада;
- начин самовредновања и оцене квалитета студијских програма и установе, у складу са стандардима Националног савета за високо образовање, у интервалима од највише три године, у складу са општим актом Војне академије;
- акредитација Војне академије, у складу са стандардима Националног савета за високо образовање у прописаном року, од стране домаћег и иностраног акредитационог тела;
- спољашња провера квалитета, у складу са стандардима Националног савета за високо образовање, коју спроводи Комисија за акредитацију и проверу квалитета, а евентуално и друго ангажовано тело;
- коришћење савремених сазнања, као и резултата стручног и научног рада у наставном процесу и, тиме, остваривање високог степена јединства образовног, стручног и научног рада;
- сарадња са домаћим образовним, научним и другим институцијама која се одликује задовољством других заинтересованих страна као учесника у тој сарадњи;
- међународна сарадња у виду извођења заједничких студијских програма, научних и истраживачко-развојних пројеката, као и размене наставника, кадета и студената;
- стална сарадња са организационим целинама система одбране, послодавцима и лицима која су завршила студије у Војној академији, у циљу добијања повратних информација о квалитету студијских програма и компетенција које су стекли завршетком студија (тзв. примена стечених знања у пракси);
- установљавање сталног тела за праћење и контролу квалитета у Војној академији - *Комисија за обезбеђење квалитета*, која има задатак да стално прати, контролише и развија систем квалитета Војне академије, да предлаже мере за побољшање квалитета и даљег развоја високог образовања и да најмање једном годишње подноси извештај Наставно-научном већу Војне академије;

- анализа и оцена квалитета и степена успешности у остваривању постављених циљева и задатака, као и обезбеђење људских ресурса и инфраструктуре за прикупљање и обраду релевантних података;
- публикување резултата вредновања квалитета на интернет страници Војне академије;
- стална промоција и изградња културе квалитета у Војној академији кроз иновацију знања, радионице, контакте и размену искустава и информација са другим домаћим и међународним институцијама.

Усвајањем *Стратегије обезбеђења квалитета* Војна академија се определила за стабилан, ефикасан, флексибилан, целовит и транспарентан систем обезбеђења и управљања квалитетом, који ће гарантовати усклађеност квалитета научноистраживачког и наставног рада са успостављеним стандардима. Овај систем ће омогућити непрекидно и ефикасно праћење, процену, развој и унапређивање квалитета у обављању свих делатности Војне академије, као и развијање културе квалитета.

Политика обезбеђења квалитета Војне академије, *Стратегија обезбеђења квалитета* Војне академије и *Акциони план* реализације *Стратегије обезбеђења квалитета* Војне академије доступни су јавности на следећој интернет страници Војне академије: <http://www.va.mod.gov.rs/dokumenta>. То значи да Војна академија објављује стратегију обезбеђења квалитета и адекватно је промовише, како у самој установи, тако и у јавности. Поред тога, Војна академија периодично преиспитује и унапређује стратегију обезбеђења квалитета.

б) Процена испуњености стандарда 1 (SWOT анализа)

За SWOT анализу стандарда 1 - *Стратегија обезбеђења квалитета* издвојени су утицајни фактори на основу анализе елемената стандарда 1, дефинисаних *Упутством за припрему извештаја за самовредновање* (опредељење високошколске установе за унапређење квалитета и изградњу организационе културе квалитета; мере за обезбеђење квалитета; субјекти обезбеђења квалитета; области обезбеђења квалитета и повезаност образовне, научноистраживачке и стручне делатности). За уочене и груписане факторе SWOT анализе стандарда 1. извршена је и квантификација њиховог значаја.

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Усвојена је Стратегија обезбеђења квалитета и донета су одговарајућа документа која из ње произилазе.	++
2.	Стратегија обезбеђења квалитета Војне академије је транспарентна и јавно је публикована на интернет страници Војне академије.	+++
3.	Вишедеценијска традиција Војне академије у области високог војног образовања, уз поштовање високих норми обезбеђења квалитета.	++
4.	У Стратегији обезбеђења квалитета Војне академије експлицитно је изражено трајно опредељење за унапређење квалитета и изградњу организационе културе квалитета, уз поштовање међународних стандарда.	++
5.	Сагласност и подршка усвојеној Стратегији обезбеђења квалитета Војне академије од стране свих субјеката за обезбеђење квалитета.	++
6.	Стратегијом обезбеђења квалитета Војне академије дефинисан је широк дијапазон мера за обезбеђење квалитета, којима треба да се достигну постављени циљеви, у складу са мисијом и визијом обезбеђења квалитета Војне академије.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
7.	Неке од предвиђених мера за обезбеђење квалитета представљају само надоградњу и обogaћивање већ постојећих и интензивних активности Војне академије (развијена сарадња са војним академијама страних оружаних снага, другим универзитетима, Министарством одбране и Војском Србије, широм друштвеном заједницом; установљено је и стално тело за праћење и контролу квалитета и др.).	++
8.	Стратегијом обезбеђења квалитета Војне академије обухваћене су све области обезбеђења квалитета предвиђене стандардом 1.	++
9.	Веза образовне, научноистраживачке и стручне делатности остварује се и промовише кроз имплементацију резултата стручног и научног рада и др.	++
10.	Повећана мотивисаност и очекивања запослених у Војној академији након одлуке о организацијско-формацијским променама и већој интеграцији Војне академије у Универзитет одбране.	+
W – Слабости		
1.	Стратегија обезбеђења квалитета Војне академије није значајније мењана од њеног дефинисања, односно усвајања.	++
2.	Стратегија обезбеђења квалитета се преиспитује само када дође време за самовредновање и акредитацију.	++
3.	Систем менаџмента квалитетом није у потпуности успостављен на основама дефинисаних предмета и процеса рада.	++
4.	Нису у потпуности дефинисани приоритети међу областима обезбеђења квалитета.	++
5.	Недовољна свест појединих наставника о значају добро дефинисане стратегије обезбеђења квалитета и недовољна информисаност о активностима за унапређење квалитета.	++
6.	Недостатак веровања да ће се прокламоване корективне мере заиста и спровести.	++
7.	Непостојање организационе целине посебно задужене за обезбеђење квалитета.	+++
8.	Недовољна активност Комисије за обезбеђење квалитета у претходном периоду.	++
O – Могућности		
1.	Опредељење државе за евроинтеграције омогућава и олакшава заједнички рад и размену искустава са страним оружаним снагама и војним академијама у оквиру реализације научноистраживачког рада.	++
2.	Заинтересованост и подршка Универзитета одбране и његових стручних тела у имплементацији и спровођењу Стратегије обезбеђења квалитета.	++
3.	Добри односи и вишегодишња сарадња са организационим целинама (јединицама и установама) Министарства одбране и Војске Србије у наставном и научноистраживачком процесу и др.	++
4.	Континуирана тежња и жеља кадета и студената да се Војна академија мења и унапређује.	++
5.	Опредељеност за изградњу и унапређење квалитета и активна улога свих заинтересованих страна у процесу обезбеђења квалитета.	+++
6.	Имиџ и висок рејтинг Војне академије у друштву, посебно у популацији ученика средњих школа.	++
7.	Сарадња са субјектима у систему одбране и војним академијама страних оружаних снага, другим факултетима и универзитетима.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
8.	Процес спољашње провере квалитета представља повод и подстицај за изналажење нових начина за унапређење квалитета.	++
Т – Опасности		
1.	Ограничене могућности за обезбеђење кадровских и других ресурса, чији би примарни послови били послови обезбеђења квалитета предвиђени Стратегијом обезбеђења квалитета.	++
2.	Смањење броја наставника и сарадника услед организацијско-формацијских промена и недовољна мотивисаност за рад на местима наставника и сарадника.	+++
3.	Ограничена финансијска средства за интензивно спровођење предвиђених мера за обезбеђење квалитета.	+++
4.	Велики број наметнутих, али и редовних задатака и обавеза, који нису из домена области за обезбеђење квалитета.	+++

Мапирањем повезаности идентификованих и евалуираних фактора и анализом најутицајнијих релевантних комбинација фактора, изведени су закључци из SWOT анализе, на основу којих су дефинисане мере и активности за унапређење стандарда 1.

Као уопштени закључци из SWOT анализе стандарда 1. могу се издвојити следећи:

- Потребно је искористити све предности које пружа самовредновање, у циљу унапређења *Стратегије обезбеђења квалитета* и свих процеса везаних за унапређење квалитета.
- С обзиром на присутне и потенцијалне снаге Војне академије, њихову повезаност са факторима окружења, међу којима претње преовлађују над шансама, стратегију обезбеђења квалитета Војне академије треба усмерити у правцу искоришћења унутрашњих снага, ради неутралисања перципираних претњи из окружења.
- Све идентификоване слабости треба у што пре отклонити и постепено их преводити у снаге, те тако обезбедити захтевани ниво квалитета и успоставити жељени тренд развоја.
- Отклањање слабости Војне академије омогућиће стварање предуслова за неутралисање или ублажавање утицаја претњи из окружења, али и за искориштење уочених шанси.

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 1

У складу са изведеним закључцима SWOT анализе за стандард 1, њиховом разрадом и конкретизацијом, предложене су следеће мере и активности за унапређење квалитета:

- Директним и индиректним укључивањем великог броја новопроизведених доктора наука и мастера у процесе обезбеђења квалитета и у рад органа за обезбеђење квалитета искористити њихову енергију и мотивацију, и новим идејама допринети унапређењу способности Војне академије на пољу унапређења и имплементације *Стратегије обезбеђења квалитета*.
- Искористити подршку свих заинтересованих страна за континуирано унапређивање стратегије обезбеђења квалитета да се формира одговарајућа организациона целина у чијој ће надлежности бити послови обезбеђења квалитета, те тако обезбедити структурне услове за имплементацију стратегије квалитета.
- Активном улогом унутрашњих и спољашњих заинтересованих страна дефинисати мерљиве резултате остварења мера из *Акционог плана* и обезбедити периодичност у анализи имплементације стратегије и спровођења *Акционог плана*, те тако успоставити повратну везу и саморегулацију процеса перманентног управљања *Стратегијом*

обезбеђења квалитета.

- Дефинисати системске мере, дугорочног карактера, којима ће се спречити појава осипања наставног и ненаставног особља и тако спречити потенцијално угрожавање система обезбеђења квалитета.
- Дефинисати приоритетне области обезбеђења квалитета због ограничених финансијских средстава за интензивно спровођење предвиђених мера за обезбеђење квалитета и ограничених могућности за обезбеђење кадровских и других ресурса,
- Прецизно дефинисати предмете и процесе рада у Војној академији, уз истовремено усклађивање организационе структуре и система менаџмента квалитетом са дефинисаним предметима и процесима рада.
- Радити на редовном усаглашавању стандарда квалитета којима ће се обезбедити једнообразност процедура и других докумената и пружања услуга у области квалитета.
- Искористити предности које пружа самовредновање у циљу унапређења *Стратегије обезбеђења квалитета* и свих процеса везаних за унапређење квалитета.
- Периодично преиспитивати *Стратегију обезбеђења квалитета* и све остале документе који из ње проистичу.
- Перманентно подизати свест о значају *Стратегије обезбеђења квалитета*.
- Информисати и додатно мотивисати кадете, односно студенте за активније укључивање у дефинисање и иновирање *Стратегије обезбеђења квалитета* и свих докумената који из ње произилазе.

г) Показатељи и прилози за стандард 1

[Прилог 1.1.](#) Стратегија обезбеђења квалитета

[Прилог 1.2.](#) Мере и субјекти обезбеђења квалитета

[Прилог 1.3.](#) Акциони план за спровођење стратегије и одлука о његовом усвајању

Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 2

У периоду који је претходио акредитацији, Војна академија је предузимала одређене мере за контролу, оцењивање и обезбеђење квалитета. Те мере и поступци за обезбеђење квалитета нису били строго стандардизовани, нити имплементирани у целовит систем обезбеђења квалитета (какав у Војној академији постоји сада), али су подразумевали темељне и интензивне расправе у које су били укључени наставници, сарадници, ненаставно особље, кадети и студенти.

Такође, водило се рачуна о испитивању потреба и захтева Министарства одбране и Војске Србије, као и друштвеног окружења, за кадровима одређених профила и о све већој заинтересованости нових генерација средњошколаца за студије у Војној академији. У расправама и анализама долазило се до значајних закључака о потребним корекцијама и унапређењима квалитета различитих аспеката функционисања Војне академије. На основу тих закључака предузимане су корективне мере, које су се првенствено односиле на студијске програме, курикулуме, наставни процес и научноистраживачки рад. Више пута су спроведене измене студијских програма, а уведени су и нови профили и нови облици и нивои студирања.

Захваљујући предузетим реформама Војна академија је процедуру акредитације у високом образовању дочекала оспособљена и спремна да одговори на захтеве пред којима се нашла. У том смислу, одређена унапређења студијских програма спроведена су и у циљу задовољавања стандарда које је прописао Национални савет за високо образовање, при чему се истовремено тежило усклађивању са захтевима и потребама које су идентификоване као неопходне за изградњу целовитог система обезбеђења квалитета.

Иако је Војна академија од свог настанка посвећена школовању висококвалитетних официра Војске Србије и постизању врхунских научних резултата, формални приступ стандардизацији и обезбеђењу квалитета наставног процеса и научних достигнућа почео је тек са првим циклусом акредитације у Републици Србији, 2008. године. Тада су, усвајањем *Политике обезбеђења квалитета* Војне академије, постављене основе формалног, системског управљања квалитетом. Политиком су дефинисани циљеви и мере, као и субјекти и области обезбеђења квалитета. У истом периоду усвојени су и *Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета* (Одлука Наставно-научног већа број 100/278 од 30.10.2008. године).

Након формирања Универзитета одбране, у чијем саставу је Војна академија једна од високошколских јединица, област обезбеђења квалитета нормативно је уређена додатним актима. Овим актима Војна академија је, у новим околностима, утврдила начин, стандарде и поступке за обезбеђење квалитета свог рада. *Стандарди за обезбеђење квалитета Војне академије* садрже минимални ниво квалитета рада. Поступци за обезбеђење квалитета утврђени су посебно за сваку област обезбеђења квалитета и њима се на детаљан начин уређује поступање субјеката у систему обезбеђења квалитета Војне академије. Сви елементи система квалитета периодично се преиспитују и унапређују.

Нови *Закон о високом образовању* је ступио на снагу 07.10.2017. године и Војна академија је имала обавезу да своју организацију и општа акта усагласи са овим Законом. Данас је у Војној академији, по питању стандарда и поступака за обезбеђење квалитета, у примени више нормативних докумената. Основни општи акти којима се уређују питања и поступци за обезбеђење квалитета су:

- *Правилник о обезбеђењу квалитета* („Службени војни лист“, број 4/12);
- *Правилник о самовредновању* („Службени војни лист“, број 4/12);
- *Правилник о кадетском, односно студентском вредновању квалитета студија и*

педагошког рада наставника („Службени војни лист“, број 4/12);

- Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета Војне академије (Одлука Наставно-научног већа број 100/278, од 30.10.2008. године).

Правилником о обезбеђењу квалитета уређени су субјекти и области обезбеђења квалитета, стандарди квалитета и поступци за њихову примену, као и друга питања од значаја за унапређење и развој квалитета. Овим правилником дефинисани су и показатељи за квалитет стандарда и поступака за обезбеђење квалитета, а за сваку од дефинисаних области обезбеђења квалитета дата су упутства и основне одреднице за успостављање и примену стандарда и поступака обезбеђења квалитета. Такође, дефинисани су и показатељи квалитета у свим областима обезбеђења квалитета.

Правилником о самовредновању уређен је начин и поступак самовредновања и оцено квалитета на Универзитету одбране и високошколским јединицама из његовог састава.

Правилником о кадетском, односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника уређене су области, методе и стандарди поступка вредновања квалитета студија, наставног процеса, као и педагошког рада наставника од стране кадета, односно студената.

Стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета Војне академије дефинисан је ниво квалитета рада Војне академије у свим областима квалитета, а за сваку област су истакнути циљ стандарда, критеријум оцено, начин и врста оцењивања, ниво квалитета и субјекти обезбеђења квалитета надлежни за примену и периодичност оцењивања.

Сви општи акти су јавно доступни на сајту Војне академије и Универзитета одбране (<http://www.va.mod.gov.rs> и <http://www.uo.mod.gov.rs>).

б) Процена испуњености стандарда 2 (SWOT анализа)

За SWOT анализу стандарда 2 - Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета издвојени су утицајни фактори на основу анализе елемената стандарда 2, дефинисаних Упутством за припрему извештаја за самовредновање (стандарди за унапређење квалитета установе; стандарди за унапређење квалитета студијских програма; поступци за обезбеђење квалитета).

За уочене и груписане факторе SWOT анализе стандарда 2. извршена је квантификација њиховог значаја.

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Дефинисан правни оквир у области стандарда и поступака за обезбеђење квалитета	++
2.	Развијена свест о потреби и посвећеност континуираном унапређењу квалитета већине субјеката квалитета у Војној академији.	++
3.	Сва усвојена документа везана са стандардима и поступцима за унапређење квалитета доступна су јавности на интернет страници Војне академије и Универзитета одбране.	++
4.	Војна академија периодично преиспитује и унапређује начине и поступке за обезбеђење квалитета.	++
5.	Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета установе и квалитета програма били су присутни у Војној академији, у одређеној форми, и у периоду пре акредитација Војне академије.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
6.	Добра пракса у примени предметних стандарда и поступака и данас је актуелна у Војној академији.	++
7.	Велики број субјеката укључен је у процес обезбеђења квалитета.	++
8.	Опредељеност менаџмента Војне академије за увођење нових метода и поступака за обезбеђења квалитета.	++
9.	Главну покретачку снагу и подршку примени стандарда и поступака за обезбеђење квалитета представљају наставно особље и кадети, односно студенти.	+++
W – Слабости		
1.	Имплементација и примена стандарда и процедура за обезбеђење квалитета нису подржани одговарајућом организационом структуром Војне академије, због чега није присутна потпуна и експлицитна посвећеност ангажованих субјеката обезбеђења квалитета пословима из овог домена.	+++
2.	Недовољна професионална интерна контрола (Audit), на пример, код спровођења одредби свих правилника у пракси, као и одговорних субјеката за реализацију.	++
3.	Није дефинисана међусобна синхронизација и контрола субјеката укључених у процес обезбеђења квалитета.	++
4.	Недовољна едукација субјеката о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета.	++
5.	Ангажовање субјеката за обезбеђење квалитета је често непланско и ситуационо.	++
6.	Акциони план се не усваја на годишњем нивоу и не спроводи се у складу са дефинисаним роковима и одговорностима субјеката за обезбеђење квалитета.	++
7.	Субјекти обезбеђења квалитета не препознају сопствену улогу у процесу унапређења квалитета.	++
8.	Годишњи извештаји о раду Комисије за обезбеђење квалитета нису јавно доступни.	++
9.	Недовољна активност Комисије за обезбеђење квалитета у предлагању иновирања и доследне примене постојећих стандарда и поступака.	++
10.	Недостатак мотивације за примену закључака изведених процесом самовредновања.	+++
11.	Слаба мотивисаност кадета, односно студената за укључивање у процесе обезбеђења квалитета, које они сматрају формалношћу и не препознају као кључне за увођење промена.	++
О – Могућности		
1.	Опредељеност и подршка Универзитета одбране развоју стандарда и поступака за обезбеђење квалитета високошколских јединица у његовом саставу.	++
2.	Стална размена искустава и блиска сарадња у области квалитета са другим високошколским институцијама које имају дужу традицију у формализованом управљању квалитетом.	++
3.	Сарадња са организацијским целинама МО и ВС које имају успостављен систем менаџмента квалитетом.	++
4.	Одржавање јавних расправа, едукација и семинара из области обезбеђења квалитета.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
5.	Увођење нових метода и поступака за обезбеђење квалитета.	++
6.	Јачање свести о значају стандардизације у свим областима, па и у домену квалитета, првенствено код доносилаца одлука.	+++
Т – Опасности		
1.	Непотпуна системска подршка и конзервативан приступ питањима изградње целовитог система квалитета.	++
2.	Одсуство континуиране едукације свих субјеката обезбеђења квалитета Војне академије.	++
3.	Неповерење у процес самовредновања и спољашње провере квалитета и веровање да се њиме не постижу никакве опипљиве промене у квалитету.	++
4.	Захтеви Министарства одбране и Војске Србије према Војној академији нису увек у сагласности са постављеним стандардима квалитета Војне академије.	++
5.	Задаци и обавезе Војне академије и њених припадника према систему одбране често представљају приоритетне задатке и обавезе у односу на задатке обезбеђења квалитета, што у дугорочном периоду може смањити ентузијазам и представљати претњу по усредсређеност и опредељеност Војне академије за обезбеђење квалитета.	++
6.	Неусаглашеност појединих нормативно-правних прописа у области обезбеђења квалитета.	+++
7.	Војна академија се још увек препознаје као војна јединица, а не као високошколска и научноистраживачка установа.	+++

Након мапирања повезаности фактора и анализе њихових релевантних комбинација изведени су закључци и дефинисане су мере и активности за унапређење стандарда 2.

Из SWOT анализе стандарда 2 може се закључити да Војна академија, у будућем периоду, треба да се фокусира на елиминисање сопствених слабости по питању стандарда и поступака за обезбеђење квалитета, првенствено у циљу ублажавања потенцијалних претњи из окружења. Уколико би се ангажовањем унутрашњих снага Војне академије искористиле шансе у окружењу, створили би се услови за брзо превазилажење тренутних слабости, што би у крајњем исходу резултирало потпуном нормативном уређеношћу стандарда и поступака за обезбеђење квалитета и успостављању најбоље праксе у њиховој примени.

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 2

У складу с изведеним закључцима SWOT анализе за стандард 2, њиховом разрадом и конкретизацијом, предложене су следеће мере и активности за унапређење стандарда и поступака за обезбеђење квалитета:

- Унапредити стандарде и поступке за обезбеђење квалитета и усвојити сва потребна нормативна акта и документа за формализовање поступака обезбеђења квалитета у Војној академији.
- Створити институционалну и инфраструктурну подршку дефинисаним стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета.
- Спроводити редовне ревизије свих донетих општих аката из области обезбеђења квалитета прикупљањем повратних информација из праксе и одржавањем јавних расправа.
- Успоставити систем континуиране едукације припадника Војне академије из домена обезбеђења квалитета, а посебно из домена примене стандарда и поступака обезбеђења

квалитета.

- Унапредити постојеће механизме мотивације наставног особља и кадета, односно студената, као главне покретачке снаге и подршке примени стандарда и поступака за обезбеђење квалитета.
- Унапредити систем континуиране едукације припадника Војне академије из домена обезбеђења квалитета, а посебно из домена примене стандарда и поступака обезбеђења квалитета.
- Дефинисати међусобне контроле субјеката укључених у процес обезбеђења квалитета и стриктно примењивати донета општих аката.
- Подизати свест код кадета, односно студената, наставника и ненаставног особља о важности процеса самовредновања и унапређења система квалитета.

г) Показатељи и прилози за стандард 2

[Прилог 2.1.](#) Усвојени документи - Стандарди и поступци за обезбеђење и унапређење квалитета високошколске установе

[Прилог 2.2.](#) Усвојени план рада и процедура за праћење и унапређење квалитета високошколске установе у оквиру стандарда квалитета

[Прилог 2.3.](#) Усвојени годишњи извештаји о раду успостављеног тела (комисије, одбора, центара) за унутрашње осигурање квалитета високошколске установе

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 3

Институционализација елемената система обезбеђења квалитета установљена је и дефинисана у *Статуту Универзитета одбране* („СВЛ бр. 24/11), *Статуту Војне академије* (СВЛ број 17/12), *Стратегији обезбеђења квалитета* (Одлука ННВ, бр. 43-119, од 12.03.2013. године и Одлука ННВ, бр. 43-55 од 06.02.2013. године), *Акционом плану за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета Војне академије* (Одлука ННВ, бр. 43-117 од 12.03.2013. године), *Правилнику о обезбеђењу квалитета* (СВЛ бр. 4/12), *Правилнику о самовредновању* (СВЛ број 4/12) и *Правилнику о кадетском, односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника* (СВЛ бр. 4/12).

Сви послови и задаци наставника, сарадника, кадета, студената, стручних органа, надлежних катедри, комисија за обезбеђење квалитета и стандарда и поступака за обезбеђење квалитета су дефинисани *Статутом Војне академије* и активно се примењују у пракси. Војна академија својим Статутом утврђује све послове и задатке наставника, сарадника, кадета, студената, стручних органа, катедри и комисије за обезбеђење квалитета у доношењу и спровођењу стратегије, начина и поступака за обезбеђење квалитета. Праћење и обезбеђивање квалитета рада Војне академије засновано је на обезбеђивању новог система који омогућава: транспарентност, унутрашњу и спољашњу оцену квалитета, интерперсоналну и временску компарацију квалитета рада, развој културе квалитета, развијање свести о важности постизања стандарда квалитета, предузимање академских и административних мера у циљу превазилажења уочених слабости и проблема, као и на томе засновану целовитост и јединственост система.

Систем обезбеђења квалитета успостављен је образовањем надлежних органа и комисија, пратећом документацијом, одређивањем области обезбеђења квалитета, стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета и дефинисањем надлежности, задатака и улога сваког субјекта у систему обезбеђења квалитета.

Сви субјекти обезбеђења квалитета у Војној академији имају право и обавезу да учествују у процесу и поступцима обезбеђења и континуираног праћења квалитета. У *Статуту Војне академије*, од члана 86. до члана 88., регулисан је рад Комисије за обезбеђење квалитета. Дефинисано је да Комисија учествује у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступка за обезбеђење квалитета. Комисију за обезбеђење квалитета чини седам чланова, и то: четири члана из сваког образовно-научног поља, који се бирају из реда наставног особља Војне академије, на предлог већа научних поља; два члана која се бирају из реда кадета, односно студената на предлог Кадетског парламента и један члан из реда ненаставног особља, на предлог Секретаријата Академије.

Чланови комисије за обезбеђење квалитета Војне академије су: пуковник доц. Хајрадин Радончић, пуковник доц. др Александар Милић, мајор доц. др Негован Иванковић, потпуковник др Александар Кнежевић, потпуковник Бранко Теодоровић, кадет Мајда Козодер и кадет Саша Раденковић.

Одбор за самовредновање Војне академије одговоран је за спровођење поступка самовредновања и израду одговарајућег извештаја. Одбор броји 27 чланова, а то су: пк доц. др Марјан Миленков, дипл. инж. - председник, пп доц. др Јовица Богданов, дипл. инж. - заменик председника, пк ванр.проф др Радован Каркалић, пк доц. др Иван Тот дипл. инж., пк доц. Бојан Милановић, дипл. инж., пк доц. Дејан Инђић, пк Ненад Милошевић, пк доц. Мирослав Терзић, доц. Јасмина Милошевић-Столић, пп доц. др Срђан Љубојевић, дипл. инж., пп доц. Небојша Христов, дипл. инж., пп доц. Веско Луковац, дипл. инж., пп Маринко Дивковић, пп Слободан Радојевић, пп Драган Радојковић, пп Ђорђе Ђукић, пп Драган Аврамовић, мј Добривоје Мутавцић, мј доц.

Момир Станковић, дипл. инж., мј Бранко Николић, мј Душко Тешић, мј Дарко Јанковић, дипл. инж., мј Данко Рондовић, мј др Милан Михајловић, мј Младен Трикош, дипл. инж., кадет Соња Кандић и кадет Душан Стошић.

Одбор за самовредновање Војне академије, на основу *Плана за самовредновање Војне академије*, у школској 2018/2019. години има задатак да спроведе поступак самовредновања у Војне академији, у складу са *Правилником о самовредновању*, према дефинисаним стандардима. Након спроведеног самовредновања, систематизације и обраде добијених података, Одбор за самовредновање Војне академије доставља Извештај о самовредновању Комисији за обезбеђење квалитета Војне академије, која наведени извештај, са својим мишљењем, доставља Наставно-научном већу Војне академије. Наставно-научно веће Војне академије разматра Извештај о самовредновању и мишљење Комисије за обезбеђење квалитета Војне академије и доноси одлуку, у складу са *Правилником о самовредновању*.

Након усвајања Извештаја о самовредновању приступа се дефинисању корективних и превентивних мера, поступака и активности Војне академије, услед откривања неусаглашености у остваривању система квалитета. Примена корективних и превентивних мера обезбеђује остваривање стандарда који гарантују задовољавајући ниво квалитета у свим областима образовног, стручног и научноистраживачког рада Војне академије.

Статутом Војне академије, Стратегијом обезбеђења квалитета и Правилником о кадетском, односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника гарантовано је учешће кадета, односно студената у спровођењу стратегије, стандарда и процеса обезбеђења квалитета. Активна улога кадета, односно студената у процесу обезбеђења квалитета остварује се кроз рад Кадетског парламента, учешће представника кадета, односно студената у раду органа за обезбеђење квалитета, периодично оцењивање квалитета студијских програма, наставног процеса, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника и сарадника и услова рада, путем анкетирања и изражавањем мишљења о свим општим актима Војне академије.

Кадетско, односно студентско вредновање педагошког рада наставника и сарадника спроводи се сваке школске године у редовном термину наставе, у семестру у коме се завршава настава из одређеног предмета. Кадети, односно студенти вреднују педагошки рад сваког наставника и сарадника за сваки предмет понаособ, попуњавањем Упитника за вредновање педагошког рада наставника, односно сарадника. Чланови овог одбора су: пуковник доц. др Дарко Божанић - председник, мајор доц. др Срђан Старчевић, пуковник Саша Стојановић, мајор Ђорђе Ђукић, потпуковник Милош Витас, мајор Младен Антонић, мајор Александар Петровић, кадет Иван Бочковски и кадет Владимир Васиљчин.

Након спроведеног поступка кадетског, односно студентског вредновања Одбор за спровођење кадетског, односно студентског вредновања обрађује податке, анализира их и припрема извештај о укупним резултатима анкетирања, као и посебне извештаје о резултатима вредновања педагошког рада за сваког наставника и сарадника чија је садржина наведена у Индивидуалном статистичком извештају о вредновању педагошког рада наставника Универзитета обране у Београду.

Стандарди за обезбеђење квалитета садрже минимални ниво квалитета рада Војне академије, којима се обезбеђује остваривање мисије и циљева. У *Стратегији обезбеђења квалитета* одређени су поступци за обезбеђење квалитета, који обухватају стандардне поступке за праћење и контролу квалитета, као и систем подстицајних и корективних мера чија примена обезбеђује остваривање стандарда који гарантују задовољавајући ниво квалитета свих сегмената образовног, научноистраживачког и стручног рада Војне

академије.

Систем обезбеђења квалитета је свеобухватно реализован применом општих аката Војне академије, која су доступна јавности на интернет страници Војне академије <http://www.va.mod.gov.rs>.

Успостављањем институционалног система обезбеђења квалитета, усвајањем одговарајућих општих аката и конституисањем одговарајућих комисија као органа обезбеђивања квалитета, испуњен је стандард 3.

б) Процена испуњености стандарда 3 (SWOT анализа)

За потребе SWOT анализе Система обезбеђења квалитета издвојени су утицајни фактори посматрањем елемената стандарда 3, дефинисаних Упутством за припрему извештаја за самовредновање:

- утврђивање надлежности, послова и задатака наставника, кадета, студената, Катедри, стручних органа и комисије за обезбеђење квалитета у складу са *Статутом Војне академије*;
- дефинисање посебних мера за обезбеђење учешћа кадета, односно студената у доношењу и спровођењу *Стратегије обезбеђења квалитета*;
- формирање Комисије за обезбеђење квалитета из редова наставника, сарадника, ненаставног особља, кадета, односно студената;
- редовност у прикупљању и евалуацији података који се односе на квалитет;
- укључивање резултата анкета у мере које се предузимају за унапређење квалитета и доношење превентивних и корективних мера на основу анализе процене испуњавања стандарда за обезбеђење квалитета.

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Успостављањем институционалног система обезбеђења квалитета, усвајањем одговарајућих општих аката и конституисањем одговарајућих комисија као органа обезбеђивања квалитета, остварене су полазне основе за испуњење захтева стандарда 3.	++
2.	Надлежности органа управљања и Комисије за обезбеђење квалитета јасно су дефинисане Статутом и осталим општим актима Војне академије.	++
3.	Мере за обезбеђење квалитета и субјекти обезбеђења квалитета су јасно дефинисани.	++
4.	Војна академија има дефинисане послове и задатке наставника, сарадника, кадета, односно студената, стручних органа и комисија.	++
5.	Велика енергија и жеља млађих наставника и сарадника да се очува и унапреди систем квалитета Војне академије.	+++
6.	Традиционално добри и колегијални односи између наставника и кадета, односно студената, уз узајамно уважавање.	++
7.	Представници кадета, односно студената су чланови Комисије за обезбеђење квалитета и Одбора за самовредновање.	+++
W – Слабости		
1.	Акциони план од усвајања није дорађиван.	++
2.	Нема одговорног представника руководства за квалитет (или одговорног лица за послове обезбеђења квалитета).	+++
3.	Недовољна заинтересованост појединих субјеката за проверу квалитета и предлагање корективних мера за унапређење квалитета.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
4.	Слаба мотивисаност кадета, односно студената за укључивање у процесе који им не доносе одмах жељене промене.	++
О – Могућности		
1.	Обезбеђивање квалитета у складу са Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године.	++
2.	Заинтересованост и подршка Универзитета одбране и његових стручних тела у имплементацији и спровођењу Система обезбеђења квалитета Војне академије.	++
3.	Додатна едукација свих субјеката обезбеђења квалитета у циљу постизања бољих резултата по питању обезбеђења квалитета.	+++
4.	Ангажовање спољних консултаната у провери система квалитета.	++
Т – Опасности		
1.	Ограничена финансијска средства за интензивно спровођење предвиђених мера за обезбеђење квалитета.	++
2.	Ограничене могућности за обезбеђење кадровских и других ресурса чији би примарни послови били послови обезбеђења квалитета.	++
3.	Осипање наставничког кадра и ненаставног особља услед организацијско-формацијских промена, тренда смањивања броја запослених у МО и ВС и потреба јединица и установа МО и ВС.	+++
4.	Преоптерећеност наставника, кадета и студената, који немају довољно времена да се посвете овим процедурама, као и недостатак афирмације за ове активности.	++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 3

- Унапредити функционисање појединих тела и субјеката за обезбеђења квалитета, у складу са утврђеним системом квалитета, а чије неадекватно функционисање и пасивност негативно утиче на квалитет у целини.
- Организовати пригодне облике размене искустава у домену управљања квалитетом са другим високошколским и истраживачким установама, у циљу остваривања што бољих услова за функционисање система обезбеђења квалитета и доследне примене свих предвиђених мера обезбеђења квалитета, систематског праћења и контроле, оцене успешности њиховог спровођења.
- Изградити транспарентан систем обезбеђења квалитета који ће почивати на механизмима мотивације појединаца који доприносе унапређењу квалитета Војне академије, те тако спречити предвиђено осипање наставног кадра.
- Инсистирати на доследној примени превентивних и корективних мера за унапређење система квалитета, од стране свих релевантних субјеката обезбеђења квалитета у оквиру надлежности дефинисаних *Статутом Војне академије* и осталим општим актима Војне академије.
- Утемељити институцију цикличног самовредновања и акционог планирања ради успостављања система који обухвата континуум следећих активности: планирање обезбеђења квалитета, спровођење поступака обезбеђења квалитета, провера квалитета и унапређење квалитета.
- Унапредити динамику спровођења анкетања и стандардизовати садржај Упитника за анкетање, као и садржаје њихове анализе и приказе добијених резултата.

г) Показатељи и прилози за стандард 3

[Прилог 3.1.](#) Формално успостављено тело (комисија, одбор, центар) са конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета у високошколској установи (извод из Статута) и опис рада

[Прилог 3.2.](#) Списак свих анкета

[Прилог 3.3.](#) Документ о анализи резултата анкета и о усвајању корективних и превентивних мера

Стандард 4: Квалитет студијских програма

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 4

Први пут, у складу са *Законом о високом образовању*, Војна академија је акредитована 2009. године. Прва генерација кадета, по акредитованим студијским програмима, на основне академске студије, уписана је школске 2008/2009. године. На мастер академске студије прва генерација уписана је школске 2010/2011. године, а на докторске студије школске 2011/2012. године.

До 2006. године основне студије, у Војној академији, биле су организоване у оквиру смерова. Сваки смер имао је одговарајући Наставни план и програм. У зависности од смера, основне студије су трајале 4 или 5 година, са излазним звањем дипломирани инжењер и дипломирани економиста (Наставни план и програм из 1997. године) или 4 године са излазним звањем дипломирани официр (Наставни план и програм из 1997. године).

У складу са европским трендовима и трендовима на сродним факултетима у нашој земљи, током 2006. године, извршена је измена наведених Наставних планова и програма основних студија, што је резултирало новим Наставним планом и програмом у којем је трајање студија на свим смеровима сведено на 4 године.

Наставни планови и програми из 2006. године били су основа за развој студијских програма 2008. године, који су први пут акредитовани у пролеће 2009. године. Одређене модификације и дораде акредитованих студијских програма урађене су током 2010. године. За области које нису биле покривене првом акредитацијом, кроз други круг акредитације развијени су нови студијски програми и унапређени постојећи. Нови студијски програми акредитовани су сукцесивно закључно са 2019. годином (Табела 1).

У складу са [Уредбом](#) о оснивању Војне академије и [Дозволама за рад](#), у Војној академији се стиче високо образовање на: основним академским студијама (ОАС), интегрисаним академским студијама (ИАС), мастер академским студијама (МАС) и докторским студијама (ДС). Део студијских програма Војне академије је акредитован у пољу друштвено-хуманистичких наука, други део је акредитован у пољу техничко-технолошких наука, док је један студијски програм, на свим нивоима школовања, акредитован у пољу природно-математичких наука.

До краја школске 2015/2016. године у Војној академији су реализована и усавршавања која су представљала вид последипломског образовања на специјалистичким и магистарским студијама, као и пријаве и одбране докторских дисертација започетих по наставним плановима и програмима, условима и правилима студија у складу са прописима који су важили до ступања на снагу *Закона о војном образовању* и *Закона о високом образовању* (са изменама и допунама), општих аката Универзитета одбране у Београду и Војне академије (*Закон о војним школама и научноистраживачким установама* (СВЛ 27/94), *Правилник о организовању последипломских студија, начину полагања усменог докторског испита и одбрани докторске дисертације у високим војним школама* (СВЛ 5/95), *Статут Војне академије* (СВЛ 2/2001)). У складу са променама наведеног Закона, одбрана докторских дисертација према прописима који су важили пре ступања на снагу *Закона о високом образовању*, настављена је и школске 2018/2019. године.

Војна академија је акредитовала следеће студијске програме (подаци су преузети са <https://www.nat.rs/wp-content/uploads/2019/10/Ishodi-akreditacija-Vodic-03.10.2019.pdf>, стр. 47).

Табела 1. Преглед акредитованих студијских програма

Војна академија Адреса: Павла Јуришића Штурма 33, Београд www: www: www.va.mod.gov.rs					
			Уверење о акредитацији - 27.03.2009. Уверење о акредитацији - 21.03.2014.		
БР	НП	ПРОГРАМ	ИСХОД	Број студената	ЕСПБ
1.	ДХ	ОАС - МЕНАЏМЕНТ У ОДБРАНИ ОАС4 - МЕНАЏМЕНТ У ОДБРАНИ	Акредитован 2009. Акредитован 2014.	150 150	240
2.	ТТ	ОАС - ВОЈНОЕЛЕКТРОНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО ОАС4 - ВОЈНОЕЛЕКТРОНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	Акредитован 2011. Акредитован 2014.	70 70	240
3.	ТТ	ОАС - ВОЈНОМАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО ОАС1 - ВОЈНОМАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	Акредитован 2009. Акредитован 2014.	40 60	240
4.	ТТ	ОАС - ВОЈНОХЕМИЈСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	Акредитован 2009. Акредитован 2017.	40 15	240
5.	ТТ	ОАС - ВОЈНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО	Акредитован 2009.	30	240
6.	ТТ	ОАС - ЛОГИСТИКА ОДБРАНЕ ОАС4 - ЛОГИСТИКА ОДБРАНЕ	Акредитован 2011. Акредитован 2016.	60 60	240
7.	ТТ	ОАС4 - ВОЈНОГЕОДЕТСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	Акредитован 2015.	30	240
8.	ДХ	ОАС4 - ЈАВНЕ ФИНАНСИЈЕ	Акредитован 2013.	50	240
9.	ПМ	ОАС4 - АТОМСКО-БИОЛОШКО-ХЕМИЈСКА ОДБРАНА	Акредитован 2014.	15	240
10.	ТТ	ОАС4 - ПРОТИВВАЗДУХОПЛОВНА ОДБРАНА	Акредитован 2014.	30	240
11.	ДХ	САС – УПРАВЉАЊЕ ОДБРАНОМ	Акредитован 2018.	25	60
12.	ТТ	ИАС - ВОЈНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО	Акредитован 2014.	30	300
13.	ТТ	МАС - ВОЈНОЕЛЕКТРОНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО МАС1 - ВОЈНОЕЛЕКТРОНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	Акредитован 2009. Акредитован 2014.	30 32	60
14.	ТТ	МАС - ВОЈНОЕЛЕКТРОНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО И ОДБРАНА У САЈБЕР ПРОСТОРУ	Акредитован 2019.	32	60
15.	ТТ	МАС - ВОЈНОМАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО МАС1 - ВОЈНОМАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	Акредитован 2009. Акредитован 2014.	20 30	60
16.	ТТ	МАС - ВОЈНОХЕМИЈСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	Акредитован 2009. Акредитован 2017.	10 10	60
17.	ДХ	МАС - МЕНАЏМЕНТ У ОДБРАНИ	Акредитован 2009. Акредитован 2015.	50 30	60
18.	ДХ	МАС – БЕЗБЕДОНОСНИ МЕНАЏМЕНТ	Акредитован 2018.	25	60
19.	ДХ	МАС - ВОЈНИ МЕНАЏМЕНТ	Акредитован 2012.	50	60
20.	ДХ	МАС - ВОЈНИ МЕНАЏМЕНТ	Акредитован 2018.	50	60
21.	ДХ	МАС1 - ЈАВНЕ ФИНАНСИЈЕ	Акредитован 2013.	25	60
22.	ПМ	МАС1 - АТОМСКО-БИОЛОШКО-ХЕМИЈСКА ОДБРАНА	Акредитован 2014.	10	60
23.	ТТ	МАС1 - ВОЈНОГЕОДЕТСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	Акредитован 2015.	10	60
24.	ТТ	МАС1 - ФОРЕНЗИЧКО ИНЖЕЊЕРСТВО НА СРПСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ	Акредитован 2015.	10	60
25.	ТТ	МАС1 - ЛОГИСТИКА ОДБРАНЕ	Акредитован 2016.	16	60
26.	ДХ	МАС – УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА У СЛУЧАЈУ ПРИРОДНИХ КАТАСТРОФА	Акредитован 2019.	25	60
27.	ТТ	ДС - ВОЈНОМАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	Акредитован 2009. Акредитован 2014.	5 10	180
28.	ТТ	ДС - ВОЈНОЕЛЕКТРОНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	Акредитован 2017.	10	180
29.	ДХ	ДС - МЕНАЏМЕНТ У ОДБРАНИ	Акредитован 2009. Акредитован 2015.	5 5	180
30.	ПМ	ДС - АТОМСКО-БИОЛОШКО-ХЕМИЈСКА ОДБРАНА	Акредитован 2015.	5	180
31.	ДХ	ДС - ЈАВНЕ ФИНАНСИЈЕ	Акредитован 2016.	3	180

Поред наведених студијских програма, Војна академија је акредитовала и заједничке студијске програме са Факултетом инжењерских наука Универзитета у Крагујевцу (ОАС - Војноиндустријско инжењерство и МАС - Војноиндустријско инжењерство) и са Државним универзитетом у Новом Пазару - студије при универзитету (МАС -

Мехатроника на моторним возилима).

Студијски програми садрже све елементе које прописују *Закон о високом образовању и Стандарди за акредитацију* и усклађени су са принципима Европског простора високог образовања. Студијски програми се усвајају по процедури и на начин који је утврђен *Правилником о доношењу студијског програма Универзитета одбране* ([СВЈ 7/12](#)), којим је прописана провера испуњености стандарда квалитета коју обавља Комисија за обезбеђење квалитета.

Студијски програми су јавно доступни у *Публикацији Војне академије* и на интернет страници (<http://www.va.mod.gov.rs>).

Од прве акредитације студијских програма, добијене у пролеће 2009. године, Војна академија редовно и систематски проверава и прати циљеве својих студијских програма и њихову усклађеност са основним задацима и циљевима установе. Током развоја студијских програма спроводе се: идентификација потреба за одређеним студијским програмом, дефинисање циљева и исхода учења, одређивање метода и садржаја ради постизања циљева, предвиђање процедура праћења усвајања исхода учења и евалуација.

Иницијативу за израду, измену и допуну студијског програма могу да покрену: Катедра, Декан и Наставно-научно веће Војне академије. Руководиоце сваког од студијских програма именује Наставно-научно веће Војне академије и формира радни тим за израду или измену и допуну студијског програма. Руководиоци студијских програма одговорни су за спровођење студијског програма и за праћење и обезбеђење његовог квалитета. Студијске програме усваја Сенат Универзитета одбране, на начин уређен општим актом Универзитета одбране, а на предлог Наставно-научног већа Војне академије. О измени, односно допуни студијског програма, који се не сматра новим студијским програмом, Војна академија обавештава министарство надлежно за послове образовања и Министарство одбране, у року од 60 дана од дана доношења одлуке о измени, односно допуни студијског програма (Статут ВА, члан 23, СВЈ 17/12).

Број кадета, односно студената и слушалаца који се уписују на акредитоване студијске програме одређен је дозволом за рад Војне академије, док Министарство одбране одређује уписне квоте за сваки студијски програм и расписује конкурс за упис кандидата на студијске програме. Прегледи свих студијских програма који су акредитовани у установи са укупним бројем уписаних кадета, односно студената и слушалаца за последње три школске године (2016/2017, 2017/2018 и 2018/2019) приказани су у [Табели 4.1](#).

Сврха студијских програма је образовање менаџера и инжењера у одговарајућим областима, за потребе Министарства одбране и Војске Србије, партнерских земаља и цивилног сектора. Дефинисање циљева и исхода студијских програма и појединих модула врше руководиоци студијских програма и Катедре, као и Стручни колегијуми (Савети родова и служби Војске Србије), да би финалну формулацију исхода учења за поједине нивое студија у сажетом облику дефинисао руководилац студијског програма и ти исходи се наводе у Додатку дипломе. Дефинисање циљева и исхода предмета, поверено је Катедрама и наставницима.

Војна академија обезбеђује потребне механизме праћења квалитета својих студијских програма. Праћење и контрола квалитета студијских програма засновани су на одређеним телима за праћење и унапређење квалитета наставе (Комисија за обезбеђење квалитета, Одбор за самовредновање, Одбор за организовање и спровођење кадетског, односно студентског вредновања наставника, сарадника и студијских програма), где су и кадети, односно студенти, преко својих представника у тим телима, у могућности да утичу на ове процесе. Приликом расправљања, односно одлучивања о питањима која се односе на обезбеђивање квалитета наставе, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивању ЕСПБ бодова, Статутом Војне академије, обезбеђено је да у

стручним органима и њиховим телима учествују и представници кадета и студената.

Војна академија има компаративну предност у односу на остале високошколске установе у томе што наменски школује кадар за потребе Војске Србије и Министарства одбране, чији је саставни део. Војна академија тачно зна којим послом ће се бавити њени кадети и студенти и на којим радним местима ће обављати одређене дужности. Због тога се стажирање кадета у оквиру стручних пракси организује и реализује у јединицама и установама у којима ће кадети и студенти касније радити. Такође, Војна академија може директно да ступи у контакт са послодавцима својих кадета и студената и да из прве руке добије информацију о резултатима исхода учења. Ова компаративна предност користи се кроз анкетирање дипломираних кадета ([Прилог 4.1.](#)) и њихових првопретпостављених старешина о исходима учења. Анкетирање послодаваца (претпостављених старешина) показало је да су кадети Војне академије, у већини случајева, оспособљени за почетне дужности за које су школовани уз краћи период дообуке у самој јединици, односно установи ([Прилог 4.2.](#)).

Основне академске студије на свим студијским програмима Војне академије трају четири године, са укупно 240 ЕСПБ. Садржаји студијских програма основних академских студија конципирани су тако да будућим официрима, менаџерима и инжењерима обезбеђују потребан степен знања и вештина за успешно извршавање задатака у Војсци Србије и Министарству одбране, односно за потребе цивилног сектора. Сви студијски програми основних академских студија дефинисани су јединственом структуром курикулума, која се састоји од обавезних и изборних предмета (изборност је већа од 20%), стручне праксе и израде завршног рада. Предмети су распоређени кроз групе: академско-општеобразовне, теоријско-методолошке, научне и стручно апликативне, у односима које дефинише Стандард 5 за акредитацију првог и другог нивоа студија.

Настава се одвија кроз предавања, вежбе, ДОН и остале часове, што кадетима, односно студентима омогућава креативан приступ у стицању компетенција. Сви предмети дефинисани су преко исхода учења, имају јасно дефинисане циљеве, методе наставе и начин испитивања, при чему се у предиспитним обавезама остварује од 30 до 70 бодова, а остатак до 100 бодова на самом завршном испиту. Примери бодовања за предмете из различитих поља приказани су у Табели 2.

Табела 2. Пример система бодовања

	ДХ поље	ТТ поље	ПМ поље
	Командовање и руковођење	Електротехника 1	Аналитичка хемија
	Предиспитне обавезе		
Активност у току предавања			5
Практична настава	10	10	15
Колоквијум 1	30	10	20
Колоквијум 2	30	10	20
Семинари			
Укупно:	70	30	60
	Испит		
Писмени испит		40	40
Усмени испит	30	30	
Укупно:	30	70	40

У Војној академији постоји широка лепеза расподеле бодова између предиспитних и испитних обавеза. На свим предметима је испоштован распон бодова за предиспитне

обавезе између 30 и 70. У Табели 2 су приказани карактеристични случајеви у којима се предност даје предиспитним, односно испитним обавезама. Приликом прве акредитације Војне академије, руководство академије је форсирало однос бодова од 60:40 у корист предиспитних обавеза. Искуство из периода након прве акредитације, у циљу унапређења наставног процеса, довело је до промене односа бодова на једну или на другу страну. Код предмета код којих је савладавање градива било нешто теже, показало се да је пролазност на колоквијуму била знатно мања. Већи однос бодова у корист предиспитних обавеза, значи неопходност понављања колоквијума чиме се оптерећење кадета у остатку семестра повећава. Како би кадети могли успешније да прате наставу и да решавају текуће обавезе, а да се у време реализације наставе не оптерећују заосталим обавезама, на неким предметима примењено је ово решење. С друге стране, код предмета код којих су кадети релативно лакше овладавали градивом, могло се ићи на већи однос у корист предиспитних обавеза чиме се омогућило што раније полагање испита.

Током школовања, поред бројних секција и ваннаставних активности које нису обавезне, за све кадете у оквиру студија и усавршавања омогућено је стицање међународних сертификата за енглески језик *STANAG 6001* (међународни војни стандард) и *ECDL (European Computer Driver Licence)*, обука у управљању моторним возилима за стицање дозволе „Б1“ и „Ц1“ категорије и обука у скијању у скијашком полигону Војне академије на Копанику. Такође, кроз различите облике стручне праксе и практичне наставе, омогућено је стицање знања за самостални и тимски рад, што посебно доприноси укупном квалитету школовања.

Интегрисане академске студије у трајању од пет година са укупно 300 ЕСПБ изводе се за студијски програм Војно ваздухопловство за позив официра рода авијације - пилот авиона и пилот хеликоптера, као и за мастер инжењера војног ваздухопловства.

Мастер академске студије обезбеђују проширивање знања стечених на основним академским студијама и стицање компетенција за обављање виших дужности у свом роду или служби, као и за обављање послова мастер менаџера, односно мастер инжењера. Мастер студије трају годину дана, чиме се остварује 60 ЕСПБ. У структури курикулума појединих студијских програма мастер академских студија, постоје изборни модули. Захтевана изборност предмета на мастер академским студијама је у потпуности задовољена. На свим студијским програмима мастер академских студија предвиђена је стручна пракса и предвиђен је мастер рад. Настава се, поред предавања, одвија кроз вежбе, СИР и ДОН, што студентима - слушаоцима омогућава креативан приступ студирању и изграђивање препознатљивих компетенција после дипломирања, као и несметан наставак студирања на докторским студијама. Сви предмети су јасно дефинисани преко исхода учења и имају дефинисане циљеве, методе наставе и начине испитивања. Захтеви у погледу потребног кадра и простора за извођење наставе су испуњени у потпуности.

Докторске студије су трогодишње са 180 ЕСПБ, чији је циљ оспособљавање студената - слушаалаца за самосталан научноистраживачки рад. Докторске студије су највиши степен образовања у Војној академији. Изборност од 50% је испуњена, поред предавања, присутни су и часови СИР, где се студенти припремају за израду докторске дисертације. Сви предмети су јасно дефинисани, са исходима учења, дефинисаним циљевима, начином извођења наставе и провере знања. Елементи из курикулума усклађени су са захтевима Стандарда за акредитацију докторских студија.

Курикулуми студијских програма утврђују: листу и структуру обавезних и изборних предмета и њихов опис, распоред по годинама студија, структуру и садржај студијског програма према врстама дисциплина (однос опште-академских, теоријско-методолошких, научностручних и стручно-апликативних дисциплина), радно оптерећење студената мерено ЕСПБ за сваки предмет, у складу са *Стандардима за акредитацију студијских програма*.

Непрекидно осавремењивање садржаја курикулума, као и њихова упоредивост са курикулумима одговарајућих високошколских установа у Републици Србији и са најбољом праксом у Европском образовном простору у области одбране, омогућено је кроз промену садржаја предмета на почетку школске године. Те промене су у складу са препорукама Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Србије, којима се дефинише шта су то мање измене које не представљају промену самих студијских програма које би захтевале нову акредитацију.

Расподела наставника и сарадника по предметима врши се на основу Плана и програма извођења наставе, који за сваку школску годину предлажу Катедре, а усваја Наставно-научно веће. Планови и програми извођења наставе представљају основу за израду распореда часова, који су доступни на Интранет страници Војне академије (<http://va.org/nastava-i-obuka>) и кроз Факултетски информациони систем (ФИС).

Промена препоручене литературе у складу са садржајем предмета и развојем области прати динамику издавања нових уџбеника и остале пратеће литературе. Сходно промени актуелне литературе врши се и промена садржаја предмета која је у функцији праћења достигнућа струке и науке, а која не представља промену више од 20% акредитованог садржаја.

Кадетима, односно студентима и слушаоцима, како за студијски програм од стране руководиоца студијског програма, тако и за сваки предмет појединачно од стране наставника који реализују предмет, на почетку школске године пружају се информације о свим елементима у вези са реализацијом наставе у целини.

Циљеви студијских програма усклађени су са исходима учења и доступни су јавности. Исходи учења дефинисани су за сваки предмет понаособ у оквиру акредитованих студијских програма. На предлог руководиоца студијских програма и надлежних Катедри, сваке школске године води се дискусија о квалитету исхода учења и у оквиру наставних предмета врши се корекција. Обухваћеност исхода учења студијских програма су приказане у оквиру Књиге предмета за сваки студијски програм појединачно. Методе наставе оријентисане су на исходе учења, а веза између наставе, исхода учења и провере знања омогућава да процес учења буде транспарентнији за кадете, односно студенте и садржајнији у више аспеката.

Захтевани исходи учења, који морају бити апликативни у пракси одмах на почетку професионалне каријере дипломираних кадета, односно студената, обезбеђују се теоријским и практичним облицима наставе и на тај начин прилагођавају потребама послодавца. У провери знања кроз израду самосталних радова и дефинисањем задатака из праксе стварају се могућности управљања исходима учења према захтевима послодавца.

У процесу акредитације утврђено је да су акредитовани студијски програми на свим нивоима студија базирани на одредбама Стандарда које је прописао Национални савет за високо образовање (обавезујућа норма) и да су у доброј мери усклађени са најбољом праксом у Европском образовном простору у области одбране (Чешка, Словачка, Белгија и Мађарска).

У документу Књига предмета за сваки предмет дати су подаци о дефинисаним захтевима потребних предзнања за квалитетно праћење наставног процеса из наведеног предмета. У принципу, у свим студијским програмима постоје предмети где су потребна одговарајућа предзнања из математике, физике, економије, менаџмента и организације (војни менаџмент, општа тактика, логистика и сл.).

Војна академија организује редовне анализе остварених резултата у појединим испитним роковима. На предметима на којима је пролазност нижа организује се додатна настава и обавезне консултације са кадетима, односно студентима и анализирају се узроци слабе

пролазности, у циљу повећања квалитета исхода учења и очекиваних резултата на испитима.

Квалитет студијских програма Војне академије обезбеђује се кроз праћење и проверу њихових циљева, структуре, радног оптерећења кадета, односно студената и слушалаца, кроз осавремењивање садржаја и прикупљање информација о квалитету програма и упоређивање са променама које се дешавају у пракси, као и других примера унапређења наставних програма у најбољој пракси у свету.

Сви наставни предмети структурирани су по активностима које кадети, односно студенти треба да остваре у оквиру предмета, да би остварили захтевани број ЕСПБ. Процену оптерећења кадета и студената на предмету врше наставници приликом припреме курикулума за акредитацију, а преиспитују је и при евентуалним мањим модификацијама које су могуће на почетку сваке школске године. Ова анализа спроведена је на предмету Физика, који слуша већина кадета, односно студената на свим студијским програмима, са фондом 5 часова активне наставе (3 часа предавања и 2 часа вежби) и 75 часова самосталног рада у току семестра, чиме остварују 6 ЕСПБ бодова. У свакој години укупан збир ЕСПБ бодова слушаних предмета износи 60, а укупно ангажовање студената током седмице треба да буде 40 часова (чл. 39 *Закона о Високом образовању*). Ови законски оквири указују да је потребно ангажовање студента по једном ЕСПБ боду од 25 до 30 часова. На примеру предмета Физика, који носи 6 ЕСПБ, сразмерно време износи $(5 \times 15 \text{ активне наставе} + 75 \text{ самосталног рада}) / 25 = 6 \text{ ЕСПБ}$.

Војна академија није спровела анкетно истраживање о мишљењу кадета, односно студената у вези са евентуалном неусаглашеношћу одређених ЕСПБ бодова за предмете у дефинисаним курикулумима, већ се ослања на искуственим вредностима оптерећења кадета, а које се може сматрати избалансираном доделом ЕСПБ бодова по предметима, као што је показано у наведеном примеру.

Оптерећење кадета пренешеним и неположеним испитима и предиспитним обавезама не може се директно исказати кроз ЕСПБ бодове у картону предмета, а представља један од основних разлога неуспешног завршетка студија. Овај проблем, који је доминантан разлог неуспеха током студирања, изворно потиче од квалитета нижег нивоа образовања, односно све слабијег предзнања из математике које студенти доносе из средње школе. У виду домино ефекта, овај проблем се касније мултиплицира све до краја студирања. Наиме, због слабијег предзнања из математике, из средње школе, део кадета има потешкоћа да прати градиво које се предаје у првом семестру прве године школовања, што доводи до лошијих резултата на колоквијумима. Како колоквијуми из дела предмета носе више од 50 поена, део тих колоквијума се понавља, што повећава оптерећење кадета у наставку семестра, односно доводи до слабијих резултата у јануарском испитном року. Неположени испити из јануарског испитног рока кроз априлски испитни рок и колоквијалну недељу, која се временски поклапа са априлским испитним роком, повећавају оптерећење кадета у летњем семестру, што води слабијем праћењу градива из летњег семестра и лошијим резултатима у јунском року. Неположени испити који се преносе у наредну школску годину повећавају оптерећење кадета и отежавају праћење наставе у новој школској години и доводе до још лошијих резултата, тако да се гомилају заостале обавезе и постижу све лошији резултати, што доводи до прекида школовања. Ово оптерећење кадета поновљеним колоквијумима и засоталим испитима не може се тачно прорачунати и приказати у оптерећењу кадета у оквиру картона предмета. Војна академија ће настојати да побољша и отклони уочене недостатке у погледу дефинисања курикулума и ЕСПБ на појединим предметима.

Процес акредитације студијских програма укључио је велики број наставника, сарадника и ненаставног особља, који су на прави начин сагледали суштину изградње квалитета курикулума и студијских програма у целини, али је одређени број наставника, сарадника и

ненаставног особља остао по страни. Иако су студијски програми у доброј мери усклађени са најбољом праксом у Европском образовном простору у области одбране (Чешка, Словачка, Белгија и Мађарска), потребно је да се у наредном периоду, у оквиру појединих студијских програма на свим нивоима студија, прати реализација курикулума и да се у складу са указаним потребама врши промена наставних планова и програма у складу са добром праксом и трендовима у развоју науке и захтевима који се испостављају Војној академији за образовање одређених профила будућих официра у оквиру студијских програма.

Кадети, односно студенти, упознати су са одговарајућом методологијом израде завршног, мастер и докторског рада, а кроз поједине предмете се и практично упознају са обавезама које их очекују, као и са начином на који треба да их реализују.

Војна академија је, на неки начин, у сталној вези са кадетима који су дипломирали, јер они најчешће настављају своје даље усавршавање у Војној академији кроз различите курсеве и друге облике усавршавања, као и кроз мастер и докторске академске студије.

За ово самовредновање Војне академије, спроведена је анкета у којој су свршени кадети и њихови претпостављени, односно послодавци оценили знања својих потчињених, тј. запослених, а који су дипломирали на неком од студијских програма Војне академије 2016., 2017. и 2018. године.

б) Процена испуњености стандарда 4 (SWOT анализа)

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	У Војној академији потенцира се спој знања и вештина.	+++
2.	У настави се користе наставне методе које у најбољој мери доприносе остваривању исхода учења.	++
3.	Систем оцењивања у Војној академији реално осликава исход учења.	++
4.	На студијским програмима води се рачуна о усаглашавању исхода учења са циљем школовања студијског програма.	++
5.	Студијски програми Војне академије прате трендове (из своје области) у земљи и иностранству.	++
6.	Велики део наставних садржаја у различитим студијским програмима заједнички се реализује.	++
7.	Сарадња са МО и ВС обезбеђује повратне информације о нивоу стечених компетенција свршених кадета.	++
8.	Кадети су у довољној мери информисани о дипломском раду и стручној пракси.	++
W – Слабости		
1.	У појединим сегментима исходи учења нису у потпуности у складу са компетенцијама које се захтевају од дипломираних кадета на почетним дужностима.	++
2.	ЕСПБ оптерећење кадета, односно студената није у потпуности усаглашено са активностима потребним за достизање очекиваних исхода учења (25-30 сати активности за 1 ЕСПБ бод).	++
3.	Активности током развоја студијских програма претежно су усмерене на испуњавање формалних критеријума за акредитацију.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
4.	Наставно особље није у потпуности упознато са методиком како се рачуна оптерећење кадета на свом предмету.	++
6.	Недовољно развијена методологија праћења свих облика квалитета студијских програма.	++
7.	Јавно доступне информације о студијским програмима и исходима учења нису довољно ажурне.	+
8.	Недовољна доступност информација о студијским програмима, наставном особљу и кадетима, односно студентима.	+
О – Могућности		
1.	Усаглашавање и јасно регулисање критеријума за оцењивање на испитима.	++
2.	Усаглашавање компетенција свршених кадета и исхода учења са новим потребама јединица и установама МО и ВС.	++
3.	Стално преиспитивање и унапређење свих студијских програма.	++
4.	Аутоматизација Факултетског Информационог Система (ФИС) у циљу брже, квалитетније и потпуније анализе испитних рокова.	++
5.	Усаглашавање стручне праксе са исходима студијских програма.	++
6.	Едукација наставног особља и кадета о предностима које доноси процес стандардизације и о његовој правилној примени.	++
7.	Веће укључивање кадета, односно студената у процес одређивања ЕСПБ оптерећења.	+
Т – Опасности		
1.	Нарушавање кадровске структуре наставника и сарадника утиче на квалитет достизања исхода учења.	+++
2.	Значајно оптерећење наставног особља ваннаставним активностима које се не односе на унапређење студијских програма.	++
3.	Недовољна мотивисаност наставног особља за сталним школовањем и усавршавањем током живота може негативно утицати на уврштавање нових компетенција у курикулуме студијских програма.	++
4.	Недовољна мотивисаност наставног особља: за унапређење садржаја предмета, детаљнију анализу оптерећења кадета и студената и темељнију анализу исхода учења.	++
5.	Недовољна информисаност наставника о процесу стандардизације, његовим предностима и значају.	++
6.	Велики утицај послодавца на креирање студијских програма.	++
7.	Сукоб интереса, који проистиче из сујете, незнања и додатног посла (бизниса) значајно доприноси смањењу ефикасности рада.	+
8.	Компетенције и мотивисаност руководећег кадра на свим нивоима је од пресудног значаја за ефикасност рада.	+

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 4

- Детаљније разрадити и усвојити општа акта којима се ближе уређују питања везана за начин полагања испита, предиспитне обавезе, студије, облике наставе и сл.
- Наставити са континуираним преиспитивањем студијских програма, праћењем

трендова у високом образовању и сталним побољшавањем истих, користећи најбоље примере из праксе.

- Упознати све наставнике са информацијама добијених из јединица и установа о компетенцијама свршених кадета, односно студентата.
- Уградити у факултетски информациони систем (ФИС) аутоматску анализу резултата након сваког завршеног испитног рока.
- Побољшати сарадњу са институцијама које су део Европског образовног система у областима безбедности и одбране (развој заједничких студијских програма, укључивање наставничког кадра у већ постојеће студијске програме, учешће у заједничким кадетским, односно студентским активностима - вежбама, стручном праксом и сл.).
- Наставити са усклађивањем редоследа слушања предмета током студија са циљем унапређења исхода учења.
- Током развоја студијских програма (акредитаија и реакредитација) посветити већу пажњу ппр спецификацији предмета на исходима учења и тиме стварити услове за стицање очекиваних компетенција по завршетку школовања.
- Организовати семинаре и едукацију наставног особља и кадета на тему стандарда 4 и тиме код сваког од учесника образовања уградити свест о предностима, значају и неопходности процеса стандардизације наставног процеса.
- Ажурирати јавно доступне информације о студијским програмима и исходима учења на интернет сајту Војне академије.

г) Показатељи и прилози за стандард 4

[Прилог 4.1.](#) Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

[Прилог 4.2.](#) Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

[Табела 4.1.](#) Листа свих студијских програма који су акредитовани на Војној академији са укупним бројем уписаних кадета и студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године.

[Табела 4.2.](#) Број и проценат дипломираних кадета и студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма.

[Табела 4.3.](#) Просечно трајање студија у претходне 3 школске године.

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 5

Правилником о обезбеђењу квалитета на Универзитету Одбране у Београду, Статутом Војне академије, Стратегијом обезбеђења квалитета Војне академије, Акционим планом за спровођење стратегије обезбеђења квалитета Војне академије, Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту, Правилником о самовредновању и Правилником о кадетском, односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника, дефинисана су правила којима се обезбеђује квалитет наставног процеса на Војној академији, Универзитета одбране у Београду. Квалитет наставног процеса обезбеђује се квалитетним програмима, квалитетним плановима рада, садржајима теоријске и практичне наставе и професионалним деловањем наставног особља.

Квалитет наставног процеса дефинисан је *Правилником о обезбеђењу квалитета на Универзитету одбране у Београду* и обезбеђује се кроз: интерактивност наставе; укључивање примера у наставу; професионалан рад наставника и сарадника; доношење и поштовање планова рада по предметима; праћење квалитета наставе и предузимање корективних мера у случају да се утврди да квалитет наставе није на потребном нивоу.

Статутом Војне академије прецизиран је начин организације наставе у Војној академији и права и обавезе наставног особља у наставном процесу. За сваку школску годину, усваја се *План и програм извођења наставе (Прилог 5.2.1.)*, у оквиру којег се регулишу документа значајна за реализацију наставног процеса.

Стратегијом обезбеђења квалитета Војне академије и акционим планом за њено спровођење утврђен је наставни процес као област обезбеђења квалитета који се контролише и унапређује. У *Акционом плану за спровођење стратегије обезбеђења квалитета Војне академије* наведено је да је наставни процес основни и најважнији процес у Војној академији, који је потребно континуирано унапређивати кроз све фазе његове реализације.

Кадетима, односно студентима Војне академије су, на огласним таблама у Одсеку за питања кадета и слушалаца, Одељења за наставу и обуку и на огласним таблама у оквиру кадетских класа и водова, делимично и на Факултетском информационом систему Универзитета одбране, Порталу командно-информационе мреже Војне академије, као и званичном сајту Војне академије, доступне неопходне информације о предметима, предиспитним обавезама, начину и критеријумима оцењивања на испиту и другим релевантним подацима потребним за остваривање права и успешно извршавање наставних обавеза.

Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту утврђено је да сваки наставник на првом часу упознаје кадете односно студенте, са:

- Основним подацима о предмету (назив, година, број ЕСПБ и услови изласка на завршни испит);
- Циљевима предмета;
- Садржајем и структуром предмета;
- Планом и распоредом извођења наставе (предавања, вежбе, ПОН и др.);
- Наставницима и сарадницима који ће изводити наставу на предмету;
- Местом извођења наставе;
- Временским распоредом извођења наставе;
- Обликом наставе (предавања, семинари, вежбе, консултације, провера знања и сл.);
- Начином оцењивања на предмету;
- Пописом обавезне и допунске литературе за предмет.

Настава у Војној академији изводи се према унапред утврђеном распореду часова ([Прилог 5.2.2.](#)). Распоред часова (предавања, вежбе, ПОН и др.) израђује се на почетку сваког семестра, према наређењима Ректора Универзитета одбране ([Прилог 5.2.3.](#)), и Начелника Војне академије за израду *Плана и програма извођења наставе* и усклађен је са потребама кадета, односно студената. Такође, пре почетка сваке школске године израђује се *Календар образовно-научног рада за школску годину* ([Прилог 5.2.4.](#)), у коме су хронолошки приказане све активности које се односе на процес планирања и реализације наставног процеса, као и активности које активно утичу на наставни процес у складу са специфичностима живота и рада у Војној академији Универзитета одбране.

Наставно особље је дужно да предавања и вежбе на наставном предмету изводи према Распореду часова у складу са Планом реализације предмета, као и да после сваког одржаног предавања или вежбе, у Књизи евиденције реализације наставе и одсуствовања са наставе наставних група, уписује датум одржавања часа и тематску јединицу која је на том часу обрађена. Предавања и вежбе у Војној академији су интерактивне и укључују примере из праксе. Такође, сви наставници и сарадници подносе писани месечни извештај о реализованој настави начелнику Катедре, који их обједињује у јединствени месечни извештај Катедре ([Прилог 5.2.5.](#)), који се након овере доставља Одељењу за наставу и обуку и Продекану за наставу Војне академије.

Правилником о самовредновању на Универзитету одбране у Београду уређен је начин и поступак самовредновања и оцене квалитета Универзитета одбране у Београду и његових високошколских установа, укључујући и Војну академију.

Статутом Универзитета одбране у Београду, Статутом Војне академије и другим општим актима и правилницима, као и *Кодексом професионалне етике на Универзитету одбране у Београду* ([Прилог 5.2.6.](#)), утврђене су обавезе и етички стандарди коректног понашања наставног особља према кадетима, односно студентима у наставном процесу. Такође, општим актима и студијским програмима утврђено је да се у настави користе савремене, разноврсне и интерактивне методе, као и да се циљевима студијског програма код кадета, односно студената подстиче креативност и критичко мишљење.

У складу са одредбама *Правилника о кадетском, односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника* и *Правилника о обезбеђивању квалитета*, квалитет наставног процеса се проверава путем анкета, које се на крају сваког семестра спроводе међу кадетима, односно студентима. Такође, на годишњем нивоу израђује се *Годишњи план контроле наставе и обуке у школској години* ([Прилог 5.2.7.](#)), као саставни део *Годишњег плана и програма извођења наставе у Војној академији*), док се на нивоу Одељења за наставу и обуку, као и на нивоу Катедри израђују *Планови контрола наставног процеса* за сваки месец.

На крају школске године израђује се *Анализа плана и програма извођења наставе у Универзитету одбране (укључујући и Војну академију)* у претходној школској години, на основу које се идентификују слабости у току свих фаза реализације наставног процеса и предлажу корективне мере за његово унапређење у складу са надлежностима нивоа организационих целина који врше контролу наставног процеса ([Прилог 5.2.8.](#)).

б) Анализа и процена тренутне ситуације, с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања

Стандарди квалитета наставног процеса обухватају: стандарде квалитета планова рада (планова реализације предмета), стандарде квалитета наставе и стандарде квалитета оцењивања.

За све предмете, у оквиру акредитованих студијских програма, постоје детаљни планови рада, односно планови реализације предмета ([Прилог 5.2.9.](#)). Увидом у њихову садржину

утврђено је да сваки од силабуса има: назив предмета, статус и профил предмета, бодовну вредност предмета исказану у ЕСПБ, основне податке о наставницима и сарадницима ангажованим на предмету, предуслове за упис предмета, кратак опис садржине и структуре предмета, обавезну и допунску литературу, облике наставе, методе рада током наставе (предиспитне активности), циљ и исход предмета, број поена које доноси сваки облик предиспитних активности, критеријуме и мерила за оцену успешности кадета, односно студената у предиспитним активностима, као и сразмеру поена стечених предиспитним активностима и на завршном испиту у структури укупне оцене кадета, односно студента на предмету.

Облици предиспитних активности кадета, односно студената који се оцењују утврђени су на тај начин да њихово испуњење буде у функцији савладавања наставних садржаја. Сви силабуси су оверени од стране продекана за наставу или лица овлашћеног од стране продекана (најчешће начелника Катедре).

Измене у курикулуму и силабусима, осим када је реч о редовном ажурирању и осавремењивању списка литературе, предлажу Катедре које се усвајају на Наставно-научном већу.

За праћење квалитета реализације наставног процеса одговорни су продекан за наставу и начелници Катедри, укључујући и одговорност која се односи на: организацију наставе у групама кадета, односно студената у складу са стандардима за акредитацију, адекватну кадровску покривеност наставе, као и на реализацију наставних планова у складу са акредитованим документима. Саставни део континуираног праћења рада кадета, односно студената ради обезбеђења и унапређивања квалитета наставног процеса, представља и дужност наставног особља да води наставничке бележнице. У наставничким бележницама, које се јединствено воде за сваку наставну групу, поред одсуства са наставе, води се евиденција о свим кадетима, односно студентима, њиховим предиспитним активностима, поенима које су на основу сваке предиспитне активности остварили, поенима које су остварили на завршном испиту, као и о коначној оцени.

Анализа годишњег програма рада за школску 2017/2018. годину, показује да је комплетан наставни процес у школској 2017/2018. години, на свим нивоима школовања Војне академије, реализован по важећим студијским програмима, уз мања одступања до којих је долазило услед објективних околности (спречености наставника, ангажовања кадета по посебним наређењима, ванредни задаци и сл.). Међутим, сва пропуштена настава у потпуности је реализована одговарајућом прерасподелом и надокнадом часова.

Остваривање наставе у складу са плановима рада, као и квалитет наставног процеса на сваком појединачном предмету прати се и путем кадетске евалуације, односно редовног семестралног анкетирања кадета, односно студената ([Прилог 5.1.](#)).

Одбор за организовање и спровођење кадетског, односно студентског вредновања, припрема упитник, спроводи поступак вредновања, води записник о спровођењу вредновања и припрема извештај о резултатима вредновања који подноси продекану, и који се презентује Наставно-научном већу. Војна академија је дужна да Комисији Универзитета одбране достави извештај о резултатима кадетског, односно студентског вредновања у року од седам дана од дана одржавања седнице Наставно-научног већа, на којој је презентован извештај Одбора. На основу извештаја Одбора за организовање и спровођење поступка кадетског, односно студентског вредновања, Комисија Универзитета одбране припрема годишњи извештај о резултатима кадетског, односно студентског вредновања који доставља Сенату Универзитета одбране на разматрање. На основу кадетске евалуације, проверава се и утврђује да ли наставно особље има коректан и професионалан однос према кадетима, односно студентима. У случају лоших оцена, неповољних коментара или жалби кадета, односно студената, продекан за наставу у

сарадњи са начелницима Катедре позива одговарајуће наставнике на разговор, ради уклањања пропуста или недостатака у настави. У надлежности Комисије за унапређење квалитета јесте и осмишљавање и других корективних мера које би могле дати позитиван ефекат у областима где је оцена кадета, односно студената била незадовољавајућа.

Наставници и сарадници у Војној академији током извођења предавања и вежби поступају веома професионално и имају коректан однос према кадетима, односно студентима, што се може видети из резултата анкете о вредновању педагошког рада наставника и сарадника који су реализовали наставу у оквиру студијских програма у школској 2017/2018. години и из резултата анкете о евалуацији квалитета наставног процеса ([Прилог 5.2.10.](#)). Ово је последица професионалног деловања на принципима и очекивањима одговорног понашања свих учесника универзитетске наставе - наставног особља, кадета, односно студената, као и на очекиваној зрелости кадета, односно студената, а засновано је на претходно наведеним нормативно-правним актима којима су утврђене обавезе и одговорност наставног особља у процесу наставе, укључујући стандарде коректног и професионалног понашања на часовима, у току спровођења тестова, колоквијума, предиспитних обавеза и завршног испита. Просечне оцене наставног особља у школској 2017/2018. години приказане су у табели 5.1.

Табела 5.1. Просечне оцене наставног особља у школској 2017/18. години

	139. класа	140. класа	141. класа	142. класа
Просечна оцена наставника	4,57	4,68	4,49	4,47
Просечна оцена сарадника	4,07	4,46	4,03	4,47
Просечна оцена наставника и сарадника	4,32	4,57	4,26	4,47
Укупна оцена педагошког рада наставника и сарадника	4,41			

Из претходне табеле се уочава да су оцене наставног особља по класама релативно избалансиране, као и да је укупна оцена педагошког рада наставног особља врло добра (**4,41**), што доприноси укупној позитивној оцени наставног процеса.

У прилог резултатима добијених из анкетног упитника о евалуацији наставног процеса ([Прилог 5.2.10.](#)) иду и подаци добијени приликом спровођења анкете са кадетима, односно студентима који су се изјашњавали о квалитету распореда часова у школској 2017/2018. години (табела 5.2). Упркос варирајућим резултатима уочава се да су кадети, односно студенти свих година студија на свим студијским програмима већином задовољни (у потпуности или делимично) квалитетом планирања наставног процеса.

Табела 5.2. Задовољство кадета, односно студената распоредом часова у школској 2017/2018. години

	139. класа (у %)			140. класа (у %)			141. класа (у %)			142. класа (у %)		
	Да	Дел.	Не	Да	Дел.	Не	Да	Дел.	Не	Да	Дел.	Не
МуО	50,00	30,00	20,00	58,14	17,46	24,4	50,00	18,42	31,58	26,47	26,47	47,06
ВВ	60,00	20,00	20,00	18,18%	45,46%	36,36%	62,50%	12,50%	25,00%	66,67%	33,33%	0,00%
ПВО	0,00	0,00	0,00	78,95%	5,26%	15,79%	75,00%	25,00%	0,00%	22,22%	77,78%	0,00%
ВЕИ	65,38	30,77	3,85	67,5	32,5	0	0,00	100,00	0,00	26,67	46,67	26,67
ВМИ	56,00	28,00	16,00	13,33	60	26,67	54,55	31,82	13,64	33,33	0,00	66,67
ЛО	22,1	67,4	10,5	58,33	16,67	25	5,88	35,29	58,82	57,89	26,32	15,79
ЈФ	20,00	30,00	50,00	0,00	0,00	0,00	16,67	0,00	83,33	0,00	0,00	0,00

Коначно, на основу резултата кадетског, односно студентског вредновања рада наставног особља и наставног процеса, као и анкете о евалуацији квалитета наставног процеса, може се закључити да се настава у Војној академији одвија према утврђеном наставном плану и распореду часова и да је у Војној академији остварен висок квалитет наставе, што су кадети, односно студенти оценили веома добрим оценама предмета, наставника и сарадника.

Интерактивност наставе обезбеђује се преко повезивања теоријске наставе и практичног знања, као и обезбеђивањем активне улоге кадета, односно студената у самом наставном процесу. У оквиру појединачних предмета предвиђене су различите практичне активности кадета, односно студената, као што су припрема и реализација презентација, израда графичких апликација, осмишљавање и израда пројеката и сл. На многим предметима ове активности су обавезне за све кадете, односно студенте, а често носе и одређени број поена у склопу предиспитних обавеза, што кадете, односно студенте додатно мотивише да се активно укључе у њихову реализацију. Такође, што се може видети из курикулума предмета, предвиђене методе реализације наставе обухватају дискусију, решавање проблема, комуникативне активности и друге видове интерактивне наставе. Посебно важан вид повезивања теоријске наставе и практичног знања кадета, односно студената представља реализација посебних облика наставе кроз практичне теренске вежбе на полигонима и реализацију различитих облика наставе у оквиру јединица и установа Министарства одбране и Војске Србије.

Садржаји курикулума студијских програма који се реализују на сва три нивоа студија у Војној академији одговарају постизању циљева студијског програма и његовим исходима учења. Наставне методе прилагођене су природи предмета унутар курикулума, његовим циљевима и исходима. Тако се, у случају да исходи учења подразумевају већи степен примене стечених знања, фаворизују практичне интерактивне методе, док се у случају предмета који припадају групи општеобразовног типа чешће користи метода анализе и текст-метода.

Војна академија се активно залаже за пројекте перманентног стручног усавршавања наставног особља, које спроводи кроз њихово учешће у различитим домаћим и међународним пројектима, научно-стручним скуповима, семинарима, као и кроз размену наставног особља са различитим универзитетима ([Прилог 5.3.1.](#)). Војна академија остварује сарадњу са низом домаћих и страних установа, државних и недржавних (приватних) институција и организација, која за резултат има реализацију заједничких пројеката и размену искустава. Такође, наставници на Војној академији годишње публикују већи број научних и стручних радова у врхунским међународним и домаћим часописима што подиже углед установе и унапређује рад наставника ([Прилог 5.3.2.](#)).

Поред тога, у Војној академији се спровode различити нивои усавршавања наставног особља са циљем побољшања квалитета наставног процеса (Курс за наставнике на страном - енглеском језику, Дидактичко-методички курс, Курс учења на даљину и сл.). Такође, усвојеним *Правилником о начину, поступку и ближим условима стицања звања наставника Универзитета одбране* и *Правилником о начину, поступку и ближим условима за стицање звања наставника страног језика, наставника вештина и сарадника у Војној академији* (у складу са *Законом о високом образовању*, *Статутом Универзитета одбране*, *Статутом Војне академије* и *Минималним условима за стицање звања наставника на универзитету*) усвојени су критеријуми о начину избора наставног особља у одговарајућа звања, чиме су утврђени квалификациони и класификациони критеријуми чије испуњење омогућава улазак у процедуру за избор у звање наставника - сарадника, што је и предочено како наставно особљу, тако и будућим кандидатима за избор у наставничка звања.

У Војној академији се периодично, у координацији са осталим организационим целинама

Министарства одбране и Војске Србије, врше провере усклађености појединих курсева у смислу обима и пропорција предавања, вежби, семинара, додатних и посебних облика наставе, стручне праксе, пројеката; ЕСПБ (кредита); пролазности и сл., с обзиром на исход учења. Као један пример квалитетно усклађеног курса посматраће се студијски програм *Војноелектронско инжењерство* (ВЕИ) - *основне академске студије*.

Циљ студијског програма ВЕИ је стицање компетенција и академских знања и вештина из више научних области, са тежиштем на научним областима из поља техничко-технолошких наука. То, поред осталог, укључује и развој креативних официрских и аналитичких способности разматрања и решавања специфичних, ускостручних проблема, способност критичког и аналитичког размишљања, развијање особина за тимски рад, кооперативности, комуникативности и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за професионалан рад.

Сврха студијског програма ВЕИ - основне академске студије је образовање кадета, односно студената Војне академије за позив официра техничке службе, официра службе телекомуникација и официра службе информатике. Овај студијски програм је у складу са циљевима и задацима образовања у Војној академији, односно са општим циљевима и задацима образовања будућих официра родова и служби у Министарству одбране и Војсци Србије.

Курикулум основних академских студија ВЕИ конципиран је тако да су задовољени дефинисани циљеви и задаци школовања у Војној академији (табела 5.3.). Наведено школовање траје 4 академске године (8 семестара), односно 240 ЕСПБ.

Табела 5.3. Структура курикулума студијског програма

Р.бр.	Шифра	Студијски програм/изборно подручје - модул	Почетни семестар	Број ЕСПБ	Часова наставе
1.	ВЕИ1	Војноелектронско инжењерство	1	240	3433
2.	ВЕИ1 1	Телекомуникације	5	240	435
3.	ВЕИ1 2	Радарски системи	5	240	465
4.	ВЕИ1 3	Ракетни системи	5	240	465
5.	ВЕИ1 4	Информациони системи	5	240	465

Структура студијског програма дефинисана је са 15,01% академско-општеобразовних, 20,44% теоријско-методолошких, 31,70% научно-стручних и 32,85% стручно-апликативних предмета од укупних бодова студијског програма. Такође, у структури студијског програма изборни предмети су заступљени са 63 ЕСПБ бода, што износи 26,25% укупног броја бодова (табела 5.4.). Прве две године представљају основно, опште образовање кадета према студијском програму ВЕИ. На трећој и четвртој години студија конкретизује се и спецификује проблематика одговарајуће службе на бази специфичности којима ће се будући официри бавити.

Табела 5.4. Изборност и класификација предмета

Р.бр.	Студијски програм/студијско подручје/ изборно подручје - модул		Укупно ЕСПБ	Број изб. ЕСПБ	% Изб.	% АО	%ТМ	% НС	% СА
1.	Војноелектронско инжењерство		240	63	26,25	15,01	20,44	31,70	32,85
	1.	Телекомуникације	240	63	26,25	15,01	20,44	31,70	32,85
	2.	Радарски системи	240	63	26,25	15,01	20,44	31,70	32,85
	3.	Ракетни системи	240	63	26,25	15,01	20,44	31,70	32,85
	4.	Информациони системи	240	63	26,25	15,01	20,44	31,70	32,85

АО – Академско-општеобразовни предмети

ТМ – Теоријско-методолошки предмети
 НС – Научно, односно уметничко-стручни предмети
 СА – Стручно-апликативни предмети

Такође, током ове две године конкретизује се и проблематика експлоатације и одржавања електронских средстава и система на употреби у Војсци Србије. У трећој и четвртој години постоје обавезни и изборни предмети. Кроз изборне предмете кадети, односно студенти, у сарадњи са ангажованим наставним особљем, испољавају и показују своје афинитете и оријентације према проблемима који се јављају у току експлоатације и одржавања електронских система на употреби у Војсци Србије и Министарству одбране.

Саставни део курикулума основних академских студија ВЕИ је и стручна пракса која се кроз наставно-стручне посете и стажирање реализује у одговарајућим јединицама и установама Војске Србије. Стечена знања и вештине у току школовања на студијском програму кадети, односно студенти верификују кроз израду и одбрану дипломског рада. Захваљујући оваквој структури студијског програма и садржајем курикулума исходи студија, који обухватају теоријска и примењена - оперативна знања, се постижу у највећој мери, што показује и задовољство основног послодавца (организационих целина МО и ВС) у току рада на формацијским дужностима свршених кадета, односно студената, као и других послодаваца који запошљавају свршене студенте овог студијског програма.

У табели 5.5 приказан је Распоред предмета по семестрима и годинама студија за изборно подручје „Информациони системи“.

Табела 5.5. Распоред предмета по семестрима и годинама студија
 за изборно подручје: *Информациони системи*

Редни број	Шифра предмета	Назив предмета	С	Тип	Статус предм.	Часови активне наставе			Остали часови	ЕСПБ
						П	В	ДОН		
ПРВА ГОДИНА										
1.	ФВА1.4.КФК	Физичко васпитање 1	1	АО	ОПВП	2	1			2
2.	ЕВИ1.4.КСЈ	Енглески језик 1ВИ	1	АО	ОПВП	2	1			2
3.	МА1А.1.КПМ	Математика 1А	1	ТМ	ОПВП	3	3			6
4.	ФИЗЕ.1.КПМ	Физика Е	1	ТМ	ОПВП	3	2			6
5.	ЕТХ1.1.ВЕИ	Електротехника 1	1	НС	ОПВП	3	3		2	8
6.	СОЦИ.1.КДН	Социологија	1	АО	ОПВП	2	1			3
7.	ВЕХП.1.КДН	Војна етика са МХП	1	ТМ	ОПП	3	2			5
8.	ФВА1.4.КФК	Физичко васпитање 1	2	АО	ОПВП	2	1			2
9.	ЕВИ1.4.КСЈ	Енглески језик 1ВИ	2	АО	ОПВП	2	1			2
10.	МА2А.2.КПМ	Математика 2А	2	ТМ	ОПВП	3	3			6
11.	ЕТХ2.2.ВЕИ	Електротехника 2	2	НС	ОПВП	3	3		2	8
12.	ВТПГ.2.КПМ	Војна топографија и географија	2	СА	ОПВП	3	2			5
13.	ОТБ.2.ТАК	Основи тактике 1	2	ТМ	ОПВП	1	2	2	2	5
						32	25	2	6	60
Укупно часова активне наставе на години студија = 15 * 59= 885									Укупно 60	
ДРУГА ГОДИНА										
14.	ФВА2.4.КФК	Физичко васпитање 2	3	АО	ОПВП	2	1			2
15.	ЕВИ2.4.КСЈ	Енглески језик 2ВИ	3	АО	ОПВП	2	1			2
16.	МАТ3.3.КПМ	Математика 3	3	ТМ	ОПВП	3	2			5
17.	СИГС.1.ВЕИ	Сигнали и системи	3	НС	ОПВП	2	2		1	5
18.	ОЕЛЕ.1.ВЕИ	Основи електронике	3	НС	ОПВП	3	3			7
19.	ПРОГ.1.ТЛИ	Програмирање	3	НС	ОПВП	3	3		1	7
20.	ВИСТ.1.КДН	Војна историја	3	ТМ	ОПВП	2	2			4
21.	ФВА2.4.КФК	Физичко васпитање 2	4	АО	ОПВП	2	1			2
22.	ЕВИ2.4.КСЈ	Енглески језик 2ВИ	4	АО	ОПВП	2	1			2
23.	ТВИС.2.КПМ	Математика 4	4	ТМ	ОПВП	3	2			5
24.	ОАЕЛ.2.ВЕИ	Основи аналогне електронике	4	НС	ОПВП	3	3			7

25.	ТЕК1.2.ТЛИ	Телекомуникације 1	4	НС	ОПВП	3	3		2	7
26.	ОТБ2.2.ТАК	Основи тактике 2	4	ТМ	ОПВП	1	2	2	2	5
						31	26	2	6	60
Укупно часова активне наставе на години студија = 15 * 59 = 885									Укупно 60	
ТРЕЋА ГОДИНА										
27.	ФВА3.4.КФК	Физичко васпитање 3	5	АО	ОПВП	2	1			2
28.	ЕВИ3.4.КСЈ	Енглески језик 3ВИ	5	АО	ОПВП	2	1			2
29.	ОКИР.1.МЕН	Основи КиР	5	СА	ОПВП	2	1			3
30.	ОДЕЛ.1.ВЕИ	Основи дигиталне електронике	5	НС	ОПВП	3	3			6
31.	ЕМЕР.3.ВЕИ	Електрична мерења	5	СА	ОПВП	2	3			5
32.	ПМАТ.2.ВЕИ	Практикум за MATLAB	5	СА	ОПП	0	2			2
33.	Изборни предмет 1 (бира 1 од 3)									
	ТЕК2.1.ТЛИ	Телекомуникације 2	5	НС	ИПП	3	2			5
	САУ1.1.ВЕИ	Системи аутоматског управљања 1	5	НС	ИПП	3	2			5
	МОДП.1.ТЛИ	Моделовање података	5	НС	ИПП	3	2			5
34.	Изборни предмет 2 (бира 1 од 3)									
	МКТА.1.ВЕИ	Микроталасна техника и антене	5	НС	ИПП	2	2			5
	СЕИА.1.ВЕИ	Сензори и актуатори	5	НС	ИПП	2	2			5
	АИОР.1.ТЛИ	Архитектура и организација рачунара	5	НС	ИПП	2	2			5
35.	ФВА3.4.КФК	Физичко васпитање 3	6	АО	ОПВП	2	1			2
36.	ЕВИ3.4.КСЈ	Енглески језик 3ВИ	6	АО	ОПВП	2	1			2
37.	ДОС1.2.ВЕИ	Дигитална обрада сигнала 1	6	СА	ОПВП	3	3			6
38.	СПВИ.2.ЛОГ	Стручна пракса 1	6	СА	ОПП	0	0		3	2
39.	ВПСИ.2.КДН	Војна психологија	6	ТМ	ОПВП	2	1			3
40.	Изборни предмет 3 (бира 1 од 4)									
	РДРТ.2.ВЕИ	Радио-релејна техника	6	НС	ИПП	2	2			5
	СТТК.2.ВЕИ	Статистичка теорија телекомуникација	6	НС	ИПП	2	2			5
	ОРКТ.2.ВЕИ	Основи ракетне технике	6	НС	ИПП	2	2			5
	СПИА.2.ТЛИ	Структуре података и алгоритми	6	НС	ИПП	2	2			5
41.	Изборни предмет 4 (бира 1 од 4)									
	РКОМ.2.ТЛИ	Радиокомуникације	6	НС	ИПП	3	2		1	6
	РЛОК.2.ВЕИ	Радиолокација	6	НС	ИПП	3	3			6
	РДТС.3.ВЕИ	Радарска техника и системи	6	НС	ИПП	3	3			6
	ОБОП.2.ТЛИ	Објектно-оријентисано програмирање	6	НС	ИПП	3	3			6
42.	Изборни предмет 5 (бира 1 од 4)									
	МУЛТ.2.ТЛИ	Мултиплексна техника	6	СА	ИПП	2	2			4
	САУ2.2.ВЕИ	Системи аутоматског управљања 2	6	СА	ИПП	2	2			4
	РАДТ.2.ВЕИ	Радарска техника	6	СА	ИПП	2	2			4
	ОВПР.2.ТЛИ	Основи Web програмирања	6	СА	ИПП	2	2			4
						32	28			60
Укупно часова активне наставе на години студија = 15 * 60 = 900									Укупно 60	
ЧЕТВРТА ГОДИНА										
43.	ФВА4.4.КФК	Физичко васпитање 4	7	АО	ОПВП	2	1			2
44.	ЕВИ4.4.КСЈ	Енглески језик 4ВИ	7	АО	ОПВП	1	1			2
45.	БАЗЕ.1.ТЛИ	Базе података	7	СА	ОПМ	3	3			6
46.	Изборни предмет модула 1 (бира 2 од 7)									
	ДОС2.1.ВЕИ	Дигитална обрада сигнала 2	7	СА	ИПВМ	3	3			6
	ТКСБ.1.ТЛИ	Телекомуникациони саобраћај	7	СА	ИПМ	3	3			6
	ОТКС.1.ТЛИ	Одржавање телеком. система	7	СА	ИПМ	3	3			6
	КОМТ.1.ТЛИ	Комутациона техника	7	СА	ИПМ	2	2			5
	ОРОД.1.ЛОГ	Организација одржавања	7	СА	ИПВП	2	2			5
	ЗРЧС.1.ТЛИ	Заштита рачунарских система	7	СА	ИПМ	3	3			6
	ОРЧС.1.ТЛИ	Одржавање рачунарских	7	СА	ИПМ	2	2		1	5

		система								
		Изборни предмет модула 2 (бира 2 од 3)								
48.	МИПС.1.ВЕИ	Микропроцесорски системи	7	СА	ИПВМ	2	2			5
49.	ОЕЛЕ.1.ВЕИ	Оптоелектроника	7	СА	ИПВМ	2	2			5
	РЧМР.1.ТЛИ	Рачунарске мреже	7	СА	ИПВМ	2	2			5
50.	ФВА4.4.КФК	Физичко васпитање 4	8	АО	ОПВП	2	1			2
51.	ЕВИ4.4.КСЈ	Енглески језик 4ВИ	8	АО	ОПВП	1	1			2
52.	ПЕЛЗ.2.ВЕИ	Оперативни системи	8	СА	ОПВП	2	2		2	5
		Изборни предмет модула 3 (бира 2 од 7)								
	РАДА.2.ВЕИ	Радарске антене	8	СА	ИПМ	3	2			6
	ТХПО.2.ЛОГ	Техничка подршка	8	СА	ИПВП	3	2			5
	РКСИ.2.ВЕИ	Ракетни системи малог домета	8	СА	ИПМ	3	2			6
53.	ТУС2.2.ТЛИ	Телекомуникациони уређаји и системи 2	8	СА	ИПМ	3	3	2		6
54.	ТКИО.2.ТЛИ	Телекомуникационо и информатичко обезбеђење	8	СА	ИПМ	2	2	2		5
	ПИОС.2.ТЛИ	Пројектовање информациононих система	8	СА	ИПМ	2	2		1	5
	КИСИ.2.ТЛИ	Командно информациони системи	8	СА	ИПМ	3	3			6
55.	СВЕИ.2.ВЕИ	Стручна пракса 2 (ИС)	8	СА	ОПП				3	3
56.	ЗВЕИ.2.ВЕИ	Завршни рад	8	СА	ОПП				3	6
						28	21		7	60
Укупно часова активне наставе на години студија = 15 * 49 = 735										Укупно 60

в) Процена испуњености стандарда 5 (SWOT анализа)

У оквиру *SWOT* анализе посебна пажња је посвећена оцени компетентности наставника и сарадника, доступности информација о плановима реализације наставе, студијским програмима, плану и распореду наставе, методама наставе и учења, као и интеракцији између наставника и кадета односно студената у наставном процесу.

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S -Предности		
1.	Опредељеност свих субјеката укључених у наставни процес за дугорочну оријентисаност ка изградњи и унапређењу квалитета наставног процеса.	++
2.	Јасно дефинисана очекивања од наставника и сарадника у складу са Статутом ВА и стандардима квалитета наставног процеса.	++
3.	Обезбеђење квалитета наставног процеса кроз примере из праксе и обавезну стручну праксу.	++
4.	Поштовање и придржавање Плана и програма извођења наставе који се тиче распореда часова, консултација, испита и реализације наставе на студијским програмима.	++
5.	Разноврсност метода наставе и учења.	++
6.	Стицање знања на појединим студијским програмима која обезбеђују квалитетан трансфер савремених технолошких решења организационим целинама МО и ВС у будућности.	++
7.	Искуство, коректан и професионални рад наставника и сарадника.	+++
8.	Развијен систем евалуације рада наставника од стране кадета, односно студената.	++
9.	Јединствени начин вођења документације за сваки одржани час и евиденцију присуства кадета, односно студената.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
10.	Добра припремљеност дела кадета, односно студената за интелектуалне изазове у Војној академији кроз претходно школовање у Војној гимназији.	++
11.	Оптималан број кадета, односно студената на предавањима и вежбама.	++
12.	Расположиви капацитети и техничка опремљеност учионичког, кабинетског и лабораторијског простора наставном опремом која се користи у наставном процесу.	++
W - Слабости		
1.	Споро предузимање одговарајућих корективних мера са циљем подизања квалитета наставног процеса.	++
2.	Ужестручна и научно-образовна компетентност наставника и сарадника према стандардима високошколске наставе.	++
3.	Неравномерно и у појединим случајевима значајно повећано оптерећење наставника и сарадника.	++
4.	Неусклађене надлежности наставног особља са постављењима на формацијским/радним местима.	++
5.	Оптерећеност наставног особља ваннаставним обавезама.	+++
6.	Нејасне надлежности наставника, сарадника и наставника вештина у реализацији наставног процеса у складу са захтеваним компетенцијама.	++
7.	Неадекватна стимулисаност наставника за израду уџбеника и осталог наставног материјала.	++
8.	Ослоњеност на организацијске целине ван Војне академије у реализацији додатних и посебних облика наставе.	++
9.	Нејасне надлежности по питању одржавања наставно-материјалних средстава које се користе у наставном процесу.	++
10.	Недовољно подстицање кадета, односно студената на размишљање, креативност и интерактивно учешће у настави.	++
11.	Недовољно редовно присуство кадета, односно студената на настави.	+
О - Могућности		
1.	Успостављање система за перманентно и свакодневно праћење квалитета наставе у ВА.	++
2.	Унапређење квалитета наставног процеса кроз перманентно научно и стручно усавршавање наставника и сарадника.	+++
3.	Едукација наставника и сарадника за коришћење савремених метода у наставном процесу, првенствено интерактивних и креативних метода, усмерених на развијање критичког мишљења код кадета, односно студената.	++
4.	Успостављање веће међусарадње са образовним институцијама и научним институтима из које би као резултат проистекло и побољшање квалитета наставног процеса.	++
5.	Учешће на пројектима који могу омогућити средства за додатно опремање лабораторија и кабинета, чиме би се побољшао практични аспект држања наставе.	++
6.	Развој и одржавање савременог и једноставног интернет сајта и ФИС Војне академије, са циљем повећања информисаности кадета, односно студената свим неопходним информацијама о наставном процесу.	++
7.	Активније укључивање кадета, односно студената у току наставног процеса са циљем њиховог квалитетнијег оспособљавања за решавање проблема у пракси.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
8.	Опремање учионица савременим средствима за рад и за иновирање метода које се користе у наставном процесу.	++
9.	Учешће наставног особља у радним телима организационих целина МО и ВС и реверзибилан утицај на унапређење квалитета наставног процеса.	++
Т - Опасности		
1.	Недостатак финансијских средстава која би обезбедила виши квалитет наставног процеса.	++
2.	Недефинисан статус наставника у складу са изборним звањима.	++
3.	Релативно кратак радни век наставног особља (посебно наставника) и нејасни критеријуми адекватног вођења наставног особља у служби.	++
4.	Несиметричност и делимична застарелост технолошких решења којима су опремљене организационе целине МО и ВС са садржајима појединих наставних предмета.	++
5.	Недоступност свих релевантних информација о наставном процесу на званичној интернет презентацији ВА самофинансирајућим студентима, цивилима.	++
6.	Немогућност приступа Порталу командно-информационе мреже (интранету) Војне академије од стране кадета, односно студената.	++
7.	Рационализација времена и преоптерећење кадета ваннаставним активностима (обавезама).	++
8.	Обученост и методолошка оспособљеност наставника за савремене видове наставе.	++

г) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 5

На основу изложене SWOT анализе, предлажу се следеће мере за побољшање квалитета наставног процеса:

- Инсистирати на стриктно примењивање поступака за обезбеђење квалитета наставе, што подразумева редовно праћење и контролу квалитета и предузимање корективних мера.
- Успоставити исти начин вредновања знања кадета, односно студената на свим програмима у складу са *Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту*.
- Организовати и реализовати различите курсеве у Војној академији и вршити упућивање наставног особља у друге високошколске установе са циљем подстицања наставника на стално педагошко и стручно усавршавање и примену интерактивних облика рада.
- Обезбедити равномерно оптерећење наставног особља у наставном процесу и ваннаставним активностима.
- Предузимати мере на усклађивању формацијских (радних) места са надлежностима и изборним звањима у складу са *Законом о високом образовању* и *Законом о војном образовању*.
- Подстицати наставно особље за учешће у научноистраживачким пројектима са циљем побољшања научно-наставних компетенција, унапређења технолошких решења и обезбеђивања додатних финансијских средстава за побољшање квалитета наставног процеса.
- Интензивирати опремање наставних просторија новим савременим наставно-материјалним средствима.

- Наставити са укључивањем разноврсних примера из праксе и повећањем повезаности теоријских и практичних наставних садржаја са будућим радом кадета, односно студената на формацијским дужностима по завшетку школовања.
- Подстицати наставно особље за веће учешће на научним скуповима и објављивање радова у научним часописима.
- Подстицати наставно особље за израду основних и помоћних уџбеника и увођење иновативних метода у току реализације наставног процеса.
- Прилагодити поједине наставне садржаје могућностима и предзнањима кадета односно студената.

Показатељи и прилози за стандард 5:

- [Прилог 5.1](#). Анализа резултата анкете кадета - студената о квалитету наставног процеса
- [Прилог 5.2](#). Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе
- [Прилог 5.3](#). Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког и стручног рада

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 6

Одлуком Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије од 26.03.2019. године (бр. 600-01-00002/14), у складу са *Законом о научноистраживачкој делатности*, Војна академија је акредитована за обављање научноистраживачке делатности у области природно-математичких, техничко-технолошких и друштвено-хуманистичких наука.

На основу *Стратегије обезбеђења квалитета, и Правилника о обезбеђењу квалитета*, један од основних циљева у раду Војне академије је остваривање јединства образовног, научноистраживачког и стручног рада. Стога Војна академија редовно спроводи активности усмерене ка подстицању и развоју научноистраживачке делатности, а перманентно праћење и евалуација научноистраживачких активности чине важан део система за обезбеђење квалитета.

Активности у домену научноистраживачке делатности остварују се у шест главних области: 1) научноистраживачки пројекти, 2) организација научних скупова и конференција, 3) публиковање научних резултата, 4) издавачка делатност, 5) развој научног подмлатка и 6) развој међународне сарадње. Поред тога, за унапређење квалитета научноистраживачког рада значајан је и квалитет процеса избора наставника и сарадника у академска и научна звања, као и квалитет материјалне подршке за научноистраживачки рад, у виду опремљености Војне академије и финансијске подршке научноистраживачким активностима од стране Министарства одбране.

б) Анализа и процена тренутне ситуације

Војна академија у великој мери испуњава захтеве стандарда 6, што је резултат значајне пажње која је у протеклом извештајном периоду поклањана научноистраживачком раду, научним публикацијама, јачању издавачке делатности Војне академије, и свим активностима које имају за циљ унапређење научноистраживачког рада.

Војна академија континуирано припрема, реализује и ажурира научноистраживачке и стручне врсте програма. Наставници и сарадници, стално запослени у Војној академији, свој научноистраживачки рад реализују значајним делом и учешћем у научним пројектима које финансира Министарство одбране и научним пројектима које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја.

Војна академија систематски надзире, прати и оцењује обим и квалитет истраживачког рада запослених наставника и сарадника, а садржај и резултати научних, истраживачких и стручних активности усклађени су са стратешким циљем саме установе, као и националним и европским стандардима и циљевима високог образовања.

У складу са Програмом научноистраживачког рада и Планом научноистраживачке делатности Министарства одбране Војна академија подстиче наставнике и сараднике да се интезивно баве научноистраживачким радом и повећају број научних публикација. Истраживачке методе, знања и резултате истраживања Војна академија у значајној мери интегрише у своје наставне програме.

Ради квалитетног обављања образовно научне делатности, Војна академија обавља и издавачку делатност. Поступак за издавање уџбеника, приручника и других облика стручних и научних публикација регулише се *Правилником о уџбеницима* који је усвојен од стране Сената Универзитета одбране у Београду.

Сарадња Војне академије са институцијама ван земље по питању научноистраживачког

рада обавља се искључиво на основу међународних уговора, које склапа Влада Републике Србије и административних уговора, које склапа Министарство Одбране Републике Србије. Поред међународних уговора, Војна академија има потписане уговоре о сарадњи са свим водећим универзитетима у Србији: *Универзитет у Београду*, *Универзитет уметности у Београду* и *Универзитет у Новом Пазару*.

в) Научноистраживачки пројекти

Војна академија подстиче наставнике и сараднике да се што активније ангажују у конципирању и реализовању научноистраживачких пројеката, индивидуалних, групних и међународних, самостално или у сарадњи са другим акредитованим високошколским установама у земљи и иностранству. Војна академија настоји да буде носилац значајних пројеката, или партнер значајних научних институција у реализацији пројеката.

У овом тренутку, Војна академија је партнер у реализацији 4 пројекта основних истраживања које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Укупно 7 наставника и сарадника Војне академије учествује у реализацији ова 4 пројекта. Војна академија је носилац реализације 20 пројекта које финансира Министарство одбране. Укупно 64 наставника и сарадника Војне академије учествује у реализацији ових 20 пројеката ([Табела 6.1](#)).

г) Научни скупови и конференције

У протеклом периоду, Војна академија је била домаћин и организатор научних скупова, конференција, округлих столова и семинара на иницијативу катедри Војне академије – *Србија и стратегијско раскришће* (2016), *Утицај промена о оперативном окружењу на припреми и извођењу операција* (2017).

Војна академија подржава све иницијативе наставника и сарадника за њихово учешће на научним скуповима и конференцијама издвајајући значајна финансијска средства.

д) Научна продукција и научне компетенције наставника и сарадника

Као квантитативни показатељ научноистраживачког рада, научна продукција наставника и сарадника је важан аспект квалитета научноистраживачке делатности Војне академије, који се континуирано прати. Као илустративни пример, у 2019. години, сумирани су подаци о значајној научној продукцији - укупно 146 публикација међународног и националног значаја, од тога 16 радова у часописима међународног значаја у категоријама M20 (1 M24, 13 M23, 6 M22, 4 M21) и 50 у зборницима са међународних научних скупова категорије M30 (4 M31, 46 M33, 5 M34). Публикација националног значаја чији су аутори наставници и сарадници Војне академије било је 19 у категоријама M50 и 40 у категоријама M60.

Војна академија пружа подршку наставницима и сарадницима да повећају број и квалитет публикација у реномираним часописима са *SCI* индексацијом ([Табела 6.4](#)) складу са *Планом научноистраживачке делатности Министарства одбране* за текућу годину и у складу са *Планом финансирања Војне академије* у којем су као посебна активност планирани трошкови објављивања радова у реномираним часописима са *SCI* индексацијом. Међутим, Војна академија недовољно ангажује средства из вишка сопствених прихода (Буџетског фонда) за побољшање статуса наставника и сарадника у настави и научном раду и пружање финансијске подршке младим истраживачима.

Још један аспект обезбеђивања квалитета научноистраживачког рада, блиско повезан са квантитетом и квалитетом научне продукције наставника и сарадника, представља поштовање високих стандарда при избору наставника и сарадника у звања, а посебно, при избору наставника за извођење наставе и менторство на докторским академским

студијама. Војна академија у потпуности примењује стандарде Националног савета за високо образовање и стандарде за акредитацију студијских програма у свим овим областима.

ђ) Издавачка делатност

Издавачке активности Војне академије у протеклом периоду обележило је настављање објављивања радова у часопису *Војнотехнички гласник* (М52) и *Војно дело* (М51), у којима наставници и сарадници Војне академије учествују у публикацији наведених часописа у својству чланова уређивачког одбора и као рецензенти

<http://www.vtg.mod.gov.rs/uredjivacki-odbor-l.html#.UUL75zeqDrQ>
http://www.odbrana.mod.gov.rs/odbrana-stari/vojni_casopisi/vojno_delo.html

Поред тога, издавачке активности Војне академије у протеклом периоду обележило је издавање већег броја зборника радова, монографија, и уџбеника. У периоду од 2016. године до 2019. године објављено је 15 основних и 16 помоћних уџбеника.

Ову активност Војна академија препознаје као изузетно важну у популаризацији науке и ширењу знања, не само за привлачење студената свих нивоа студија, него и за комуникацију са потенцијалним партнерима на националном и међународном нивоу, како у јавном, тако и у приватном сектору. Сталне пројектне активности омогућавају да се издавачка делатност одвија континуирано и једина претња у том смислу је општи недостатак материјалних средстава.

е) Научни подмладак

У складу са циљевима развоја науке и технологије у Републици Србији, утврђених Стратегијом научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2016. до 2020. године стратешко опредељење развоја научноистраживачке делатности Војне академије засновано је на квалитетној и усмереној кадровској политици, пре свега на пријему и увођењу у научноистраживачки рад младих научних истраживача и сарадника.

Један од најважнијих циљева *Програма развоја научноистраживачког подмлатка* за период од 2016. до 2019. године јесте пријем нових, младих сарадника који су завршили Војну академију или неки од факултета из групације друштвених, природно-математичких и техничко-технолошких наука.

Увођење научноистраживачког подмлатка Војне академије у научноистраживачки рад обухвата следеће активности: Усмеравање младих истраживача ка самосталном научноистраживачком раду и инвентивним делатностима; Усмеравање ка истраживањима у приоритетним областима из Програма основних истраживања, Програма технолошког развоја и Програма интегралних и интердисциплинарних истраживања; Увођење младих истраживача у експериментални рад у лабораторијама кроз учешће у научноистраживачким пројектима; Активно укључивање младих истраживача у тимски истраживачки рад; Укључивање студената докторских студија Војне академије и других акредитованих факултета из поља друштвених, природно-математичких и техничко-технолошких наука у постојеће и будуће научноистраживачке пројекте Војне академије; Мотивисање младих научних радника за публикување резултата истраживања у међународним и националним часописима и на симпозијумима; Афирмисање и награђивање младих истраживача за запажене научноистраживачке резултате или објављене радове; Стимулисање младих сарадника за избор у наставна и истраживачка звања и Активно укључивање младих истраживача у организацију и реализацију научних скупова из области које покрива научноистраживачка делатност у Војној академији.

У периоду од прошлог циклуса самовредновања, који је спроведен 2016. године, до овог циклуса самовредновања на Војној академији је одбрањено 18 докторских дисертација и 48 мастер радова из којих су проистекле публикације у часописима са рецензијом које приказују резултате истих ([Табела 6.5](#)).

Научни подмладак има у потпуности отворене могућности за коришћење истраживачке инфраструктуре Војне академије и мерама Министарства одбране и Министарство просвете, науке и технолошког развоја подстиче се мобилност ових студената која је изузетно важна у очувању усаглашености научноистраживачких садржаја са националним и европским циљевима. Наставни кадар се махом попуњава из најбољег истраживачког кадра.

ж) Материјална подршка за научноистраживачки рад

Поред институционалне, логистичке) и академске подршке наставницима и сарадницима, која се огледа у стварању повољних услова за научноистраживачки рад (одобравање одсуства из наставе ради учешћа на пројектима, завршетка докторских теза или научних публикација, Војна академија научноистраживачке активности подстиче и конкретном материјалном подршком. Са једне стране, Војна академија издваја значајна финансијска средства из сопствених прихода за набавку квалитетне и савремене опреме, што ствара повољну материјалну основу за научни рад наставника и сарадника. Такође, Војна академија је у протеклом периоду посебну пажњу поклањала развоју библиотечких ресурса важних за научни рад, као што је приступ систему КОБСОН, набавка квалитетне савремене литературе и сарадња са другим институцијама у овој области.

Други вид материјалне подршке ВА представља финансијска помоћ наставницима и сарадницима за одлазак на научне скупове ради презентације научноистраживачких резултата. За те потребе у минулом периоду планирано је и утрошено 6.603.000,00 динара. Војна академија у потпуности сноси трошкове објављивања зборника радова и периодичних издања Војне академије. У циљу помоћи наставницима и сарадницима, Војна академија је за објављивање уџбеника и монографија преузела на себе све трошкове публиковања.

Сви ови видови финансијске подршке представљају значајан подстицај Војне академије научноистраживачком раду наставника и сарадника, и доприносе унапређењу квалитета научноистраживачких резултата.

з) Процена испуњености стандарда 6 (SWOT анализа)

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Избор наставног особља на основу научних и наставних компетенција.	+++
2.	Публиковање научно-стручних радова у часописима са SCI листе (M21, M22 и M23).	+++
3.	Публиковање научно-стручних радова у часописима националног значаја (M51, M52 и M53).	+++
4.	Учешће научноистраживачког кадра Војне академије на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству.	+++
5.	Могућност спровођења експертиза у више научних области.	++
6.	Добра сарадња са свим нивоима извршне власти и ангажовање на пројектима које финансира министарство науке.	+++
7.	Учешће научноистраживачког кадра ВА у пројектима које финансира Министарство одбране.	+++
8.	Партиципација научноистраживачког кадра ВА у пројектима које реализују друге научноистраживачке организације у систему одбране.	+++
9.	Партиципација научноистраживачког кадра Војне академије са предузећима из наменске индустрије.	++
10.	Модернизације наставе и увођења e-learning-a.	++
11.	Развој курсева за континуирано професионално усавршавање.	++
12.	Постојање механизма за рано ангажовање студената докторских студија у процесу наставе и на научним пројектима.	++
13.	Опредељеност Војне академије да се знања и искуства, која произилазе из научноистраживачког и стручног рада интегришу у наставни процес.	+++
14.	План и програм прилагођен захтевима система одбране.	++
15.	Практична настава као саставни део курикулума.	++
16.	Добра сарадња са међународним универзитетима и научноистраживачким организацијама.	++
W – Слабости		
1.	Низак просечан ниво публиковања научноистраживачких резултата за велики број истраживача у поређењу са иностраним Универзитетима у развијеним земљама.	++
2.	Мали број објављених научних и стручних радова у часописима са SCI листе (M21, M22 и M23).	++
3.	Непостојање пројеката које финансира Министарство за науку и технолошки развој, а за које је носилац Војна академија.	+++
4.	Мала партиципација научноистраживачког кадра Војне академије у пројектима које финансира Министарство за науку и технолошки развој.	+++
5.	Слаба партиципација научноистраживачког кадра Војне академије у истраживачким пројектима ЕУ.	++
6.	Недовољна повезаност научноистраживачког кадра Војне академије са другим истраживачима из земље и иностранства.	++
7.	Ограничена финансијска средства за унапређење рада научноистраживачких лабораторија.	+++
8.	Непостојање или неадекватност механизма стимулације истраживача.	+++
9.	Усавршавање наставника након формалног образовања на постдипломским студијама (изучавање софтвера, језика, курсеви уско стручног карактера итд.).	+++
10.	Ограничен приступ медију за размену информација и база података (интернету).	+++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
11.	Ограничен развој младих истраживача из система одбране.	+++
12.	Недостатак наставника и научноистраживачког кадра.	+++
13.	Ангажовање научноистраживачког кадра на пословима војног оспособљавања.	+++
О – Могућности		
1.	Учешће у пројектима везаним за модернизацију наставе, размену студената и наставног особља са сродним научноистраживачким организацијама у земљи и иностранству.	++
2.	Изградња научноистраживачких капацитета кроз сарадњу са другим научноистраживачким организацијама.	+++
3.	Могућности за иновирање наставних садржаја упоредо са развојем научног рада.	++
4.	Синхронизација стратегије научноистраживачког развоја Војне академије са Стратегијом научноистраживачког развоја Републике Србије.	+++
5.	Могућности за сарадњу између катери, лабораторија и центара и развијање мултидисциплинарних истраживања.	+++
6.	Нова законска регулатива о високошколском образовању.	++
7.	Развој сопствених пројеката.	+++
8.	Искуства добијена од других научноистраживачких организација из земље и иностранства.	++
9.	Могућности повезивања са привредом.	++
10.	Мобилност истраживача кроз усавршавање истраживача Војне академије у другим научноистраживачким организацијама у земљи и иностранству.	++
11.	Укључивање научноистраживачког кадра Војне академије у истраживачке тимове у земљи и иностранству.	+++
12.	Пораст броја младих истраживача.	++
Т – Опасности		
1.	Недостатак инфраструктуре и опреме за научноистраживачки рад у појединим научним областима.	+++
2.	Недовољна буџетска средства за научноистраживачки рад.	+++
3.	Непотпуно дефинисани критеријуми за руководиоце научноистраживачких пројеката и за чланове истраживачких тимова.	++
4.	Економска ситуација која успорава развој друштва у смислу коришћења капацитета научних радника у развоју различитих области.	++
5.	Економска ситуација која отежава сарадњу са приватним, јавним сектором и индустријом.	++
6.	Недовољно унапређење наставног процеса кроз развој научних активности.	++
7.	Недовољно публиковање резултата научноистраживачког рада.	++
8.	Недовољно учешће научноистраживачког кадра Војне академије у међународним научноистраживачким организацијама.	++

и) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 6

Може рећи да је у овом извештајном периоду Војна академија значајно унапредила квалитет научноистраживачког рада. У предстојећем периоду могуће је предузети још интензивније кораке ка даљем унапређивању области које се тичу овог стандарда.

Број наставника и сарадника ангажованих на пројектима Министарства одбране и Министарства просвете, науке и технолошког развоја у протеклом периоду износи 52,89% ([Прилог 6.2](#)), али је циљ да однос ангажованих на пројектима према укупном броју наставника и сарадника на Војној академији буде преко 90%. Међутим овде је потребно истаћи да је однос броја наставника и сарадника ангажованих на пројектима Министарства просвете, науке и технолошког развоја 5,78%. Овако неповољан однос првенствено је одраз чињенице да је Војна академија као научноистраживачка организација добила одлуку о акредитацији после завршеног конкурса који је расписало Министарство просвете, науке и технолошког развоја за циклус финансирања пројеката у циклусу 2011-2019. година.

У наредном периоду потребно је:

- Мотивисати већи број наставника и сарадника за ангажовање на конципирању и реализацији пројеката основних и примењених истраживања Министарства одбране и Министарства просвете, науке и технолошког развоја.
- Интензивније радити на конципирању и реализацији међународних научноистраживачких пројеката.
- Обезбедити да Војна академија адекватно користи средства из вишка сопствених прихода (Буџетског фонда) за побољшање статуса наставника и сарадника у настави и научном раду, као и за пружање финансијске подршке младим истраживачима, у циљу унапређења квалитета наставне и научноистраживачке делатности у складу са захтевима овог стандарда.
- Радити на прецизнијем утврђивању метода, поступака и активности, заснованих на претходно утврђеним индикаторима, које ће се примењивати у процењивању квалитета не самог научноистраживачког рада, већ првенствено повезаности научноистраживачког, образовног и стручног рада на Војној академији.
- Подстицати наставно особље за веће учешће на научним скуповима и објављивање радова у научним часописима.
- Осмислити активности које би олакшале и поједноставиле сакупљање података о испуњености стандарда квалитета у домену научноистраживачког рада, на пример, кроз формулисање једноставних образаца и формулара за појединачне извештаје наставника и сарадника и групне извештаје катедри, у којима ће бити спецификовани сви аспекти научног рада релевантни за праћење квалитета у складу са стандардом 6.

ј) Показатељи и прилози за стандард 6

[Прилог 6.1](#). Списак награда и признања наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком и уметничко-истраживачком раду.

[Прилог 6.2](#). Однос наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

[Прилог 6.3](#). Однос броја SCI-индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

[Табела 6.1](#). Назив и број текућих научноистраживачких/уметничких пројеката чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.

[Табела 6.2.](#) Списак наставника и сарадника запослених у високошколској установи, учесника у текућим међународним и домаћим пројектима

[Табела 6.3.](#) Збирни преглед научноистраживачких и уметничких резултата у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства и класификације уметничко-истраживачких резултата.

[Табела 6.4.](#) Списак SCI/CCЦИ-индексираних радова по годинама за претходни трогодишњи период.

[Табела 6.5.](#) Листа одбрањених докторских дисертација и уметничких пројеката у установи у претходне три школске године са резултатима који су објављени или прихваћени за објављивање

[Табела 6.6.](#) Назив и број текућих стручних и уметничких пројеката који се тренутно реализују у установи чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.

[Табела 6.7.](#) Листа ментора према тренутно важећим стандардима који се односи на испуњеност услова за менторе у оквиру образовно-научног, односно образовно-уметничког поља

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 7

Квалитет наставника и сарадника на Војној академији обезбеђује се на основу поступака и услова за избор наставника и сарадника који су утврђени дугогодишњом праксом, а формализовани *Законом о високом образовању, Законом о војном образовању, Статутом Универзитета одбране, Статутом Војне академије, Правилником о начину, поступку и ближим условима стицања звања наставника Универзитета одбране, Критеријумима за стицање звања наставника на Универзитету одбране*, као и *Правилником о начину, поступку и ближим условима за стицање звања наставника страног језика, наставника вештина и сарадника*. Сви наведени документи су јавни и доступни оцени стручне и шире јавности. Поступци и услови за избор у звања су предмет периодичне провере и усавршавања и узимају у обзир *Правилник о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача*, као и препоруке Националног савета за високо образовање.

Војна академија, односно Универзитет одбране у Београду, се приликом расписивања конкурса и избора наставника и сарадника у звања придржава прописаних поступака и услова путем којих оцењује научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника кроз сарадњу и садејство са матичним катедрама и наставно-научних већа. Транспарентност поступка обезбеђена је кроз јавно доступну документацију о сваком избору у звање преко секретара ННВ Војне академије, а сви конкурси и извештаји комисија о избору у звања налазе се на сајту Војне академије и сајту Универзитета одбране.

Систематско праћење и оцењивање научноистраживачке делатности, као и реално оптерећење наставника и сарадника врши се периодично од стране Комисије за обезбеђење квалитета, на основу библиографије свих наставника и сарадника и базе података у Одсеку за планирање наставе и обуке, референта за акредитацију студијских програма и контролу квалитета и референта за НИР, који прате процес наставе и воде евиденције о референцама запослених. На тај начин омогућава се праћење активности Војне академије у домену публикавања научних и стручних резултата у Републици Србији и иностранству.

Педагошку активност наставника и сарадника оцењују кадети и студенти, као и полазници на каријерним облицима усавршавања кроз редовне анкете, док податке систематизује и предлаже корективне мере Комисија за обезбеђење квалитета. На основу ових анкета оцењује се сваки наставник, сарадник и сваки предмет, а детаљне резултате за себе и свој предмет наставник или сарадник може видети код референта за акредитацију студијских програма и контролу квалитета.

Војна академија спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напредовања, пре свега кроз подстицање најбољих кадета и студената да остану на Војној академији и Војнотехничком институту путем примене разних стимулативних мера, кроз подстицање израде дипломских и завршних радова који имају истраживачку компоненту, учешћа на научним и стручним скуповима у Републици Србији и иностранству и посете војним академијама и универзитетима других земаља.

Војна академија обезбеђује својим наставницима и сарадницима перманентну едукацију и усавршавање. Посредством предавања компетентних особа из Министарства одбране и Војске Србије као и предавача из иностранства наставници стичу знања о развоју науке и струке, али и додатне наставничке компетенције, којима су посвећена нека предавања.

Војна академија такође подстиче специјализације, студијска путовања, као и учешће на

научним и стручним скуповима у Републици Србији и иностранству. Кроз пројекте Министарства одбране и ERASMUS пројекте наставници се информшу и подстичу да учествују на семинарима, размени наставног особља и другим облицима активности које се организују у циљу унапређења наставног процеса, наставничких компетенција, компетенција у домену управљања организације, механичких испитивања, техничких и хемијских анализа и сл. Наставници, такође, своје компетенције стичу кроз сарадњу и комуникацију са гостујућим професорима из иностранства.

Приликом избора и унапређења наставно-научног и стручног кадра, Војна академија посебно вреднује повезаност рада у образовању са радом на пројектима Министарства одбране и актуелном праксом у Војсци Србије.

Војна академија на основу резултата педагошких истраживања, годишње анализе оптерећења наставника, учешћа на пројектима, учешћа на научним и стручним скуповима мотивише наставнике и сараднике различитим стимулативним мерама (најбољи наставник и сарадник, најбољи научноистраживачки радник, најбољи завршни (дипломски) рад, најбоља катедра, наградно одсуство, новчана награда, књига, похвала и др.).

Војна академија је кроз дуги низ година доследне примене критеријума за избор у звања постигла да наставу реализује квалификован и компетентан наставни кадар.

Поступак за избор наставника и сарадника који раде у Војној академији, прописао је Универзитет одбране у Београду. У периоду од последњег самовредновања наставници су се бирали у складу са *Правилником о начину, поступку и ближим условима стицања звања наставника Универзитета одбране* („СВЛ“ број 21 од 30.09.2016. године) и *Критеријумима за стицање звања наставника на Универзитету одбране у Београду*, док је поступак избора сарадника дефинисан *Правилником о начину, поступку и ближим условима за стицање звања наставника страног језика, наставника вештина и сарадника*. Правилници и Критеријуми се налазе на сајту Универзитета одбране и доступни су оци стручне и шире јавности.

Поступак за избор наставника и сарадника дефинисан је *Статутом Војне академије* и *Статутом Универзитета одбране*. Матична катедра покреће поступак за избор у звање наставника и сарадника предлогом за расписивање конкурса који доставља Наставно-научном већу матичног поља (техничко-технолошког и друштвено-хуманистичког). Наставно-научно веће Војне академије доноси одлуку о расписивању конкурса за избор у звање наставника односно сарадника. По затварању конкурса ННВ ВА одређује комисију за писање извештаја о кандидатима за избор у звање наставника, односно сарадника.

Наставно-научно веће Војне академије, као и Већа за ДХ науке и Већа за ТТ науке, чине наставници и сарадници који су запослени на Војној академији са пуним радним временом, при чему приликом избора Наставно-научно веће чине чланови који су у истом или вишем звању од звања у које се наставник или сарадник бира. Наставно-научно веће утврђује предлог за избор у звање наставника и доноси одлуку о избору у звање сарадника ако је присутно и позитивно гласало најмање 51% чланова који имају право да одлучују. Комисија за писање извештаја о кандидатима за избор у звање наставника, односно сарадника састоји се од најмање три наставника, односно истраживача са научним звањем, из уже научне области за коју се наставник, односно сарадник бира, од којих најмање један није у радном односу на Војној академији, односно Универзитету одбране.

Наставно-научно веће Војне академије утврђује предлог Сенату Универзитета одбране за избор у звање доцента, ванредног професора и редовног професора. Сенат Универзитета одбране доноси одлуку о избору у звање. Приликом избора наставника, према прописаним поступцима, оцењује се научна, истраживачка и педагошка компетентност кандидата. Наставници су бирани јавним гласањем на седницама Већа за техничко-технолошке и друштвено-хуманистичке науке, Наставно-научног већа ВА, стручних Већа Универзитета

одбране и Сената Универзитета одбране. *Критеријумима за избор наставника на Универзитету одбране* одређени су минимални услови за стицање звања наставника, који су на нивоу или строжији од критеријума које је прописао Национални савет за образовање. Минимални услови за избор у звања наставника на Универзитету одбране (Војној академији) дефинисани су *Правилнику о начину, поступку и ближим условима стицања звања наставника* и *Критеријумима за стицање звања наставника на Универзитету одбране* ([Прилог 7.1.а](#)), а сарадника у *Правилнику о начину, поступку и ближим условима за стицање звања наставника страног језика, наставника вештина и сарадника* ([Прилог 7.1.б](#)).

Квалитет наставног особља у Војној академији Универзитета одбране у Београду је на високом нивоу. Наставници Војне академије су у 2018. години објавили у часописима или презентовали на конференцијама укупно 146 радова, што је у просеку више од 2 рада по наставнику. Од свих објављених и презентованих радова у 2018. години, 24 рада је категорије М20 што чини 16,4%, а 19 радова је категорије М50 што чини 13% од укупног броја радова. Велики број радова у часописима доказује високу научну продуктивност наставног кадра Војне академије. То је резултат дугогодишње добре праксе обезбеђења квалитетног кадра са студија 2. и 3. степена и из јединица и установа Војске Србије и Министарства одбране, а на основу поступака и услова за избор наставника и сарадника.

Војна академија систематски прати, оцењује и подстиче научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника. Подстицање научне активности реализује се учествовањем наставника и сарадника Војне академије у научноистраживачким пројектима Министарства одбране. Пример Плана научноистраживачке делатности у Министарству одбране и Војсци Србије за 2017. годину приказан је [Прилогу 7.4](#).

Из датог Плана може се видети да Војна академија учествује у основним истраживањима, реализацијом три научноистраживачка пројекта за период 2016–2018. година, два научноистраживачка пројекта за период 2017–2019. година, и у примењеним истраживањима реализацијом једног пројекта за период 2015–2017. година, једног пројекта за 2017. годину, једног пројекта за период 2016–2018. година и осам пројеката за период 2017–2019. година.

Евалуација наставника се спроводи редовно - једном годишње. Поред тога, Војна академија сваке године врши избор најбоље Катедре, најбољег наставника и најбољег научног радника.

На основу *Правилника о кадетском односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника* („СВЛ“ број 4/2012) а према анкетама кадета (од прве до четврте године), односно студената, наставници Војне академије су у школској 2016/2017. години оцењени просечном оценом 4,48 а сарадници оцењени просечном оценом 4,56. У школској 2017/2018. години просечна оцена наставника на основним и интегрисаним академским студијама износила је 4,55, а просечна оцена сарадника износила је 4,26.

Просечна оцена вредновања рада наставника на студијском програму ДАС Менаџмент у одбрани, у школској 2017/2018. години, износила је 4,95.

Вредновање рада наставног особља у школској 2016/2017. години реализовано је попуњавањем анкетних листића након завршених семестара.

Вредновање рада наставног особља у школској 2017/2018. години реализовано је путем података који су прикупљени преко ФИС-а.

Војна академија обезбеђује наставно-научни подмладак делом из јединица и установа Министарства одбране и Војске Србије, а делом са последипломских студија. Припадници Војне академије, који су и студенти 2. и 3. нивоа студија у Војној академији или на факултету у оквиру неког другог универзитета у Републици Србији, учествују у наставном

процесу у виду сарадника у настави. Други извор наставно-научног подмлатка су лица која су запослена у јединицама и установама Војске Србије и Министарства одбране, а која су стекла степен мастера и доктора наука, и тиме се квалификовала за избор у наставна звања. На овај начин, Војна академија на дуге стазе обезбеђује занављање наставног кадра.

У периоду од претходног самовредновања (2016. године), Војна академија је наставила развој научноистраживачког подмлатка у оквиру усвојеног, тј. постојећег *Програма развоја научноистраживачког подмлатка и усвојила нов Програм развоја научноистраживачког подмлатка за период од 2019. до 2024. године*. Програмом је предвиђен пријем научног подмлатка и њихово увођење у научноистраживачки рад, усавршавање научног подмлатка и одговорности и овлашћења. Програмом је обухваћено и пет докторанда као чланова истраживачких тимова у пројектима којима руководи Војна академија који су финансирани од стране Министарства одбране.

Резултат *Програма развоја научноистраживачког подмлатка* је учешће кадета, односно студената Војне академије на скуповима, конференцијама и студијским путовањима у земљи и иностранству.

Војна академија финансијски покрива учешће на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству. У 2018. години наставници, сарадници, кадети и студенти Војне академије су учествовали на научним скуповима (конференцијама) националног значаја са 39 радова и међународног значаја са 55 радова. Наставници Војне академије путем студијских боравака упознају образовни систем војних академија у иностранству. У претходном периоду студенти и наставници Војне академије боравили су у Републици Мађарској, Републици Чешкој, Републици Белорусији, Руској Федерацији, Великој Британији, Аустрији итд. Приликом узвратних посета, наставници Војне академије размењују искуства са наставницима из иностранства. Наставници се шаљу на усавршавање и школовање у страним војним школама. Војна академија преко Министарства одбране покрива трошкове усавршавање наставног подмлатка на факултетима ван Универзитета одбране.

За наставнике и сараднике који улазе у наставни процес, Војна академија једном годишње организује и дидактичко-методички курс на коме наставници и сарадници уче дидактичко-методичке основе реализације наставе у војном образовном систему.

Војна академија подстиче такмичарски дух између наставника, сарадника као и између катедра избором најбољег наставника, најбољег научног радника и најбоље катедре уручивањем плакете за Дан војног школства. Приликом избора најбољег наставника, сарадника и научног радника вреднује се учешће у пројектима, број објављених научних и стручних радова на научним скуповима и у часописима, оцене педагошког рада, оптерећеност наставом и допринос другим активностима Војне академије попут студијских путовања, војних вежби и слично.

б) Процена испуњености стандарда 7 (SWOT анализа)

У оквиру овог стандарда, методом SWOT анализе, анализирани су и квантитативно оцењени неки од следећих елемената:

- јавност избора наставника и сарадника;
- систематско праћење и подстицање педагошких истраживачких и стручних активности наставника и сарадника;
- дугорочна политика селекције наставничког и истраживачког подмлатка;
- обезбеђење перманентне едукације и усавршавања;
- повезаност образовног рада са истраживањем на пројекту и радом у привреди, са

акцентом на војној индустрији;

- вредновање педагошких способности наставника и сарадника;
- вредновање истраживачких способности наставника и сарадника;
- уважавање мишљења кадета, односно студената о педагошком раду наставника и сарадника.

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Висока посвећеност наставног и научног кадра едукацији кадета, односно студената.	+++
2.	Поступак избора у наставна звања је транспарентан, а реферат се излаже јавности.	+++
3.	Избор наставника и сарадника према унапред утврђеним критеријумима усаглашеним са Препорукама Националног савета за образовање.	++
4.	Војна академија се стриктно придржава критеријума за избор наставника.	++
5.	Војна академија путем избора најбоље Катедре, најбољег наставника и најбољег научног радника, подстиче научну педагошку и истраживачку активност наставника и сарадника.	+
6.	Војна академија редовно спроводи евалуацију рада наставника.	++
7.	Војна академија за своје наставнике организује дидактичко-методички курс.	+++
8.	Већи део наставника има искуства из рада у јединицама Војске Србије.	++
9.	Део наставника Војне академије последипломске студије је завршио на другим факултетима у Републици Србији, чиме се шири знање и искуство наставника Војне академије.	++
W – Слабости		
1.	Недовољно уважавање наставничких компетенција и уопште рада у настави током студијских путовања, наставних посета и сл.	++
2.	Неадекватно вредновање наставничких достигнућа приликом доделе стимулативних мера.	+++
3.	Немогућност напредовања дела наставног особља на основу стицања одговарајућих компетенција (Мсц, Др и сл.).	+
4.	Неуважавање разнородних научних области које Војна академија покрива код критеријума за изборе у звања.	++
5.	Необјективност кадетског, односно студентског вредновања педагошких способности наставника због различите величине наставних група.	+++
6.	Недовољна едукација кадета, односно студената о значају анкетирања и учешћа њихове оцене на одржање квалитета наставника и сарадника.	++
7.	Слабије вредновање значаја резултата научноистраживачког рада и повезаности са образовним радом.	++
8.	Слаба заинтересованост за увид у извештаје комисија за избор наставника.	++
O – Могућности		
1.	Укључивање у домаће и међународне пројекте.	++
2.	Селекција наставно-научног подмлатка кроз мастер и докторске студије.	+++
3.	Веће учешће Наставно-научног већа Војне академије и Катедара приликом избора и селекција наставно-научног подмлатка из	++
4.	Евалуација правилника и критеријума за избор наставника кроз статистичку анализу извештаја комисија за избор у звање.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
5.	Адекватније вредновање стручног рада, учешћа на пројектима, сарадње са привредом и наменском индустријом и примене науке у пракси.	++
6.	Организација предавања од стране истакнутих гостујућих предавача факултета из наше земље или иностранства.	++
7.	Попуна квалитетним кадром из Министарства одбране и Војске Србије.	+++
8.	Награђивање наставног кадра према оптерећењу из посебног фонда од прихода.	+
Т – Опасности		
1.	Велики утицај послодавца на кадровску политику и селекцију младог кадра.	++
2.	Критеријуми за напредовање наставника су исти, али различите научне области пружају различите могућности за објављивање радова.	++
3.	Оптерећеност наставника је различита, а самим тим и расположиво време за публикување радова и бављење НИР-ом у целини.	++
4.	Искључивим фаворизовањем публикувања радова у смислу квантитета, а не квалитета, прети опасност да се занемаре побољшања наставе и рад са кадетима, односно студентима и да на тај начин опадне квалитет наставе.	+++
5.	Критеријуми за избор у звање наставника се разликују за наставнике из различитих научних области.	+
6.	Оптерећење наставника ваннаставним и ненаставним активностима.	+++

в) Оцена испуњености стандарда 7

Процедуре за оцену квалитета наставника и сарадника, као и њихово напредовање дефинисане су у складу са Законом и стандардима које прописује Национални савет за високо образовање. Дефинисани су правилник и критеријуми за избор у поједина звања за различите уже научне области.

Образовни рад повезан је са богатим искуством наставника у раду у јединицама и установама Војске Србије и Министарства одбране и истраживањима на пројектима. Резултати пројеката директно се укључују у наставни процес. Оцене педагошког рада наставника и сарадника у претходном периоду су веома високе.

Велика мотивисаност кадра потврђује се и публикувањем остварених резултата у часописима са SCI листе и учешћем на многобројним научним и стручним скуповима у земљи и иностранству. Наведене чињенице указују да је овај стандард испуњен у целини.

г) Предлог мера

- Наставити са праксом анализе реализације наставног процеса и посебно стимулирати наставнике који унапређују наставу и наставне програме, а упућивати сугестије наставницима који добијају „лоше“ оцене из вредновања педагошког рада наставника.
- Извршити анализу критеријума за избор наставника и сарадника и утврдити предности и недостатке важећих критеријума и предложити мере за њихово унапређење.
- Истицати и потенцирати успехе у педагошком раду наставника. Подстицати наставнике да се укључе у надметање са осталим истраживачима у Републици Србији за учешће на пројектима Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

- Подстицати унапређење компетенција ненаставног особља кроз стручно усавршавање и промишљену селекцију приликом запошљавања.
- Наградити наставнике који су се посебно истакли у остваривању сарадње са другим високошколским установама у домаћем и међународном окружењу, привредом, наменском индустријом и јединицама и установама Војске Србије.
- Наставити са праксом организовања предавања гостујућих професора из Републике Србије и иностранства на основу којих наставници Војне академије могу стећи додатна искуства, унапредити знања и поправити квалитет реализације наставе.

д) Показатељи и прилози за Стандард 7

[Прилог 7.1.а\)](#) Правилник о начину, поступку и ближим условима за стицање звања наставника Универзитета одбране

[Прилог 7.1.б\)](#) Правилник о начину, поступку и ближим условима за стицање звања наставника страног језика, наставника вештима и сарадника

[Прилог 7.2.](#) Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

[Прилог 7.3.](#) Програм развоја научноистраживачког подмлатка Војне академије

[Прилог 7.4.](#) План научноистраживачке делатности

[Табела 7.1.](#) Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

[Табела 7.2.](#) Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Стандард 8: Квалитет кадета и студената

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 8

Војна академија, на интернет страници (www.va.mod.gov.rs), објављује током целе године све значајне информације у вези са уписом кадета и студената у Војну академију, од акредитованих студијских програма, преко начина припреме за полагање пријемног испита, селекције кандидата и уписа, права и обавеза будућих кадета, односно студената, могућности које стичу завршетком школовања, као и кроз питања и одговоре који се најчешће постављају.

Кадети се уписују у складу са одлуком Министарства одбране Републике Србије, а студенти у складу са Планом школовања лица из грађанства у војним школама.

Каталог школовања на [српском](#) и [еглеском](#) језику је писани документ који будуће студенте детаљно упућује у план студија, док се на интернет страници Војне академије налазе све информације везане за услове и процедуру уписа, које се редовно ажурирају и тиме динамички прате саму процедуру.

Интернет адресе и бројеви телефона Одсека за питања кадета, студената и слушалаца такође су доступни на интернет страници свим лицима заинтересованим за добијање прецизних информација. Током трајања конкурса за упис организују се презентације и промотивне активности по градовима Републике Србије, у сарадњи са Регионалним центрима Министарства одбране, Управом за односе са јавношћу, Генералштабом Војске Србије и локалном самоуправом а са циљем да се информације о капацитетима Војне академије, предностима војног школства, условима живота и рада и начином школовања приближе што већем броју заинтересованих лица.

Наступи на средствима јавног информисања, како регионалним, тако и оним са националним префиксом и акција „Отворена врата“, која пружа могућност да се они који дођу у Војну академију на лицу места упознају са начином живота и рада кадета, као и обилазак Војне академије и дружење са кадетима, обезбеђују неопходне информације о начину студирања у Војној академији, смештајним, спортским и другим капацитетима. Представници Војне академије, у сарадњи са Регионалним центрима Министарства одбране, врше обилазак средњих школа, где се ученици упознавају са условима живота и рада у Војној академији, студијским програмима, модулима, начином студирања, финансирањем и могућношћу запослења након завршетка студија. У току 2019. године извршен је обилазак више од 150 основних и средњих школа где је присуствовало више од 7000 ученика средњих школа и 50 медија. Највећи део промоција је сниман на локалним телевизијама које су ТВ снимке приказивале у већем броју термина. Такође, популарна телевизијска серија „Војна академија“ допринела је бољем одзиву и популаризацији војног школства у целини.

Током школовања, поред интернета, кадети имају своју фејсбук страницу, огласне табле у Одсеку за питања кадета, студената и слушалаца и оглане табле у оквиру класа. На тај начин долазе до неопходних информација у вези са школовањем, а много тога могу да сазнају и у непосредном контакту са запосленима у Одсеку за питања кадета, студената и слушалаца, као и са командирима и наставницима. На почетку школовања кадети, односно студенти добијају налоге за приступ Факултетском информационом систему Војне академије који им пружа велики број информација о студирању, студијским програмима, модулима, испитима и другим битним информација у вези студирања. То значи да су сви кадети, односно студенти Војне академије упознати са свим релевантним подацима везаним за њихове студијске програме и наставним процесом.

Сви кандидати који се пријаве за школовање у Војној академији подлежу селекцији за

упис у складу са *Правилником о условима и поступку за упис кадета и студената на студијске програме Војне академије (Прилог 8.1.)* и критеријумима прописаним од стране Управе за кадрове Министарства одбране, односно Универзитета одбране. Кандидати који се пријаве за школовање у Војној академији у својству кадета полажу пријемни испит из математике и подлежу провери физичке способности, као и психолошко-медицинској и безбедносној селекцији.

Пријемни испит обухвата тест из математике, који се вреднује са максимално 45 бодова и проверу физичких способности, које се вреднује са максимално 15 бодова. На основу укупног броја бодова, који чини збир резултата на пријемном испиту и резултата постигнутог у претходном школовању (максималних 40 бодова) формира се ранг-листа свих кандидата који су полагали пријемни испит, чиме је завршен први део селекције.

Други део селекције обухвата психолошка тестирања и здравствене прегледе, при чему комисије, у складу са прописаним критеријумима, оцењују способност кандидата за школовање у Војној академији. На други део селекције позивају се кандидати по ранг-листи, почев од најбоље пласираног, док се не добије потребан број способних кандидата по прописаним критеријумима, који је одобрен за упис Планом школовања за наредну школску годину. Сви кандидати подлежу и безбедносној провери, коју спроводе органи Војнобезбедносне агенције, у сарадњи са органима МУП Републике Србије.

Студенти који се уписују у својству самофинансирајућих, на основу одлуке Универзитета одбране и објављеног конкурса, полажу само тест из математике, који им може донети максималних 60 бодова, што са успехом из претходног школовања (максималних 40 бодова) чини укупно 100 бодова. Кандидати се, такође, примају на основу јединствене ранг-листе, почев од првопласираног, за студијски програм за који су се пријавили на школовање.

Коначна ранг-листа кандидата објављује се на интернет страници Војне академије по завршетку другог дела селекције.

Кандидати који сматрају да су њихова права повређена, могу поднети примедбу на коначну ранг-листу кандидата у року од 15 (петнаест) дана од дана објављивања коначне ранг-листе. Кандидати примедбе подносе Војној академији.

Кандидати са посебним потребама, лица са хендикепом не могу да упишу студије због посебних здравствених критеријума за упис на студије. Једнакост и равноправност кадета, односно студената независно од расе, боје коже, сексуалне оријентације, етничког, националног или социјалног порекла, језика или вероисповести, статуса стеченог рођењем, имовинског стања загарантовани су на основу Статута Војне академије.

Статутом Војне академије јасно је дефинисано на који начин кадети, односно студенти преко Кадетског парламента остварују права и штите своје интересе у Војној академији.

На почетку студија кадети, односно студенти се упознавају са обавезом праћења наставе, која је дефинисана испуњавањем предиспитних обавеза за сваки предмет.

Критеријуми за оцењивање прописани су у *Правилнику о полагању испита и оцењивању на испиту (Прилог 8.2.)*, а дефинисани су и кроз књиге предмета, на основу којих наставници на почетку реализације наставе упознају кадете, односно студенте са свим релевантним чињеницама у вези са савладавањем наставних садржаја и полагањем завршног испита.

Војна академија систематично, на основу резултата полагања испита по испитним роковима и предметима, као и на основу остварених контрола, анализира, оцењује испитне рокове и тако даје упоредну анализу испитних рокова по класама и годинама студија.

Војна академија редовно прати успешност студирања, организацију и реализацију наставног процеса, као и пролазност на испитима, а у случају одређених недостатака предузима корективне мере у циљу обезбеђења несметаног студирања.

Војна академија омогућава кадетима и студентима све облике студентског организовања, деловања и учешћа у одлучивању, као и процену услова и организације и реализације наставног процеса. Њихово деловање је омогућено кроз редовну и обавезну анкету, преко Студентског парламента, рада студента продекана, као и учешћа кадета у Одбору за организовање и реализацију кадетског односно студентског вредновања, Одбору за самовредновање и у Комисији за обезбеђење квалитета.

Кадети и студенти који заврше одговарајући ниво студија на Војној академији добијају диплому као доказ о стеченом академском звању, док се у додатку дипломи наводе детаљи о савладаном програму и стеченим компетенцијама.

б) Процена испуњености стандарда 8 (SWOT анализа)

У оквиру овог стандарда, методом SWOT анализе, анализирани су и квантитативно оцењени следећи елементи:

- процедура пријема кадета, односно студената;
- новчане припадности кадета;
- смештај и организација услова живота и рада у ван наставном времену;
- доступност информација о студијама;
- усклађеност Факултетског информационог система потребама кадета, односно студената;
- доступност процедура и критеријума оцењивања;
- оптерећеност кадета ваннаставним активностима;
- усклађеност метода оцењивања са исходима студијског програма;
- објективност и принципијелност наставника у процесу оцењивања;
- праћење пролазности кадета, односно студената по предметима, програмима и годинама, уз корективне мере;
- кадетско, односно студентско организовање и учествовање у одлучивању.

На основу урађене SWOT анализе за стандард 8, дошло се до следећих резултата:

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Присутна је објективност и непристраност предметног наставника приликом оцењивања.	++
2.	Настава је квалитетна и омогућава успешно савладавање наставног садржаја.	++
3.	Транспарентност на пријемном испиту је на захтеваном нивоу.	++
4.	Упутство о пријему кандидата из грађанства у војне школе и Правилник о школовању лица из грађанства у војним школама се поштује у потпуности.	++
5.	Постоји висока заинтересованост најбољих средњошколаца у нашој земљи за упис у Војну академију.	++
6.	Оцена на испиту одговара уложеном труду и стеченом знању.	++
7.	Планови испитних рокова и број потребних ЕСПБ за упис се поштују.	+++
8.	Постоји јасан правилник приликом избора студијског програма и модула.	+++
9.	Већи део наставника има искуства из праксе.	+++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
10.	Део наставника Војне академије последипломске студије је завршио на другим факултетима у нашој земљи, чиме се шири знање и искуство наставника Војне академије.	++
11.	Обавезе дефинисане уговором о школовању се поштују.	+
12.	Квалитет интернатског смештаја (смештај, исхрана, одевање итд.).	+++
13.	Кадети су задовољни новчаним примањима у Војној академији, а иста се редовно исплаћују у складу са чином и оствареним просеком.	+++
14.	Спортски центар Војне академије пружа све услове за физичке активности кадета, односно студената.	+++
W – Слабости		
1.	Различити критеријуми за оцењивање истог предмета на различитим студијским програмима негативно утичу на углед Војне академије.	++
2.	Лоша координација и споро реаговање при детектовању мале пролазности на испитима.	++
3.	Постоји велики ризик за преписивање које може угрозити објективност оцењивања.	+
4.	Мала излазност на испитним роковима у односу на број пријављених кадета и студената.	+++
5.	Постоје фактори који утичу на померање и одлагање испитних рокова.	+++
6.	Успостављени су критеријуми за признавања оцена стечених на другим установама.	++
7.	Полагање испита није у складу са општим актима Војне академије.	++
О – Могућности		
1.	Интезивирати промотивне активности Војне академије у циљу побољшања квалитета кадета, односно студената.	+++
2.	Посветити довољно пажње животу и раду кадета, односно студената прве године у циљу бржег и лакшег студирања и уклапања у колектив.	++
3.	Надоградити Факултетски информациони систем у циљу добијања квалитетнијих анализа и података.	++
4.	Успостављање сарадње са другим високошколским установама.	++
5.	Учење на даљину омогућава лакше праћење наставе, студирање и проверу знања.	
6.	Наставна литература за студијски и истраживачки рад кадета, односно студената је на завидном нивоу.	++
7.	Информатичка опрема омогућава успешно студирање.	+
Т – Опасности		
1.	Знање које су кадети, односно студенти стекли у средњошколском образовању омогућава савладавање наставног плана и програма.	+++
2.	Предзнање кадета, односно студената различито је у зависности од школе из које долазе.	+++
3.	Смањење критеријума у циљу повећања пролазности постоји.	++
4.	Активности Студентског парламента у побољшању квалитета студирања кадета, односно студената постоји.	++
5.	Постоји неповерење кадета, односно студената и наставника у анонимност анкета.	+
6.	Оптерећеност кадета, односно студената ваннаставним активностима.	+++
7.	Цена школовања у случају напуштања студирања у Војној академији је превисока.	+++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 8

- Преиспитати Правилник о студирању и условима и поступку за упис на студијске програме, којим би се прецизније регулисала проблематика полагања испита и уписа.
- Установити јасан систем примењивања корективних мера за отклањање уочених недостатака на основу показатеља извршених анализа испитних рокова и пролазности на крају године.
- Унапредити систем учења на даљину за кадете, односно студенте и омогућити доступност истог већем броју кадета и студената.
- Смањити факторе који утичу на померање и одлагање испитних рокова.
- Извршити бољу популаризацију студијских програма за самофинансирајуће студенте.
- Наставити са праксом унапређења техничке опремљености у циљу спречавања коришћења недозвољених средстава приликом полагања испитних обавеза.
- Усвојити правилник са јасним критеријумима за признавања оцена стечених на другим установама.
- Посветити више пажње у раду кадета, односно студената прве године у циљу бржег и лакшег студирања и уклапања у колектив.
- Искористити могућности Факултетског информационог система у циљу бољег праћења успешности кадета, односно студената.
- Наставити са унапређењем сарадње са другим високошколским установама у земљи и иностранству.
- Размотрити, и у складу са могућностима смањити цену школовања у Војној академији, јер иста негативно утиче на број заинтересованих кадета и студената који уписују студије.

г) Показатељи и прилози за стандард 8

[Прилог 8.1.](#) Правилник о условима и поступку за упис кадета и студената на студијске програме Војне академије

[Прилог 8.2.](#) Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту

[Прилог 8.3.](#) Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

[Табела 8.1.](#) Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

[Табела 8.2.](#) Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма

[Табела 8.3.](#) Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 9

Војна академија у потпуности поштује општи акт Универзитета одбране који регулише област квалитета уџбеничке литературе, односно *Правилник о уџбеницима* ([Прилог 9.1.](#)). У складу са овим Правилником, Војна академија систематично прати квалитет уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја, структуре, стила и обима.

Војна академија обезбеђује кадетима и студентима уџбенике и другу литературу неопходну за савлађивање градива у потребној количини и на време. У свом саставу, Војна академија има библиотеку која је опремљена уџбеницима, приручницима, практикумима, збиркама задатака, монографијама, часописима и другим библиотечким и информатичким ресурсима неопходним за квалитетно коришћење од стране кадета, односно студената, наставника и сарадника. Кадетима, односно студентима су на располагању и читаонице које се налазе у саставу библиотеке.

Библиотека Војне академије је високошколска војна библиотека која у својим фондовима има преко 828.695 наслова из области и предмета који се изучавају на академији. Библиотека има фонд Старе и Ретке књиге, 1.595 наслова у 2.324 примерка, Строго поверљив фонд са 2.722 библиотечких јединица, као и Картографски фонд са 147.000 листова геотопографских карата свих секција и размера. У оквиру библиотеке налазе се две читаонице са 84 читаоничка места и интернет читаоница са 8 рачунара са сталном везом према интернету.

Библиотека обавља библиотечко-информациону делатност за потребе стручног, научног, истраживачког и општеобразовног рада и образовања кадета и студената, професионалних војних лица, војних службеника и војних намештеника на служби у Министарству одбране и Војсци Србије. Прати издавачку делатност и потребе својих корисника за стручном и војном литературом.

За рад библиотеке задужени су стално запослени. Запослени у свом раду користе рачунаре са инсталираном апликацијом за библиотечке послове. У току је аутоматизација библиотечког пословања, тј. формирање базе података библиотечке грађе, која омогућава претраживање библиотечког фонда по разним критеријумима (по аутору, наслову, издавачу, години издања...) у циљу бржег проналажења траженог наслова. Апликација је дело инжењера МО и ВС, и базирана је на принципима савремених програмских решења из области библиотекарства и у потпуности је у складу са *UNIMARC* форматом. Одржавање фондова је у складу са прописима који важе у овој области.

Библиотека располаже уџбеницима и монографијама чији су аутори наставници Војне академије, а који су из области из којих се изводи наставни процес и доступни су кадетима, односно студентима. Настава из сваког предмета који се реализује на студијским програмима на Војној академији је покривена одговарајућим уџбеницима и другим училима, који су унапред познати и објављени ([Табела 9.1.](#)).

Одсек наставне библиотечке грађе и циркулације размештен је, према потребама корисника смештеним на тим локацијама, у: касарни „Генерал Јован Мишковић“, Интернату Војне гимназије и на аеродрому „Пуковник-пилот Миленко Павловић“ на Батајници.

У наредном периоду Војна академија планира да континуално усмерава део средстава на набавку и писање нове стручне литературе (књиге, часописи) и штампање уџбеничког материјала. У библиотеци се чувају завршни (дипломски) радови, дипломски - мастер радови, магистарски радови и докторске дисертације.

Библиотека је члан Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку - КОБСОН. Захваљујући овој сарадњи, доступни су многи научни инострани часописи. Радови из ових часописа могу се преузети у комплетном формату уз поштовање свих прописаних ограничења. Поред тога, библиотека обезбеђује приступ и новим бројевима врхунских стручних часописа у папирној верзији из области безбедности и одбране. Обезбеђен је приступ претраживачким базама *EBSCO*, *Military and Government*, *International Security*, *Counter Terrorism Reform Center*, *Academic Search Complete* и *Medline Complete*.

Војна академија није вршила контролу квалитета уџбеника са становишта ЕСПБ, али у складу са чланом 27. *Правилника о уџбеницима*, редовно спроведи поступак контроле квалитета оних уџбеника који су у употреби и реализацији студијских програма. Уџбеници који се користе у наставном процесу су у великој мери писани са наменом да обухвате наставне садржаје који се изучавају на основним и мастер академским студијама, као на докторским студијама, али и на каријерним облицима усавршавањима.

Поред тога, Војна академија систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда. Једном годишње се врши ревизија фонда, расходују се уџбеници који се више не користе и набављају нови. Располовив библиотечки фонд омогућава да сваки кадет, односно студент на лично задужење добије сву уџбеничку литературу потребну за реализацију студијских програма у току трајања студирања. Библиотека свим корисницима пружа помоћ у претраживању информација из домена библиотечке делатности. Кадети и студенти се систематски упознају са начином рада у библиотеци и рачунарским лабораторијама.

У функцији је и Дигитална библиотека у којој се врши дигитализација публикација.

У библиотеци Војне академије је запослено особље које је у потпуности стручно оспособљено да кадетима, односно студентима и запосленима пружи одговарајуће библиотечке услуге. Број запослених у библиотеци и пратећим службама, као и врста и ниво њихове стручне спреме није у довољној мери усклађен са националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга. Компетентност и мотивисаност особља за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарским лабораторијама се континуирано прати, оцењује и унапређује. Коришћење библиотеке Војне академије и приступ њеном комплетном фонду на располагању је више од 12 часова дневно.

Информатички ресурси су веома респективни, али се и они периодично занављају у зависности од могућности обезбеђивања финансијских средстава. Они обезбеђују добру опремљеност у области информатичких технологија, доприносећи бољем квалитету наставе.

Кадети, односно студенти и наставници имају приступ интернету. Кадетима, односно студентима је обезбеђен непрекидан приступ интернету у:

- Библиотеци на 8 рачунара,
- Катедри телекомуникација и информатике у једном кабинету на 15 рачунара,
- Седам интернет соба на 18 рачунара,
- Одсеку за симулације и учење на даљину у једној Лабораторији учења на даљину на 10 рачунара и
- Катедри за стране језике у 11 кабинета на 40 рачунара.

Укупно посматрано, кадетима, односно студентима је за приступ интернет мрежи на располагању 91 рачунар у 21 просторији.

У Центру за стране језике кабинети су, поред информатичке опреме, опремљени и другом опремом за стручну реализацију наставе из енглеског, француског, немачког и грчког језика. За кадете свих студијских програма у оквиру Катедре природно-математичких наука опремљен је један кабинет за Географске информационе системе са 16 рачунара.

У Одсеку за симулације и учење на даљину, постоји 8 просторија за симулацију војних операција, које се реализују у симулационом софтверу „ЈАНУС”. Поред тога Војна академија има симулаторе лета за обуку пилота и пловидбе за обуку бродског кадра, као и симулациони тренажер за обуку у гађању *VirTra*.

Већина предаваоница и учионица је опремљена рачунарима и опремом за видео презентацију. Војна академија располаже са 15 информатичких учионица, са 82 рачунара у предаваоницама и учионицама и са 179 видео бимова, што је значајно подигло ниво наставног процеса ([Табела 9.2.](#)).

б) Процена испуњености стандарда 9 (SWOT анализа)

У оквиру SWOT анализе, као објективног показатеља реалног стања и квалитета информатичких и библиотечких ресурса, као и квалитета доступних уџбеника и литературе, издвојени су утицајни фактори посматрањем елемената стандарда 9, дефинисаних Упутством за припрему извештаја за самовредновање: постојање општег акта о уџбеницима и поступање по њему; покривеност предмета уџбеницима и училима; структуру и обим библиотечког фонда; постојање информатичких ресурса (рачунара, софтвера, интернета, електронских облика часописа); број и стручну спрему запослених у библиотеци и другим релевантним службама; адекватност услова за рад (простор, радно време).

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Високошколска установа обезбеђује свим кадетима, односно студентима уџбенике и другу литературу неопходну за савладавање градива у потребној количини и на време.	+++
2.	Кадетима, односно студентима су доступне информације о процедурама коришћења библиотеке на лицу места.	+++
3.	Студијски програми добро покривени уџбеницима и училима.	+++
4.	Постоји општи правилник о уџбеницима (2012) и Упутство за израду и коришћење војне литературе (2012).	+++
5.	Библиотечки фонд је богат.	+++
6.	Библиотека је опремљена хардвером који омогућава задовољавајући рад и доступност бази наслова.	++
7.	Простор у читаоници библиотеке је комфоран за рад.	+++
8.	Плански, једном годишње, се врши ревизија библиотечког фонда.	+++
9.	Прописан је поступак контроле квалитета уџбеника.	+++
10.	Стручна спрема запослених у библиотеци је одговарајућа.	+++
11.	Наставници и сарадници могу да користе услуге КОБСОН-а и других база података и електронских часописа (<i>EBSCO, Military Balance Online</i> , итд).	+++
W – Слабости		
1.	Недовољна савременост наслова уџбеничке литературе у свим областима.	++
2.	Неусклађеност Правилника о уџбеницима и Упутства за израду и коришћење војне литературе у свим сегментима.	+++
3.	Релативно мале читаонице у односу на бројно стање корисника.	+
4.	До сада није извршена контрола квалитета свих уџбеника.	+++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
5.	Хардвер за преглед фонда је старије конфигурације.	++
6.	Број запослених у библиотеци не одговара стандардима.	+++
7.	Недовољна средства за стварање бољих услова за рад библиотеке.	++
8.	Ограничен простор за будући развој и смештај библиотечног фонда.	++
О – Могућности		
1.	Постоји могућност повећања активности у размени са другим библиотекама.	++
2.	Међубиблиотечка размена обезбеђује покривеност наставе уџбеницима и училима.	+++
3.	Кроз примену Правилника о уџбеницима могућа су континуирана побољшања уџбеника.	++
4.	Улагања у повећање читаоничког простора.	+
5.	Доступност информатичким ресурсима којима се обезбеђује комуникација са међународном и домаћом литературом.	+++
6.	Увођење нове опреме и увећање стручности кроз обуку за коришћење.	+++
7.	Повећање броја запослених у библиотеци.	++
8.	Дефинисање процедура за ефикасније коришћење библиотечких ресурса.	++
9.	Изналажење новог простора за читаонице и смештај библиотечног фонда.	+++
Т – Опасности		
1.	Нису сви студијски програми покривени савременим уџбеницима.	++
2.	Недостатак формације и финансијских средстава за пријем стручних лица за рад у библиотеци.	+++
3.	Комисија за контролу квалитета уџбеника није оформљена.	+++
4.	Кадети се превише ослањају на знање запослених и не користе каталоге.	+
5.	Недовољна заинтересованост студената за коришћење библиотеке.	+
6.	Мали број запослених у библиотеци се одражава на њену функционалност.	+++
7.	Недостатак средстава за опремање радног простора у библиотеци и побољшање услова рада.	++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9

- Неопходно је вршити континуирана побољшања уџбеника применом *Правилника о уџбеницима*.
- Континуирано радити на обезбеђењу нове информатичке опреме у циљу проширења капацитета интерне мреже.
- Мотивисати наставно особље за веће учешће у изради уџбеника и наставле литературе.

в) Показатељи и прилози за стандард 9

[Прилог 9.1.](#) Општи акти о уџбеницима (Правилник о уџбеницима и Упутство за израду и коришћење војне литературе)

[Прилог 9.2.](#) Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи

[Прилог 9.3.](#) Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи

[Прилог 9.4.](#) Збирни преглед броја уџбеника по областима (на српском и другим језицима) који су доступни кадетима, односно студентима

[Табела 9.1.](#) Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

[Табела 9.2.](#) Попис информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 10

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Статутом и општим актима Војне академије дефинисане су основне надлежности органа управљања, органа пословођења, стручних органа, кадетског парламента и стручних служби Војне академије као ненаставне подршке у реализацији наставног процеса. *Упутством за унутрашњу организацију и рад Војне академије* и формацијом утврђена је унутрашња организациона структура служби, које обављају административно-техничке послове за потребе Војне академије.

Правила о мерама за побољшање квалитета, укључујући и дисциплинске мере, садржана су у уговорима о раду и доследно се примењују. Делатност и послови Војне академије организују се и извршавају у оквиру унутрашњих организационих целина, а заснивају се на професионалним компетенцијама и потребној квалификационој структури запослених.

У оквиру стручних органа и органа управљања формиране су одговарајућа Већа и Комисије чији је делокруг рада дефинисан *Статутом Војне академије* и *Правилницима о раду*.

Орган управљања у Војној академији је Савет Војне академије, а орган пословођења декан. Декану у обављању послова из његове надлежности помажу: начелници департмана, продекани, председници Већа образовно-научних поља и секретар наставно-научног Већа Војне академије.

Ненаставно особље у Војној академији чине лица која обављају стручне, административне и техничке послове.

Ненаставна подршка остварује се кроз следеће стручне службе: Служба за питања кадета и студената, Служба за правне, кадровске и опште послове, Одсек за материјално-финансијске послове, Библиотека и Служба за логистичку подршку.

Ненаставно особље Војне академије својим стручним и професионалним радом даје подршку за успешну реализацију студијских програма, и других задатака и циљева Војне академије. Стручне, административне, техничке и помоћне послове, укључујући и реализацију различитих врста наставних активности са кадетима, односно студентима, у Војној академији обављају лица која испуњавају услове прецизиране *Упутством за унутрашњу организацију и рад Војне академије* и формацијом.

Организацију Војне академије сачињавају: Начелник ВА, Управа (са одговарајућим одсецима), Деканат (обједињује катедре у оквиру Департмана за техничко-технолошке и природно-математичке науке и Департмана за друштвено-хуманистичке науке), Кадетска бригада, Логистички батаљон, Вод за обезбеђење, Војна гимназија и Средња стручна војна школа.

Подршку реализацији наставно-научног процеса, поред осталих целина, пружају:

- Центар за библиотекарство, војнонаучну документацију и информације обезбеђује потребну литературу (научну, историјску и савремену) и остале одговарајуће информације.
- Одсек за симулације и учење на даљину (у саставу Школе националне одбране Универзитета одбране) обезбеђује подршку у реализацији експеримената током

научноистраживачких пројеката, а усвојеном *Стратегијом учења на даљину* пружа се могућност сталног образовања великог броја свршених кадета, односно студената и осталих професионалних војних и цивилних лица из система одбране.

- Лабораторије, информатички центри и друге организационе целине које одговарају природи образовног поља, које се налазе у склопу Катедри Војне академије.

Детаљна организациона шема Војне академије је дата у [Прилогу 10.1](#).

Војна академија обезбеђује редовно и систематско праћење, контролу и оцењивање рада стручних служби. Запослени су вредновали рад служби дајући глобалне процене њиховог рада, самопроцене рада својих служби и посебне процене појединих елемената пословања одређене службе. У склопу самооцењивања рада организационих целина Војне академије, запослени су оцењивали како наставници и сарадници сарађују са њиховим службама. Запослени у службама су релативно високо проценили ове аспекте пословног функционисања.

Војна академија систематски прати организацију и управљање установом и предузима мере за унапређење квалитета управе и квалитета ненаставне подршке.

Активности Војне академије су се у протеклом периоду реализовале у потпуности према утврђеном плану и програму.

Војна академија има свој интернет сајт који се редовно ажурира и садржи све потребне информације о њеном раду.

Војна академија набавља сву потребу стручну литературу и омогућава учешће на семинарима за усавршавање ненаставног особља, а сама спроводи обуку запослених за рад у одговарајућим рачунарским програмима.

Систематски се прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља Војне академије, како путем анкета које попуњавају кадети, односно студенти, тако и путем анкета које попуњавају запослени у Војној академији ([Прилог 10.3](#)).

б) Процена испуњености стандарда 10 (SWOT анализа)

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Поседовање професионалног стручног кадра са богатим искуством и искусан ненаставни кадар.	+++
2.	Рад стручних служби и органа управљања је свакодневно изложен оцени и увиду корисника, а у раду управљачких органа се налазе и представници корисника - кадета, односно студената.	++
3.	Сагласност и подршка усвојеној Стратегији обезбеђења квалитета Војне академије од стране свих субјеката за обезбеђење квалитета.	++
4.	Искуство у раду и могућност ангажовања спољних сарадника.	+
W – Слабости		
1.	Недовољна финансијска средства за финансирање ненаставног кадра потребног за покривање свих неопходних послова.	++
2.	Недостатак ненаставног особља (библиотекара, руковооца лабораторија, оператора у Центру за симулације итд.) за квалитетнији рад ненаставног дела Војне академије.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
3.	Слаба заинтересованост ненаставног особља за коришћење доступних информација.	+
4.	Постојећи правилници захтевају дораду.	++
5.	Квалитетно вођење кадра од командирских до наставничких дужности ретко је могуће.	++
6.	Тржиште радне снаге у окружењу поспешује одлив кадра.	++
О – Могућности		
1.	Добри односи и вишегодишња сарадња са организационим целинама (јединицама и установама) Министарства одбране и Војске Србије у наставном процесу, научноистраживачком процесу и другим областима се могу унапредити.	++
2.	Боља и стручнија организација и квалитет ненаставног рада.	++
3.	Искуства добијена од других високошколских установа из земље и иностранства.	++
4.	Сталне могућности за оправдан напредак запослених у складу са потребама рада и радним местима.	+++
Т – Опасности		
1.	Недовољан број запосленог ненаставног особља може значајно утицати на квалитет услуге кадетима, односно студентима.	++
2.	Ограничене могућности за обезбеђење кадровских и других ресурса чији би примарни послови били унапређење управљања Војном академијом и ненаставне подршке наставном процесу.	++
3.	Осипање наставничког кадра (као извора лица за управљање) и ненаставног особља услед организацијско-формацијских промена, тренда смањивања броја запослених у МО и ВС и потреба јединица и установа МО и ВС.	+++
4.	Велики број наметнутих и редовних, задатака и обавеза утиче на унапређење управљања Војном академијом и ненаставном подршком.	++
5.	Недостатак мера и критеријума за унапређење, праћење и оцењивање квалитета управљања институцијом.	++
6.	Ограничена финансијска средства за интензивно спровођење предвиђених мера за унапређење усавршавања ненаставног кадра.	++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10

- Унапредити критеријуме за праћење, оцењивање и унапређење квалитета управљања у Војној академији. У наредном периоду Војна академија ће наставити да прати и процењује квалитет управљања и ненаставне подршке и организовати рад тако да стручне службе што адекватније могу пратити основне активности у настави и научноистраживачком раду.
- Неопходно је донети регулативу која ће подржати перманентно усавршавање и образовање ненаставног особља током каријере, уважавајући специфичности службе у статусу ПВЛ и потребе образовне институције.
- Потреб Кроз израду системских докумената утицати на обезбеђење кадровских и других ресурса, чији би примарни послови били усмерени на унапређење управљања у Војној академији и унапређење ненаставне подршке.

- Унапредити сарадњу са организационим целинама (јединицама и установама) Министарства одбране и Војске Србије у наставном и научноистраживачком процесу.
- Имплементирати нека искуства везана за ангажовање ненаставног особља у процесу обезбеђења наставног процеса добијена од других високошколских установа из земље и иностранства.
- Спречити осипање наставничког кадра (као извора лица за управљање) и ненаставног особља услед организацијско-формацијских промена, тренда смањивања броја запослених у МО и ВС и потреба јединица и установа МО и ВС.
- Предузети мере на димензионисању потребног броја лица укључених у процес управљања Војном академијом и ненаставном подршком у циљу извршавања редовних задатака и обавеза које проистичу из живота и рада у Војној академији.
- Обезбедити потребна финансијска средства за финансирање ненаставног кадра потребног за покривање свих неопходних послова.

г) Показатељи и прилози за стандард 10

[Прилог 10.1.](#) Шематски приказ организационе структуре Војне академије

[Прилог 10.2.](#) Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

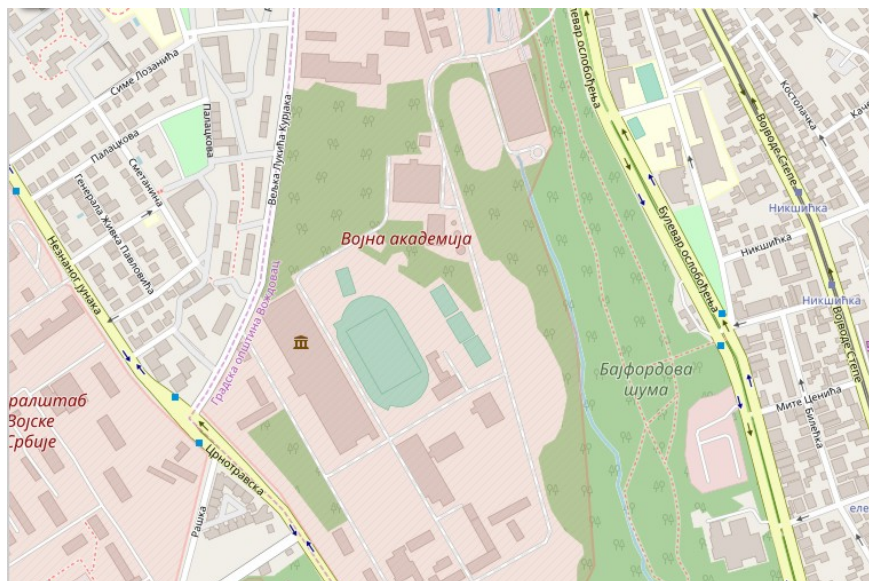
[Прилог 10.3.](#) Упитници за евалуацију квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

[Табела 10.1.](#) Број ненаставних радника стално запослених у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 11

Војна академија Универзитета одбране у Београду поседује комплетну наставну инфраструктуру смештену на више локација (на адресама: Павла Јуришића Штурма 33, Незнаног Јунака 38, Ратка Ресановића 1 (Лабораторије у саставу Војнотехничког института), Црнотравска 17 (Лабораторије у саставу Војномедицинске академије) у Београду, ТРЗ Крагујевац у Крагујевцу (Полигон за испитивање), (51. Скијашки полигон „Копаоник“, Батајници (Аеродром „Пуковник-пилот Миленко Павловић“) и Центар АБХО у Крушевцу (Лабораторије у Центру АБХО)), укупне површине око 50 ha.

Слика 2. Преглед комплекса Војне академије

Војна академија поседује инфраструктуру за реализацију наставе, интернат за живот и рад лица на школовању и инфраструктуру за лица запослена у Војној академији.

Такође, у саставу Војне академије налази се 51. Скијашки полигон „Копаоник“, који се користи за обуку у зимским условима и летњи тренинг камп припадника Војне академије и целог система одбране.

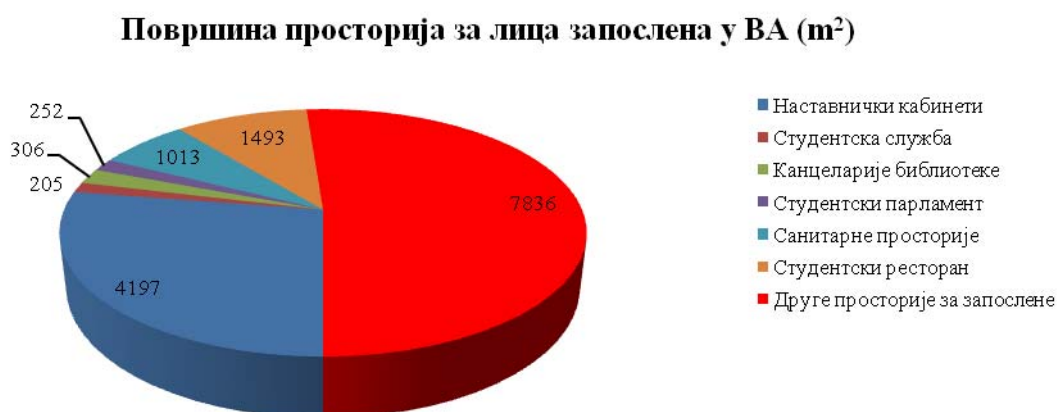
За реализацију летачке обуке кадета Војне академије, Студијски програм Војно ваздухопловство, Војна академија ослања се на инфраструктурне и материјалне капацитете аеродрома на Батајници.

Од инфраструктуре за обуку поседује: 3 амфитеатра укупне површине 748 m² са 520 места, 7 предаваоница укупне површине 802 m² са 693 места, 25 учионица укупне површине 1.467 m² са 534 места, 77 кабинета укупне површине 7.033 m² са 2.289 места, 53 лабораторије укупне површине 8.780 m² са 487 места, 4 компјутерске лабораторије - кабинета укупне површине 468 m² са 109 радних места, 21 интернет учионица укупне површине 734 m² са 98 радних места и других објеката за обуку приказаних на графикону 1. и у [Табели 11.1.](#)

Слика 3. Преглед наставног простора Војне академије

Од инфраструктуре за лица запослена у Војној академији укључена у наставни процес издвајају се просторије за библиотекар са читаоницама, просторије за запослене, као и просторије за Деканат, рачуноводство, студентску службу, салу за седнице итд., приказане на графикону 2. и у [Табели 11.1.](#)

Слика 4. Преглед просторија за наставно и друго особље укључено у наставни процес

Рачунарска инфраструктура Војне академије је добро развијена, о чему сведочи анализа стања код Стандарда 9. Акредитације високошколске установе. У већини учионица инсталирани су рачунари са пројекторима, постављена је мрежна инфраструктура у свим наставним зградама и Управи Војне академије (мрежни каблови, бежични рутери итд.), набављено је и стављено у функцију више сервера, чиме је обезбеђен Интернет приступ на више локација, а посебно у Интернет учионицама.

Такође, поред увођења Интернет мреже, успостављена је интранет мрежа ради преносна података у оквиру Војне академије - између Управних структура и наставног особља и успостављена је РАМКО мрежа командовања у ВС, чиме је омогућена бржа размена оперативних података између Војне академије и организацијских целина Министарства одбране и Војске Србије. Војна академија је као акредитована високошколска установа постала и чланица Академске мреже Србије (АМРЕС).

Војна академија користи софтвер за евиденцију студената и софтвер за праћење финансија високошколских установа који су обједињени у интегрални Факултетски информациони

систем. Захваљујући снажној рачунарској основи и квалитетно постављеној мрежи повезаној са Интернетом, обезбеђује се квалитетно извођење наставе на свим врстама и степенима студија, континуирано пратећи и усклађујући хардвер и софтвер са потребама наставног процеса и бројем кадета, односно студената. Запосленима и кадетима, односно студентима је обезбеђен стални приступ различитим врстама информација у електронском облику, за употребу у научно-образовне сврхе. На неколико предмета користи се и *Moodle* платформа. Наставници и сарадници који су заинтересовани могу креирати курсеве, а идеја је да тај систем касније буде надограђен још неким функционалностима и коришћен за „учење на даљину“.

Војна академија поседује неопходну опрему за реализацију научноистраживачког рада и извођење наставе на свим нивоима студија датим у [Прилогу 11.1](#). Наведена опрема је функционална и стара је од неколико десетина година до најсавременије.

Војна академија интензивно врши осавремењавање наставног процеса увођењем интерактивних табли, којих нема у довољним количинама, мада се и постојеће неадекватно користе. У [Табели 11.2](#) приказан је списак вредне и капиталне опреме у власништву Војне академије која се користи у настави и научноистраживачком раду.

У школској 2018/2019. години у Војној академији се школује 663 лица на ОАС, 125 лица на МАС и 52 лица на ДС, што представља 840 лица на школовању по акредитованим студијским програмима. Расположиви простор по лицу на школовању износи: $74.652:840 = 88,87 \text{ m}^2$ по лицу, што је веће од прописаних 4 m^2 по лицу.

У складу са елементима стандарда 11, дефинисаних Упутством за припрему извештаја за самовредновање, израђена је SWOT анализа:

- Усклађеност просторних капацитета са укупним бројем кадета, односно студената;
- Адекватност техничке, лабораторијске и остале опреме;
- Усклађеност капацитета опреме са бројем кадета, односно студената и
- Рачунарске учионице.

б) Процена испуњености стандарда 11 (SWOT анализа)

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Просторни капацитети су усклађени са бројем кадета, односно студената.	+++
2.	Техничка, лабораторијска и остала опрема је адекватна за наставни процес.	+++
3.	Усклађеност капацитета опреме са бројем кадета, односно студената је адекватна за наставни процес.	++
4.	Војна академија има адекватан простор и опрему и лиценциране софтвере у рачунарским учионицама.	++
5.	Снажна локална мрежа инсталирана је у свим лабораторијама.	+++
W – Слабости		
1.	Унутрашња уређеност појединих наставних просторија је недовољна.	+
2.	Опрема није у свим наставним просторијама савремена и исправна.	++
3.	Недовољан број наставних средстава у појединим наставним просторијама.	+
4.	Недостатак стручног кадра за одржавање уређаја и опреме у рачунарским учионицама.	+++
O – Могућности		

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
1.	Издавање вишка наставних просторија.	+++
2.	Изналажење нових извора за опремање.	++
3.	Набавка нове и савремене опреме из донација.	++
4.	Област студирања на даљину, која у Војној академији практично није у довољној мери искоришћена, представља значајан потенцијал за ширење без велике потребе за додатним простором.	+++
Т – Опасности		
1.	Недовољна финансијска средства за реновирање.	++
2.	Недовољна финансијска средства за одржавање у исправном стању постојеће опреме и набавку савремене опреме.	+
3.	Застаревање и довођење у неисправно стање опреме услед недостатка финансијских средстава.	+
4.	Застаревање и довођење у неисправно стање опреме у рачунарским учионицама услед недостатка финансијских средстава.	++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11

- Неопходно је константно радити на обезбеђивању финансијских средстава за реновирање и одржавање наставних просторија, постојеће опреме и набавку савремене опреме.
- Предузети мере на унутрашњем уређењу наставних просторија и оплемењивању наставног простора.
- На ниву катедара извршити анализу опремљености са наставним средствима у складу са потребама студијских програма и преко надлежних органа покренути процедуре за осавремењавањем наставних средстава путем опремања.
- Извршити обуку наставног и ненставног кадра за коришћење савремених технологија у наставном процесу и свакодневном раду.
- Пратити трендове у научно-истраживачком раду у земљи и региону у циљу набавке најсавременије опреме којом би се осавременила наставна база Војне академије.
- Извршити надограђивање постојеће рачунарске инфраструктуре савременим компонентама.
- Због недостатка стручног кадра за одржавање уређаја и опреме у рачунарским учионицама благовремено предвидети финансијска средства за ангажовање овлашћених сервиса.

г) Показатељи и прилози за стандард 11

Прилог 11.1. Укупан потребан простор према броју кадета, односно студената на свим студијским програмима

Табела 11.1. Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, наставне базе, организационе јединице, службе и сл.)

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Стандард 12: Финансирање

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 12

Војна академија се налази у саставу Универзитета одбране Министарства одбране, односно егзистира као његова организациона јединица.

У оквиру Министарства одбране Војна академија послује под шифром делатности: 8411, матичним бројем 07093608, Пореским идентификационим бројем 102116082 и Текућим рачуном код Управе за трезор број 840-1620-21. Из шифре делатности видљиво је да Војна академија није разврстана у складу са својом основном делатношћу, већ у оквиру делатности одбране.

Финансијска средства неопходна за текуће пословање (реализација наставно-научног процеса, логистичке подршке и других текућих издатака) обезбеђују се из буџета Републике Србије преко Министарства одбране (98% одобрених средстава) и сопствених прихода (2%). Средства за финансирање инвестиционих улагања и набавку опреме обезбеђују се из буџета Републике Србије, крајње рестриктивно (око 2% укупних издатака Војне академије), док се средства за реализацију научноистраживачких пројеката опредељују у складу са могућностима финансирања расхода у систему одбране, такође рестриктивно (свега око 0,5% укупних издатака Војне академије). Средства се обезбеђују од оснивача за:

- реализацију наставног процеса и обуке,
- реализацију научно-истраживачких пројеката,
- обезбеђење логистичких потреба и других текућих издатака,
- финансирање инвестиционих улагања и опремања.

Са Министарством просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије Војна академија има закључених пет уговора о финансирању. Ради се о следећим пројектима:

- Пројекат **ИИИ 47029** под називом „Рентабилни избор нових технологија и концепција одбране кроз друштвене промене и стратешке оријентације Србије у XXI веку”;
- Пројекат **ИИИ 44007** под називом „Нове информационе технологије за аналитичко одлучивање базиране на организацији експеримената и опсервација и њихова примена у биолошким, економским и социолошким системима”;
- Пројекат **ТР 34034** под називом „Примена наноматеријала у унапређењу средстава респираторне и перкутане заштите у условима еколошког дисбаланса изазваног радиоактивном, хемијском и биолошком контаминацијом”;
- Пројекат **ОИ 172057** под називом „Усмерена синтеза, структура и својства мултифункционалних материјала”.

По основу ових пројеката, Војна академија је у 2016., 2017. и 2018. години стицала средства за истраживаче, за режијске и материјалне трошкове по пројектима који се користе за плаћање дела сталних трошкова.

Средства за директне материјалне трошкове из ових намена користе се у зависности од истраживања по пројектима (за набавку материјала, за службена путовања, за учествовање на конгресима итд.).

Војна академија нема новчаних донација за наставне потребе, односно учешће у међународним пројектима.

Сопствене приходе Војна академија је остваривала по основу школовања припадника страних оружаних снага, лица из грађанства и реализације услуге обуке помораца.

Војна академија се током 2016., 2017. и 2018. године финансира на следећи начин:

- из буџета Републике Србије, односно Министарства одбране са 98%;
- из сопствених прихода са 2%.

Научноистраживачки рад финансира се:

- из Буџета, преко пројекта Министарства просвете, науке и технолошког развоја РС ;
- из буџетских средстава Министарства одбране намењених за научно-истраживачки рад.

Финансијским планом обезбеђена је финансијска стабилност и ликвидност у дужем периоду, али је структура расхода крајње неповољна са становишта унапређења услова у којима Војна академија реализује своје функције. Војна академија је у претходној пословној години, на основу финансијског извештаја, користила распоређена средства у складу са планом извршења буџета и Планом набавки добара, радова и услуга. Међутим, у укупној структури расхода, расходи за текуће функционисање учествују са 97,5%, расходи за научноистраживачки рад са 0,5% и капитални издаци и опремање са свега 2%.

Војна академија има вишегодишње планове за финансирање (у форми Захтева за основна средства и Захтева за финансирање), који се достављају Министарству одбране, као и годишње исказане потребе за текуће издатке и инвестиције и представљају предлог за доношење буџета.

Финансијски извештај Војне академије доставља се непосредно претпостављеном органу (Универзитет одбране Министарства одбране), а исти обједињен за све целине Универзитета одбране доставља Управи за буџет Сектора за буџет и финансије Министарства одбране.

Војна академија је остварила циљеве и испунила захтеве постављене стандардом 12:

- Има дугорочно обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставно-научног процеса, научноистраживачких пројеката и професионалних активности, од чега су средства из буџета око 98%, сопствени приходи су око 2%, а остали приходи (приходи по основу осталих извора финансирања) су безначајни;
- Сваке године доноси финансијски план за наредну годину, којим се врши распоред и опредељује намена финансијских средстава;
- Сваке године сачињава се финансијски извештај о пословању и доставља непосредно претпостављеном органу;
- Обезбеђена је јавност финансирања.

б) Процена испуњености стандарда 12 (SWOT анализа)

За уочене и груписане факторе SWOT анализе стандарда 12, извршена је квантификација њиховог значаја.

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Војна академија нема обавезу обезбеђења новчаних средстава за исплату плата и накнада запосленима, јер се средства обезбеђују у заједничким средствима запослених у систему одбране.	+++
2.	Војној академији средства неопходна за реализацију наставно-научног процеса обезбеђују се из буџета Републике Србије, што даје дугорочну сигурност у финансирању.	+++
3.	Ангажовање у наставном процесу стручњака и сарадника високог ранга у научном и наставном пољу без великих издатака.	+++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
4.	Добра материјална база наставе.	++
W – Слабости		
1.	Немогућност коришћења новчаних средстава од сопствене делатности у подизању квалитета наставног и научног процеса и текућих издатака.	+++
2.	Мали износ новчаних средстава, одобрених у буџету, за научно-истраживачки рад, капиталне издатке и опремање.	+++
3.	Војна академија нема могућност да, у законским оквирима, самостално финансијски одлучује. Чак 85% расхода Војне академије унапред је опредељено (енергетске и комуналне услуге, новчана примања кадета, храна и административни материјал, ангажовање спољних сарадника и слично), те наредбодавац има јако ограничену слободу по питању ангажовања одобрених средстава.	+++
4.	Поступак доношења и измена Плана јавних набавки Министарства одбране у многостеженом отежава функционисање Војне академије, утиче на степен ангажовања средстава и правовремено обезбеђење потребних услова за функционисање Војне академије.	+++
5.	Војна академија нема могућност да самостално доноси финансијски план за наредну годину, већ само предлог плана.	+++
6.	Централизовање набавки на нивоу Министарства одбране и непоштовање специфичности Војне академије приликом реализације одобрених средстава.	+++
О – Могућности		
1.	Проширење основне образовне делатности на кориснике у грађанству и у иностранству.	+++
2.	Стварање услова за рад Војне академије, као и других високообразованих институција у смислу аутономног одлучивања, креирања пословне политике, финансијског пословања, инвестирања и сл.	+++
3.	Ефикасније и ефектније коришћење наставне базе (кадровске и материјалне).	+++
4.	Према Закону о високом образовању Војној академији је остављена могућност да уговорима са трећим лицима и консултантским услугама обезбеди додатна финансијска средства.	+++
5.	Према законским и подзаконским решењима Војној академији оставити могућност да накнадом за комерцијалне и друге услуге обезбеди додатна финансијска средства и користи за финансирање образовне функције, унапређење материјалне базе наставе и инвестиционих капацитета.	+++
Т – Опасности		
1.	Економска криза у земљи и региону.	+++
2.	Наметање организацијских промена без уважавања захтева и предлога Војне академије.	+++
3.	Наметање обавеза логистичких функција по Шеми логистичке подршке.	+++
4.	Смањење издатака у буџету Републике Србије за потребе одбране.	+++
5.	Стална могућност одлива изграђеног наставног и научног кадра и потреба ангажовања лица по уговору.	+++
6.	Средства у буџету Републике Србије, опредељена за реализацију наставно-научног процеса, су недовољна.	+++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 12

За дугорочно планирање и стабилно пословање Војне академије недостају одговори надлежних институција, пре свега на предлог финансирања, извора финансирања и располагања овим средствима.

- Детаљном анализом одговарајуће законске регулативе закључено је да ће за реализацију законских обавеза бити потребни и додатни радници, како административни, тако и за област логистике.
- Потребно је да Ректорат одбране предузме активности и мере у циљу довођења у нормативно-правном смислу положаја Војне академије на исти статус као и друге високошколске установе Републике Србије. У овом смислу потребно је створити услове да Војна академија располаже сопственим приходима оствареним по свим основама, не само приходе остварене по основу едукације и научноистраживачког рада, као и могућност њиховог ангажовањима по контима економске класификације класе 5 - инвестиционо одржавање и опрема.
- Растеретити Војну академију од обавеза обезбеђења логистичких потреба за друге јединице и установе Министарства одбране и Војске Србије, јер се ионако смањен број кадрова оптерећује до те мере да се не може очекивати добар квалитет.

г) Показатељи и прилози за стандард 12

[Прилог 12.1.](#) Финансијски план Војне академије за 2016., 2017. и 2018. годину.

[Прилог 12.2.](#) Финансијски извештај за претходну календарску годину.

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 13

Војна академија је, својим општим актима и одговарајућим одлукама, установила институционални систем обезбеђења квалитета, чиме обезбеђује значајну улогу кадета, односно студената, у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад кадетских, односно студентских организација и кадетских, односно студентских представника у телима Војне академије, као и кроз анкетирање кадета, односно студената о квалитету Војне академије.

Кадетима, односно студентима је, учешћем у органима Војне академије обезбеђена улога и могућност да изнесу своје мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет Војне академије, укључујући и резултате самовредновања и оцењивања квалитета Војне академије. Ти органи су:

- Комисија за обезбеђење квалитета,
- Одбор за организовање и спровођење кадетског, односно студентског вредновања,
- Одбор за самовредновање Војне академије,
- Савет Војне академије,
- Кадетски парламент, кадет продекан.

Кадети преко својих представника у Савету Војне академије имају право гласа по свим питањима, па и по питањима унапређења квалитета. На овај начин кадети могу директно да утичу на политику контроле и побољшања квалитета, као и на усвајање општих аката којима се ова област регулише.

Кадетски парламент као орган Војне академије, који представља све кадете кроз своје деловање покреће иницијативе и даје предлоге за унапређење квалитета студијских програма и наставе. Чланове кадетског парламента бирају кадети тајним гласањем, имајући на уму униформну структуру кадетског парламента када је реч о кадетима различитих година студија и студијских програма. Право да бирају и да буду бирани у парламент имају сви кадети Војне академије уписани у школској години у којој се избори спроводе. Парламент има председника, који води седнице и заступа парламент, два потпредседника, који врше дужност председника када је он одсутан, продекана за наставу и секретара. Секретар парламента сазива седнице парламента. Кадетски парламент делегира представнике кадета у остала тела Војне академије и комисије које се баве питањима побољшања квалитета (Комисија за обезбеђење квалитета, Одбора за организовање и спровођење кадетског, односно студентског вредновања и Одбора за самовредновање Војне академије) и формира своја тела која се баве унапређењем наставе и Кадетског стандарда у глобалу. Детаљна делатност, надлежност и организација парламента одређена је Правилником и *Пословником о раду Кадетског парламента*. У складу са *Правилником о Кадетском парламенту*, парламент обавља активности која су у вези са обезбеђењем и оценом квалитета наставе, реформом студијских програма, анализом ефикасности студирања, утврђивањем броја ЕСПБ бодова, унапређењем мобилности кадета и студената, подстицањем научноистраживачког рада, заштитом права кадета и студената и унапређењем кадетског и студентског стандарда и другим питањима.

Кадетски парламент прикупља информације о проблемима у настави и предлаже решења за њихово отклањање и покреће иницијативе за доношење или промену одлука других органа које се односе на унаређење целокупног квалитета студирања кадета на Војној академији.

Основни вид провере квалитета од стране кадета јесу анонимне анкете, где сви кадети Војне академије редовно учествују у попуњавању званичних анкета о квалитету наставе за

све предмете студијског програма које су положили и све наставнике који су ангажовани на тим предметима. Такође учествују у попуњавању анкета о условима и организацији студијских програма, процени објективности оцењивања и процени квалитета рада органа и стручних служби Војне академије. Све ове анкете попуњавају се анонимно. На овај начин сваки кадет има прилику да директно учествује у процесу самовредновања и провере квалитета. Кадетски представници учествују у обради ових анкета и давању предлога за превентивне и корективне мере у циљу побољшања квалитета Војне академије, студијских програма, наставног процеса и других аспеката живота и рада кадета на Војној академији.

Основни циљ поступка анкетирања је утврђивање квалитета:

- Педагошко-образовног рада наставника и сарадника у настави Војне академије,
- Студијских програма, наставног процеса, уџбеника и литературе,
- Рада служби Војне академије и корекција, у циљу подизања квалитета и формирање полазне основе за креирање Извештаја о самовредновању Војне академије.

б) Процена испуњености стандарда 13 (SWOT анализа)

У оквиру SWOT анализе у оквиру стандарда 13, акценат је стављен на учешће кадета у појединим телим Војне академије која се баве анализом, провером и обезбеђењем квалитета појединих сегмената који су предмет процеса самовредновања, и то:

- учешће кадета, односно студената у телима за обезбеђење квалитета;
- учешће кадета, односно студената у самовредновању;
- студентска, односно кадетска евалуација установе, студијских програма - наставе.

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Активним учешћем кадета, односно студената у самовредновању и провери квалитета добија се релевантан показатељ квалитета Војне академије.	++
2.	Провера квалитета у реалном времену.	++
3.	Обезбеђено учешће кадета, односно студената у телима која се баве обезбеђењем квалитета.	++
4.	Оформљен Кадетски парламент, који се бави кадетским, односно студентским питањима.	++
5.	Студенти самостално предлажу мере за побољшање квалитета	++
W – Слабости		
1.	Незаинтересованост и недовољна мотивисаност кадета, односно студената да резултати вредновања могу бити велика препрека, како у реализацији наставе, тако и у добијању конкретних и релевантних података о нивоу квалитета.	++
2.	Поједини предмети или наставници имају негативну репутацију међу ранијим генерацијама, која неоправдано може бити пренесена на активне кадете и студенте, чиме се може изгубити јасна слика стварног стања.	++
3.	Део кадета, односно студената са тешкоћама прихвата слободу и одговорност коју са собом носи анонимно анкетирање.	++
O – Могућности		
1.	На основу исказаних ставова кадета, односно студената по питању наставних предмета, наставника, или других служби Војне академије, јасно се могу предузети кораци у циљу побољшања рада.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
2.	Упознавањем кадета, односно студената са ефектима изведене анкете, могу се предузети кораци у циљу побољшања рада.	++
3.	Повећањем уверења кадета, односно студената да могу да утичу на резултате процене квалитета, повећаће се и њихова заинтересованост за дату активност.	++
4.	Подизање свести кадета и студената о важности процеса самовредновања.	++
5.	Организовање јавних расправа о укључивању у процес унапређења квалитета и иницијативама за унапређење квалитета.	++
Т – Опасности		
1.	Неозбиљан приступ кадета, односно студената процесу евалуације квалитета може изазвати искривљену слику о квалитету.	++
2.	Негативни лични ставови појединих кадета, односно студената, изазвани лошом комуникацијом са особљем Војне академије, могу утицати на умањење квалитета кроз негативну рекламу, саботирање активности и сл.	++
3.	Недовољна свест кадета да покажу иницијативе за унапређење квалитета.	++

Према обрађеној SWOT анализи, у којој је учествовала већина кадета ВА, приметно је да се кадети, односно студенти прилично равнодушно односе према понуђеним опцијама за учешће у процесу самовредновања. У све четири категорије анализе доминира просечан став о томе како се одређене категорије анализе односе на кадетско, односно студентско учествовање у процесу самовредновања Војне академије.

У наредном периоду, један од већих задатака у мотивацији кадета, односно студената, за вредновање квалитета је њихово активније увођење у све проблеме реализације наставно-научних процеса у Војној академији. То би подразумевало и њихово ангажовање у процесима акредитације и реакредитације студијских програма, разраде и спецификације предмета, бодовања предмета и одабиру саме наставно-научне литературе.

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 13

- Утицати да кадети, односно студенти, кроз тела Војне академије, у којима делују и егзистирају, на најозбиљнији начин схвате и преузму одговорност над својом могућношћу учешћа у процесу самовредновања и провере квалитета, као и могућности самосталног предлагања мера.
- Унапредити функционисање повратне спреге и информисања кадетске, односно студентске популације (од стране њихових представника) после кадетског, односно студентског вредновања о резултатима изведених анкета, како би се кадети, односно студенти мотивисали да активније учествују у вредновању и унапређењу квалитета.
- Интензивирати рад на повећању свести и знања кадета, односно студената о систему обезбеђења квалитета и потреби да својим предлозима и сугестијама допринесу даљем унапређивању квалитета, а кадете, односно студенте, који покажу највише афинитета и радног ентузијазма над датим активностима, узети у обзир при одабиру будућег наставно-научног подмладка Војне академије.

г) Показатељи и прилози за стандард 13

[Прилог 13.1](#). Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета.

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 14

Усвајањем *Стратегије обезбеђења квалитета*, *Правилника о раду Одбора за самовредновање*, *Правилника о кадетском, односно студентском вредновању квалитета студија*, односно *педагошког рада наставника*, *Акционог плана за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета Војне академије*, *Плана за самовредновање Војне академије*, Војна академија је обезбедила институционалне оквире који омогућавају систематско праћење, оцењивање, проверу, унапређивање и обезбеђење квалитета у свим областима. Војна академија обезбеђује испуњавање обавеза субјеката обезбеђења квалитета, као и спровођење утврђених поступака и стандарда за оцењивање квалитета.

То значи да Војна академија континуирано и на систематичан начин прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим релевантним областима обезбеђења квалитета. Прецизиране су процедуре неопходне за проверу и оцену квалитета у циљу остваривања што вишег нивоа квалитета. Војна академија континуирано прати успешност и ефикасност студирања и предузима мере утврђене општим актима Војне академије за повећање успеха у студирању.

Систематско праћење и редовна периодична провера нивоа квалитета предвиђена је *Акционим планом за спровођење Стратегије*. Овим акционим планом прецизно су дефинисане активности и одговорност релевантних субјеката у Војној академији о следећим питањима: Квалитет студијских програма и њихово усклађивање са праксом, Квалитет наставног процеса као делатност од примарног значаја, Квалитет наставника и сарадника, Квалитет научноистраживачког и стручног рада, Квалитет услова рада (просторије и опрема, ненаставна подршка, уџбеници, библиотечки и информациони ресурси), Квалитет ненаставне подршке, Квалитет управљања Војном академијом, Квалитет и стабилност извора финансирања, Вредновање кадета, односно студената и Сарадња са Комисијом за обезбеђење квалитета Универзитета одбране.

Према календару и у складу са *Правилником о кадетском, односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника*, у сваком семестру спроводи се анкетирање студената, којим је обухваћена евалуација наставног процеса.

У складу са Стратегијом и општим актима о вредновању квалитета дипломираних кадета, предвиђено је вредновање квалитета дипломираних кадета, односно студената једном у две године од стране њихових послодаваца у што већем броју јединица/установа МО и ВС. На основу добијених резултата вредновања, врши се покретање иницијативе за корекцију наставних планова и програма. Поред тога, Војна академија обезбеђује и податке неопходне за поређење са страним високошколским установама у погледу квалитета.

Војна академија указује на принцип јавности у раду у оквиру систематског праћења, континуираног унапређења и периодичне провере квалитета, упознајући наставнике, сараднике, ненаставно особље, кадете, односно студенте и јавност са системом обезбеђења квалитета. Извештаји о резултатима спроведених анкета и извештаји о успеху кадета, односно студената разматрају се на седницама одговарајућих Комисија, Одбора за самовредновање и Наставно-научног већа Војне академије. Сви општи акти којима је регулисан систем обезбеђења квалитета доступни су јавности на интернет страници Војне академије <http://www.va.mod.gov.rs/> и порталу Војне академије <http://www.va.org/>.

Војна академија упознаје своје наставнике и сараднике са резултатима самовредновања на адекватне начине, кадете и студенте преко Кадетског парламента, а Комисију за

акредитацију и проверу квалитета и јавност преко своје интернет странице.

Коначно, стиче се недвосмислен утисак да Војна академија активно и у континуитету ради на прикупљању и периодичној провери квалитета, и у том смислу у великој мери испуњава захтеве Стандарда 14. Као што се може приметити, у спровођењу поступака предвиђених Стратегијом обезбеђења квалитета учествују равноправно и кадети, односно студенти и сви запослени, што је знак о генералном присуству свести о процесу провере и унапређења квалитета. Истовремено, у циљу даљег напредовања и одржавања тренда повећања квалитета, има простора за увођење додатних процедура које ће подстицати све субјекте на ревносан и доследан рад на спровођењу Стратегијом дефинисаних поступака.

б) Процена испуњености стандарда 14 (SWOT анализа)

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Стратегија обезбеђења квалитета у Војној академији усаглашена је са стратегијом обезбеђења и унапређења квалитета других престижних високошколских институција у земљи и иностранству.	++
2.	Војна академија поседује неопходну инфраструктуру и све потребне услове за редовно и систематско праћење и обезбеђење квалитета.	++
3.	Обезбеђена је разноврсност анкета за кадете, односно студенте и запослене као и периодично спровођење истих.	++
4.	Улога свих субјеката (наставног, ненаставног особља, кадета, односно студената, бивших кадета, односно студената и послодаваца) потребних за обезбеђење квалитета јасно је дефинисана.	++
5.	Процес прикупљања података о квалитету спроводи се периодично, према календару и у складу са одговарајућим правилницима.	++
6.	Велики потенцијал својих запослених Војна академија користи у поступку обраде података и анализе резултата (стручњаке за базе података, за статистичку обраду, за дефинисање методологије анкетања и сл.).	++
7.	Повратне информације о спремности и стручности свршених кадета, односно студената.	++
8.	Редовно спровођење анализе успеха кадета, односно студената у испитним роковима.	++
9.	Праћење и усклађивање система квалитета са страним наставним и истраживачким институцијама.	++
W – Слабости		
1.	Нередовне повратне информације о квалитету стечених компетенција дипломираних кадета, односно студената од стране послодаваца и других одговарајућих организација.	++
2.	Непостојање информационог система за систематско прикупљање података.	+++
3.	Недовољно коришћење повратних информација из спроведених анкета.	++
4.	Недовољна заинтересованост дела наставног особља за активније ангажовање и учешће у развоју система квалитета.	++
5.	Ангажованост Комисије и других стручних органа на пословима који су изван надлежности праћења и контроле обезбеђења квалитета.	++
6.	Недовољна укљученост кадета, односно студената у све области самовредновања.	++
7.	Недовољна заинтересованост и објективност у испуњавању анкета.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
8.	Збирни резултати анкета нису доступни на интернет страници Војне академије.	++
9.	Недовољна заинтересованост појединих наставника заспровођење поступака за праћење квалитета.	++
10.	Одсуство истрајности у спровођењу корекционих мера.	++
11.	Неодговарајуће вредновање рада наставника након спроведеног поступка евалуације.	+++
О – Могућности		
1.	Усаглашавање са стратегијама обезбеђења и унапређења квалитета других престижних високошколских установа у земљи и иностранству.	++
2.	Учествовање на међународним пројектима који се баве процесом побољшања квалитета наставе и научноистраживачког рада.	++
3.	Сарадњом са окружењем ширити свест међу наставницима и кадетима, односно студентима оважности објективног приступа у анкетирању.	++
4.	Спремност и ангажованост Универзитета одбране да ради на унапређењу системског праћења и провере квалитета у наредном периоду кроз институционализовање елемената провере квалитета.	++
5.	Додатно подизање свести у академској заједници о важности провере квалитета и спровођењу мера запобољшање квалитета.	++
6.	Учествовање на међународним пројектима који се баве процесом побољшања квалитета наставе и научноистраживачког рада.	++
7.	Детаљно тумачење резултата анализе квалитета и рад на доследном спровођењу корективних мера.	+++
8.	Програми додатне едукације свих субјеката обезбеђења квалитета у циљу постизања бољих резултата о питању систематског праћења и периодичне провере квалитета.	++
9.	Реализација циклочног анкетирања дипломираних кадета и послодаваца о нивоу и квалитету стечених знања кроз сарадњу са институцијама у Министарству одбране и Војсци Србије.	++
Т – Опасности		
1.	Недовољна финансијска подршка за реализацију постављених циљева.	+++
2.	Недовољна укљученост субјеката провере квалитета са Универзитета одбране у процесу евалуације и систематског праћења периодичне провере квалитета.	++
3.	Мишљење кадета, односно студената да анкете нису анонимне може у великој мери утицати на објективност анкетирања.	++
4.	Недовољна мотивисаност запослених за периодично спровођење провере квалитета и корективних мера.	++
5.	Несагледавање користи од процеса праћења и обезбеђења квалитета.	++
6.	Непостојање стандардизоване и научно верификоване методологије интерне и екстерне евалуације квалитета.	++
7.	Недовољно средстава за сарадњу изразмену искустава о процесу провере квалитета са страним високошколским установама.	++
8.	Велики број наметнутих, али и редовних, задатака и обавеза који нису из домена области за обезбеђење квалитета.	+++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14

На основу анализе постојећег стања и испуњености услова за обезбеђење стандарда 14, може се закључити да Војна академија испуњава стандард 14. У наредном периоду Војна академија ће континуирано пратити функционисање Система обезбеђења квалитета и вршиће потребне иновације које се односе на процедуре и методе прикупљања и обраде података (аутоматски начин уноса података, електронско анкетирање, укључивање све већег броја испитаника и сл.).

У оквиру одговарајућих образовно-научних поља, потребно је анализирати области у којима се интензивно развија научна активност и пружити максималну помоћ истраживачима и истраживачким тимовима, уз обезбеђење потребних услова да се научноистраживачки рад адекватно вреднује и стимулише. На овај начин остварили би се одлични резултати и препознатљива научна компетентност истраживача и истраживачких тимова, чиме би се постигло континуирано унапређење квалитета наставника и сарадника, као основне претпоставке обезбеђења квалитета у Војној академији. Евалуација научноистраживачког рада, као и услова научноистраживачког рада спроводиће се једном годишње, у складу са *Правилником о научноистраживачком раду*.

Евидентна је спремност и ангажованост Војне академије да у наредном периоду ради на унапређењу систематског праћења и провере квалитета кроз институционализовање елемената провере квалитета. У складу са тим:

- Радити на интензивнијем усаглашавању Стратегије обезбеђења квалитета Војне академије са стратегијама обезбеђења и унапређења квалитета других престижних високошколских установа у земљи и иностранству.
- Потребно је извршити иновације које се односе на процедуре и методе прикупљања и обраде података (аутоматски начин уноса података, електронско анкетирање, укључивање све већег броја испитаника и сл.), у циљу унапређења функционисања Система обезбеђења квалитета.
- Аутоматизовати процедуре системског праћења коришћењем могућности информационог система и техничке подршке; припремити верзије *on-line* евалуације наставног процеса заједничке за све наставне предмете, као и *on-line* верзије процене других сегмената рада ВА.
- Наставити континуирано анкетирање дипломираних кадета, односно студената након прве године рада, како би се извршила евалуација стечених компетенција и њихова употребна вредност.
- Наставити периодично анкетирање послодаваца, у циљу вредновања студијских програма и њихово усклађивање са реалним потребама и захтевима при реализацији професионалних задатака.
- Стално развијати методологију евалуације и вршити операционализацију стандарда и мера квалитета.
- Инсистирати на јавности остварених резултата процеса провере квалитета и корективних мера за побољшање квалитета.
- Перманентно унапређивати инфраструктуру како би се обезбедило редовно и систематско прикупљање и обрада података потребних за оцену квалитета.
- Организовати едукацију запослених и кадета, односно студената у области обезбеђења квалитета.
- Испитати могућност учешћа у међународним пројектима који се баве унапређењем наставе и научноистраживачког рада и покренути „потрагу” за партнерским институцијама.

г) Показатељи и прилози за стандард 14

Прилог 14.1. Информације о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну провера квалитета, у циљу одржавања и унапређења квалитета рада Војне академије присутне су на сајту Војне академије (<http://www.va.mod.gov.rs>) и на порталу Војне академије (<http://va.org>).

Прилог 14.2. Одлука о именовању Одбора за организовање и спровођење кадетског, односно студентског вредновања.

Прилог 14.3. Вредновање рада наставног особља и наставног процеса у школској 2016/2017. години.

Прилог 14.4. Вредновање рада наставног особља и наставног процеса у школској 2017/2018. години.

Стандард 15: Квалитет докторских студија

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 15

Војна академија као научноистраживачка установа први пут је акредитована од стране одбора за акредитацију научноистраживачких организација, Министарства за науку и технолошки развој, одлуком Број: 021-01-61/143 од 28.09.2010. године. Ресурси којима располаже Војна академија омогућавају организовање и реализацију докторских студија.

Војна академија има акредитовано пет студијских програма докторских студија. Први акредитовани студијски програм је Војномашинско инжењерство, који је акредитован 25.12.2009. године. Последњи акредитован студијски програм докторских студија је Војноелектронско инжењерство и он је акредитован 29.09.2017. године. Преглед акредитованих студијских програма докторских студија приказан је у (Табели 15.1).

Војна академија није успоставила докторску школу.

Војна академија запошљава довољан број наставника у сталном радном односу који испуњавају услове за реализацију наставе и да буду ментори за израду докторских дисертација. Војна академија редовно самовреднује своје акредитоване студијске програме кроз активности Комисије за обезбеђење квалитета, Одбора за организовање и спровођење кадетског, односно студентског вредновања и Одбора за самовредновање.

Укупан број дисертација које су одбрањене у Војној академији износи 186. Број докторских дисертација одбрањених у Војној академији од 2009. године, приказан је у (Табели 1).

Табела 1. Број одбрањених докторских дисертација од 2009. године.

Година	ТТ	ПМ	ДХ
2009.	1	1	
2010.	7		2
2011.	5		1
2012.	4		2
2013.	8		6
2014.	8		2
2015.	2		1
2016.	18	1	15
2017.	5		2
2018.	3		
2019.	6		
Укупно	67	2	29

У пољу техничко-технолошких наука, број наставника запослених са пуним радним временом који могу реализовати наставу на докторским студијама износи 33. Број наставника који имају менторски услов (5 радова у часописима са SCI/SCIE листе) износи 14. Имајући у виду број акредитованих студената и стандард који дозвољава менторство, максимално 5 студента докторских студија по наставнику током номиналног трогодишњег трајања студија, Војна академија има капацитета да школује 70 студената докторских студија из области ТТ поља. Тренутно се у ТТ пољу на докторским студијама налази 11 студената.

У пољу природно-математичких наука, број наставника запослених са пуним радним временом који могу реализовати наставу на докторским студијама износи 14. Број наставника који имају менторски услов (5 радова у часописима са SCI/SCIE листе) износи 3. Имајући у виду број акредитованих студената и стандард који дозвољава менторство, максимално 5 студента докторских студија по наставнику током номиналног

трогодишњег трајања студија, Војна академија има капацитета да школује 15 студената докторских студија из области ПМ поља. Тренутно се у ПМ пољу на докторским студијама налази 2 студента.

У пољу друштвено-хуманистичких наука, број наставника запослених са пуним радним временом који могу реализовати наставу на докторским студијама износи 34. Број наставника који имају менторски услов (4 боха М24 и 20 бодова М11-М14, М21-М24, М31-М34 и М51) износи 7. Имајући у виду број акредитованих студената и стандард који дозвољава менторство, максимално 5 студента докторских студија по наставнику током номиналног трогодишњег трајања студија, Војна академија има капацитета да школује 35 студената докторских студија из области ДХ поља. Тренутно се у ТТ пољу на докторским студијама налази 20 студената.

Табела 2. Преглед броја наставника који могу да буду ментори на докторским студијама.

Поље	Број наставника који могу да буду ментори	Број студената за који су акредитовани студијски програми	Број уписаних студената			
			2016/2017	2017/2018	2018/2019	Σ
ДХ	7	24	9	5	6	20
ТТ	14	45	1	3	7	11
ПМ	3	15	2	0	0	2
Укупно	24	84	12	8	13	33

Војна академија је акредитована за упис 84 кандидата на докторске студије. Тренутно, у Војној академији се школује 33 кандидата.

Војна академија системски прати, оцењује и подстиче научни напредак наставника и ментора, пре свега захваљујући високим критеријумима за избор наставног особља.

У складу са *Правилником о одбрани докторских дисертација*, дисертације се стављају на увид на сајт Универзитета одбране и у библиотеци Војне академије. Електронске верзије одбрањених дисертација, чувају се у репозиторијуму NaRDuS-a (Национални Репозиторијум Дисертација у Србији) <http://nardus.mpn.gov.rs/>, заједно са извештајима комисије за оцену дисертације, подацима о ментору и саставу комисије.

Војна академија нема системски решено праћење резултата свршених студената докторских студија. О резултатима се углавном информисе на принципу личног познанства, преко наставника и ментора.

На основу свега изложеног, Војна академија у највећој мери испуњава захтеве Стандарда 15, имајући у виду да се интензивно и на више начина бави побољшањем квалитета докторских студија.

6) SWOT анализа

У циљу препознавања снага, слабости, шанси и претњи у области обезбеђења квалитета докторских студија спроводи се периодично SWOT анализа, имајући у виду друштвено окружење, постојеће услове и достигнути ниво квалитета сличних програма докторских студија у нашој земљи и у свету.

На основу резултата SWOT анализе предлажу се мере које представљају добру основу за унапређење квалитета докторских студија кроз елиминисање слабости, а све у циљу побољшања услова за све учеснике у процесу - студенте докторских студија, наставнике, менторе, високошколске установе и научне установе које запошљавају докторе наука из широког спектра области за које се школују студенти докторских академских студија у Војној академији.

б) Процена испуњености стандарда 4 (SWOT анализа)

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Војна академија редовно врши самовредновање акредитованих студијских програма на докторским студијама.	++
2.	Војна академија има довољно наставника који имају услов да буду ментори у односу на број студената на докторским студијама.	++
3.	Искуство наставника са све чешћег учешћа у научним пројектима позитивно утиче на унапређење квалитета докторских студија.	++
4.	Војна академија прати напредак својих наставника и подстиче их да се усавршавају са циљем повећања броја потенцијалних ментора.	++
5.	Број уписаних студената на докторске студије у Војној академији је значајно испод могућности Војне академије, што повољно утиче на	+
W – Слабости		
1.	Војна академија не производи довољан број доктора наука у појединим научним пољима (ТТ, ПМ и ДХ).	++
2.	Војна академија недовољно анализира остварени напредак студената постигнут доласком на докторске студије.	++
3.	Недовољно праћење резултата свршених студената докторских студија након одбране дисертације, неповољно утиче на процену квалитета докторских студија.	++
4.	Војна академија недовољно ажурно депонује докторске дисертације у јединствени репозиторијум који је трајно доступан јавности.	+
О – Могућности		
1.	Радити на даљем унапређењу менторског рада наставника.	++
2.	Радити на даљем унапређењу студијских програма.	++
3.	На основу анализе постигнутих научних способности студената докторских студија, извршити унапређење програма докторских студија.	++
4.	Увођење системског решења којим би се пратили резултати свршених студената докторских студија.	++
5.	Увести стандардизацију извештаја комисија за одбрану докторских дисертација.	++
6.	Укључити већи број наставника у процес анализе квалитета докторских студија.	++
T – Претње		
1.	Одлазак наставника из Војне академије може смањити број потенцијалних ментора и укупно наставника на докторским студијама.	++
2.	Недовољно подмлађивање наставног кадра може да доведе до нарушавања односа броја наставника и потенцијалних ментора са једне стране и броја студената докторских студија са друге стране.	++
3.	Релативно старија опрема за истраживање, може да успори процес истраживања или да угрози савременост истраживања.	++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета

На основу изложене SWOT анализе, предлог мера за унапређење квалитета би се могао дефинисати на следећи начин:

- Искористити предности које пружа процес самовредновања и акредитације за иновирање и унапређење свих процеса везаних за унапређење квалитета докторских студија.
- Предузимати мере на популаризацији свих акредитованих докторских студија.
- Доследно спроводити сва правила и држати се критеријума који гарантују квалитет докторских дисертација.
- Перманентно подизати свест о значају квалитета докторских студија за углед и репутацију Војне академије.
- Увести стандардизацију писања извештаја о докторским дисертацијама.
- Перманентно подизати свест о неопходности активнијег укључивања свих наставника у процес унапређење квалитета докторских студија.
- Информисати и додатно мотивисати студенате докторских студија за активније укључивање у процес унапређење квалитета докторских студија.
- Подстицати студенте докторских студија да поштују принципе етичког кодекса и добре научне праксе.
- Стална едукација наставног особља по питању стандардизације и квалитета студијских програма.
- Радити на системском решењу за праћење резултата студената докторских студија, кроз редовне извештаје о броју објављених радова и учешће у научно-истраживачким пројектима.

г) Показатељи и прилози за стандард 15

[Прилог 15.1.](#) Правилник докторских студија.

[Прилог 15.2.](#) Извод из Статута који регулише докторске студије.

[Прилог 15.3.](#) Правилник о раду докторске школе.

[Прилог 15.4.](#) Правилник о избору ментора.

[Прилог 15.5.](#) Поступак израде и одбране докторске дисертације и докторског уметничког пројекта.

[Табела 15.1.](#) Списак свих акредитованих студијских програма докторских студија

[Табела 15.2.](#) Списак организационих јединица, које се баве уједначавањем квалитета свих докторских студија на високошколској установи (Савет докторских студија, докторска школа...)

[Табела 15.3.](#) Списак чланова организационих јединица за квалитет докторских студија високошколске установе и студијских програма.